

SFC2021 Programme for EMFAF

CCI	2021NL14MFPR001
Title in English	Programme EMFAF - The Netherlands
Title in national language(s)	NL - Programma EMFAF - Nederland
Version	1.1
First year	2021
Last year	2027
Eligible from	01-Jan-2021
Eligible until	31-Dec-2029
Commission decision number	
Commission decision date	
Non substantial transfer (Article 24(5) CPR)	No

Table of Contents

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses	6
Table 1A: Priority justification	16
Table 1A: SWOT analysis & needs	35
2. Priorities	75
2.1. Priorities other than technical assistance	75
2.1.1. Priority: 1.Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	76
2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities	77
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	77
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	77
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	81
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	82
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	83
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	84
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR	85
2.1.1.1.2. Indicators	86
Table 2: Output indicators	86
Table 3: Result indicators	87
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	88
2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels	89
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	89
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	89
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	90
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	91
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	92
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	93
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR	94
2.1.1.1.2. Indicators	95
Table 2: Output indicators	95
Table 3: Result indicators	96
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	97
2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities	98
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	98
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	98
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	99
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	100
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	101
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	102

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	103
2.1.1.1.2. Indicators	104
Table 2: Output indicators	104
Table 3: Result indicators	105
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	106
2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making	107
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	107
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	107
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	111
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	112
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	113
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR.....	114
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	115
2.1.1.1.2. Indicators	116
Table 2: Output indicators	116
Table 3: Result indicators	117
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	118
2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems	119
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	119
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	119
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	122
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	123
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	124
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR.....	125
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	126
2.1.1.1.2. Indicators	127
Table 2: Output indicators	127
Table 3: Result indicators	128
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	129
2.1.1. Priority: 2.Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union	130
2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term.....	131
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	131
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	131
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	134
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	135
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	136
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR.....	137
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	138

2.1.1.1.2. Indicators	139
Table 2: Output indicators	139
Table 3: Result indicators	140
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	141
2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products.....	142
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	142
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	142
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	144
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	145
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	146
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR.....	147
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	148
2.1.1.1.2. Indicators	149
Table 2: Output indicators	149
Table 3: Result indicators	150
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	151
2.1.1. Priority: 3. Enabling a sustainable blue economy in coastal, island and inland areas, and fostering the development of fishing and aquaculture communities	152
2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed	153
2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation	154
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	154
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	154
The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR	156
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	157
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	158
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR.....	159
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	160
2.1.1.1.2. Indicators	161
Table 2: Output indicators	161
Table 3: Result indicators	162
2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF	163
2.2. Technical assistance priorities	164
3. Financing plan	165
3.1 Transfers and contributions	165
Table 15A: Contributions to InvestEU (breakdown by year).....	165
Table 15B: Contributions to InvestEU (summary).....	165
Justification.....	165
Table 16A: Transfers to instruments under direct or indirect management (breakdown by year).....	165
Table 16B: Transfers to instruments under direct or indirect management (summary).....	166
Justification.....	166
Table 17A: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds (breakdown by year).....	166

Table 17B: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds (summary).....	166
Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds - justification	166
3.4 Transfers back.....	167
Table 20A: Transfers back (breakdown by year).....	167
Table 20B: Transfers back (summary).....	167
3.5 Financial appropriations by year	168
Table 10: Financial appropriations by year.....	168
3.6 Total financial appropriations by fund and national co-financing	168
Table 11A Total financial allocations by fund and national contribution.....	168
4. Enabling conditions.....	171
Table 12: Enabling conditions.....	171
5. Programme authorities.....	184
Table 13: Programme authorities	184
Table 13A: The portion of the percentages set out in point (b) of Article 36(5) CPR that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR (in percentage points).....	185
6. Partnership.....	186
7. Communication and visibility	189
8. Use of costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs	192
Table 14: Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs.....	192
Appendix 1	193
A. Summary of the main elements	193
B. Details by type of operation.....	194
C. Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates	195
1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data, where the data is stored, cut-off dates, validation, etc.)	195
2. Please specify why the proposed method and calculation based on Article 94(2) CPR is relevant to the type of operation.....	196
3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and, if requested, provided in a format that is usable by the Commission.....	197
4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.	198
5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.....	199
Appendix 2	200
A. Summary of the main elements	200
B. Details by type of operation.....	201
Appendix 3: List of planned operations of strategic importance with a timetable.....	202
Appendix 4	203
EMFAF action plan for each outermost region.....	203
DOCUMENTS	204

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses

Reference: points (a)(i) to (viii) and point (a)(x) of Article 22(3) and point (b) of Article 22(3) of regulation (EU) 2021/1060 (CPR)

De middelen uit het EMFAF worden voor een belangrijk deel ingezet om aan Europese kaders te voldoen, zoals de Europese Green Deal (EGD); de Farm to Fork strategie (F2F); de Europese Biodiversiteitsstrategie (EBS); het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) gerelateerde doelen van het Noordzeeakkoord (NZA) (19 juni 2020) en de Kottervisie in lijn met de appreciatie (19 juni 2020). Het NZA bevat de afspraken tussen het Rijk en stakeholder-partijen over keuzes en beleid die de strategische opgaven voor de energietransitie uit het Klimaatakkoord, voor natuurherstel en voor een gezonde toekomst voor visserij op de Noordzee concreet en langdurig met elkaar in balans brengen. In het NZA zijn ook de doelstellingen uit het Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan (INEK) meegenomen. Het NZA bevat gezamenlijke voorstellen voor keuzes en afspraken in de driehoek natuur, windenergie en visserij. Het EMFAF is voor Nederland een van de instrumenten om de doelen uit het NZA te realiseren. Daarnaast zijn de interventies van het programma gericht op het ondersteunen en creëren van synergiën met investeringen in onderzoek en innovatie in het kader van de missie Oceaan, zeeën en wateren, met name voor investeringen in het behoud en herstel van mariene en zoetwaterecosystemen, nulvervuiling en investeringen in klimaatneutraliteit. Horizon Europe, het EU-onderzoeks- en innovatieprogramma voor de periode 2021-2027, zal kansen bieden voor samenwerking tussen mariene onderzoekers en andere gerelateerde belanghebbenden in multinationale consortia in heel Europa. Door de EMFAF gefinancierde studies zullen de lange termijn onderzoeksactiviteiten in het kader van Horizon Europa aanvullen en niet dupliceren.

Dit betekent voor de visserij dat EMFAF middelen worden ingezet om de kottervloot aan te passen aan de veranderende Noordzee conform het perspectief dat is neergezet in de Kottervisie. Deze is in lijn met de doelen van het GVB. Het programma heeft net als in de programmaperiode 2014-2020 een sterke focus op innovatie en verbetering van de controle en het toezicht om de beoogde beleidsdoelen voor de visserij te realiseren. Innovatie is een middel dat vooral gericht is op lange termijnproblematiek, zoals verduurzaming. Deze innovaties vinden echter ‘nu’ plaats, oftewel in de directe nasleep van de Coronapandemie. Dit wil zeggen dat deze verduurzamingsinnovaties voor impulsen zorgen waarmee de sector zich (mede) uit de Coronacrisis kan innoveren. Ook maakt dit programma middelen vrij voor versterking van de keten en de aquacultuur. Hoewel het EMFAF niet direct inzet op het tegengaan van de economische gevolgen van de Coronapandemie, dragen de investeringen in de sector middels versterking van de keten en steun voor innovaties wel indirect bij aan het tegengaan van de economische gevolgen van de Coronapandemie omdat zij bijdragen aan extra economische slagkracht. Daarnaast wordt met het oog op het realiseren van natuurherstel vanuit het NZA een monitoring- en onderzoeksprogramma opgesteld dat voor een belangrijk deel zal worden gefinancierd vanuit het EMFAF; het Monitoring-Onderzoek-Natuurversterking-Soortenbeschermings-programma, afgekort als MONS-programma. Delen van het NZA zijn direct gerelateerd aan het behalen van de doelstellingen van de EU-Kaderrichtlijn mariene strategie (KRM), de EU-Vogelrichtlijn (VR) en de EU-Habitatrichtlijn (HR). Ook wordt een groot deel van de middelen ingezet op de uitvoering van het GVB, zoals het verbeteren van het controlesysteem. Er zal zorg voor worden gedragen dat alle acties passen binnen de eisen van de Kaderrichtlijn Water, in het bijzonder artikel 4.7.

Deze programmastrategie is geschreven tijdens de Coronapandemie, de gevolgen daarvan raken de hele economie. Nederland heeft hierop gereageerd met een nationaal steunpakket waar ook de visserij gebruik van kan maken. Ook is deze strategie geschreven in de periode waar de effecten van de Brexit voor het eerst zichtbaar werden. Om de eerste effecten hiervan op te vangen wil Nederland gebruik maken van de Brexit Adjustment Reserve (BAR). Hierom maakt Nederland geen gebruik van EMFAF-middelen om deze effecten op te vangen. Dit programma heeft vooral focus op de (middel)lange termijn en maakt dan ook vooral middelen vrij om op de lange termijnperspectief te bieden. De hoofddoelen van het programma

zijn:

- Het verder verduurzamen en flexibiliseren van de visserijvloot door innovatie;
- Het behouden van de aquacultuurproductie;
- Een bijdrage leveren aan natuuronderzoek- en behoud;
- Waarborgen dat Nederland haar verplichtingen uit het GVB op het gebied van datacollectie en controle- en handhaving nakomt.

Synergiën tussen de inzet van EMFAF middelen en het ELFPO zijn opgenomen in de partnerschapsovereenkomst. Los van de specifieke raakvlakken die daarin zijn beschreven vindt coördinatie tussen de fondsen en ander (nationaal) instrumentarium plaats via de interbestuurlijke werkgroep (IBW) Waar mogelijk zullen synergiën met DEP en CEF 2 aangegaan worden.

Hieronder wordt per prioriteit een toelichting gegeven over de stand van zaken per beleidsveld gekoppeld aan een investeringsbehoefte. Input hiervoor is opgehaald uit verschillende strategische beleidsdocumenten: zoals voornoemd het NZA en de hieraan gekoppelde Kottervisie waarbij zoals eveneens hierboven gemeld ook afspraken en overwegingen uit het INEK zijn meegenomen, de Mariene Strategie delen 1, 2 en 3 het Nationaal Strategisch Aquacultuur Plan. Deze nationale strategische beleidsdocumenten zijn per definitie een vertaling voor Nederland van Europese beleidslijnen waarmee dus ook de EGD, de F2F en de EBS een plek hebben in het programma. Verder is de Sea Basin Analyses gebruikt als additioneel achtergrond document waaruit is geput voor de onderbouwing van uitdagingen en kansen en de identificatie van mogelijke oplossingen. Per beleidsthema zijn stakeholders uitgenodigd om input te leveren op de SWOTS die zijn opgesteld voor dit programma.

Prioriteit 1: Bevorderen van een duurzame visserij en van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee

Visserij

Situatieschets

Nederlandse vissers zijn onderdeel van een sterke sector met veel innovatievermogen, dit komt onder andere door goede samenwerking met kennisinstellingen. Kansen liggen dan ook in de toepassing en export van kennis en innovaties. De Nederlandse visserij is in dit stuk onderverdeeld naar drie sectoren:

- Kottervisserij (inclusief garnalenvisserij)
- Kleinschalige visserij (inclusief binnen- en kustvisserij)
- Grote zeevisserij

Belangrijk voor de visserij is dat de populatie van de belangrijkste commerciële zeevisbestanden op dit moment op peil is. Van belang is ook dat wereldwijd de trend te zien is dat er meer behoefte is aan vis en de gemiddelde visconsumptie per persoon toeneemt. De problematiek waar de visserij (algemeen) mee geconfronteerd wordt bestaat uit meerdere aspecten: inkrimpen en versnipperen van visgronden als gevolg van de uitbreiding van windparken en natuurgebieden, hoge brandstofkosten, verdere beperkingen aan bodemberoering in combinatie met het pulsverbod, de stikstof-problematiek, aanhoudende problemen in sommige visserijen om uitvoering te geven aan de aanlandplicht, Brexit, ecologische verschuivingen door klimaatverandering, vergrijzing en beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel.

Investeringsbehoefte

De onzekerheden rond de Brexit en de gevolgen van de Coronapandemie hebben een grote weerslag gehad op de visserij. Ook de huidige brandstofcrisis heeft een grote weerslag op de visserij en een toekomstige crisis is niet uit te sluiten. Het blijft daarom van belang om snel crisismiddelen ter beschikking te hebben. Bijvoorbeeld om bedrijven te steunen die als gevolg van een crisis tijdelijk gedwongen zijn te stoppen met vissen. Daarom zullen binnen EMFAF middelen worden gereserveerd om een eventuele toekomstige crisis adequaat te kunnen bestrijden. Dit budget is zeer beperkt. Wanneer deze middelen nodig zijn zal worden geoordeeld welke geplande interventies geen of minder middelen uit het programma zullen ontvangen.

Kottervisserij

Situatieschets

De uitdagingen waar de kottervisserij voor staat zijn beschreven in de Kottervisie die weer is verbonden met het NZA. Deze uitdagingen kunnen niet los van elkaar worden gezien, ook is sprake van een stapeleffect. Deze uitdagingen zijn:

- Op de Noordzee vinden ingrijpende veranderingen plaats in het ruimtegebruik door de bouw van windmolenparken. Daarnaast is het in sommige gebieden nodig om de visserij te beperken ten behoeve van natuurherstel. Hierdoor is er minder ruimte om te vissen. Dit geldt voor zowel het Nederlands deel van de Noordzee als dat van landen om ons heen.
- De klimaat- en natuuropgave vraagt van de visserij verdere aanpassingen naar een vloot met minder emissies (van bijvoorbeeld CO₂ en NO_x), minder bodemberoering en minder afval.
- De lange termijneffecten van de Brexit zijn nog onduidelijk maar zeker is dat de gedwongen overheveling van quota de komende jaren de visserij hard zal raken.
- De aanlandplicht, bedoeld om voedselverspilling en onnodige vissterfte te voorkomen, leidt in sommige visserijen tot aanhoudende problemen in de uitvoering, zelfs wanneer toepassingen gebruikt worden voor een optimale selectiviteit met behoud van vangsten van de doelsoort. Het tijdelijke karakter van de uitzonderingsmogelijkheden wordt in de visserijsector en de financiële sector ervaren als een bron van onzekerheid, wat de innovatiekracht en investeringsmogelijkheden belemmert. Duurzame oplossingen, door innovaties en investeringen, zijn benodigd voor de aanhoudende problemen waar de visserijsector tegenaan loopt bij de uitvoering van de aanlandplicht, ook om daarmee hopelijk het draagvlak voor deze maatregel onder vissers te verbeteren.
- Doordat pulsvisserij verboden is moet gebruik gemaakt worden van oude, minder selectieve, vismethoden met meer bodemberoering. Hierdoor lopen opbrengsten terug, is meer ruimte nodig om te vissen, en zijn er grotere nadelige effecten voor het milieu.
- Door klimaatverandering zullen op termijn belangrijke visbestanden richting het noorden verschuiven. Tegelijkertijd zullen ook nieuwe soorten hun intrede doen.
- De bewustwording over duurzame visserij bij consumenten en burgers groeit nog steeds. Met het noodgedwongen terugschakelen naar de boomkor met wekkerkettingen wordt de discussie over de effecten van de boomkorvisserij weer actueel. In praktijk blijkt echter dat consumenten maar moeilijk te bewegen zijn voor het maken van een keuze voor duurzamere (maar duurdere) producten uit de Noordzee.

Investeringsbehoefte

Boven geschetste ontwikkelingen vragen aanpassing van de vloot. De inzet is om de kottersector te helpen in de transitie naar een duurzame toekomst waarin aard en omvang van de vloot wordt aangepast aan de nieuwe situatie op het water. De inschatting is, onderbouwd in de Kottervisie, dat een kleinere vloot nodig

is om voldoende economisch perspectief in de sector te houden. De uitkoop van schepen ter verkleining van de vloot zal buiten EMFAF middelen worden gefinancierd. De EMFAF middelen worden ingezet voor innovatieprojecten die de vloot moeten helpen in aard beter aan te sluiten bij de uitdagingen van nu. Er zal steun worden geboden aan projecten die bijdragen aan de vermindering van bodemberoering, minder afval en minimale uitstoot van emissiegassen, hierdoor draagt dit programma bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van het GVB en de EGD. Indien in de praktijk blijkt dat de investeringskosten van succesvolle verduurzamende innovaties niet door de sector gedragen kunnen worden, zal ruimte worden gemaakt voor investeringssteun. Er zal ook ingezet worden op innovaties voor het ontwikkelen van selectieve vistechnieken en- tuigen om concreet bij te dragen aan de aanlandplicht. De ambitie is de vloot ook te helpen richting de ontwikkeling van een volledige zero-impact kotter binnen de grenzen van de Europese staatssteunkaders. Het fonds is de belangrijkste instrument op dit gebied. De belangrijkste ambitie is om 40 innovatieprojecten te steunen.

Kleinschalige visserij

Situatieschets

De kleinschalige visserij kent specifieke uitdagingen. Vanaf 2024 is een geldig visserijdiploma op minimaal MBO-2 niveau een vereiste. Voor veel van de kleinschalige vissers is deze verplichte opleiding duur en lastig te combineren met het werk op zee. Kleinschalige vissers hebben relatief lagere volumes aan vis, schaal- en schelpdieren ten opzichte van andere (sleeponet)vissers. Om toch rendabel te kunnen vissen is het belangrijk dat de kosten beheersbaar zijn en de prijzen zo hoog mogelijk. Dit betekent dat geïnvesteerd moet worden in kostenbeheersing en kwaliteitsverbetering.

Kleinschalige vissers vissen veelal in beschermde natuurgebieden (Wet natuurbescherming (Wnb)/Natura 2000) en zijn dus gehouden aan diverse extra voorwaarden. Het verminderen van de bijvangst van vogels en trekvisserij in staande netten is vaak een van de knelpunten waarvoor onderzoek maar ook innovatie belangrijke voorwaarden zijn om deze op te lossen. Ook hier kan het EMFAF bij ondersteunen.

Uit het rapport van de Europese Rekenkamer over visserij controle (*European Court of Auditors | Special report 8/2017: EU fisheries control (europa.eu)*), blijkt dat door het ontbreken van VMS in de kleinschalige visserij, ongeveer 89% van de Europese Visserij ongemonteerd blijft. In de herziening van de controleverordening wordt naar verwachting voorzien in aangescherpte controlevoorschriften voor de kleinschalige visserij.

Investeringsbehoefte

Kwaliteitsverbetering van de visserijproducten, ketenverkorting en de creatie van een keurmerk dragen bij aan het verstevigen van de (internationale) marktpositie en de verdere professionalisering van deze kleinschalige visserij. Hier zullen vanuit het EMFAF beperkt middelen voor vrijgemaakt worden. Hierdoor draagt het programma bij aan de sociaaleconomische doelstellingen van het GVB. Verder zal worden geïnvesteerd in de opleidingen van de bemanning om te kunnen voldoen aan de diploma eisen die vanaf 2024 voor de visserij zullen gelden. De ambitie is om circa 400 kleinschalige vissers aan een opleiding te helpen. De implementatie van de nieuwe controlevoorschriften vragen een investering in monitoring van visserijactiviteiten en verbetering van de vangstregistratie via elektronische logboeken, ook voor de kleinschalige visserij.

Grote zeevisserij

De grote zeevisserij bestaat uit krachtige, verticaal geïntegreerde bedrijven die globale spelers zijn. Uit de SWOT analyse is gebleken dat het controlesysteem verbetering behoeft. Wanneer het gaat om

investeringen in innovatieve controletechnieken kan het EMFAF daar een bijdrage aan leveren.

Datacollectie

Situatieschets

Datacollectie geldt als wettelijke verplichting en is van groot belang voor de uitvoering van het GVB. Door middel van een uitgebreide en nauwkeurige datacollectie is evidence based policy mogelijk. Door voorzetting van langjarige tijdseries zijn trends en ontwikkelingen van visbestanden, visserij en aquacultuur te monitoren. Hierdoor is de effectiviteit van beleid te toetsen en is er een basis voor toekomstig beleid.

Investeringsbehoefte

Doelstelling is de kwaliteit van de gegevens van datacollectie op orde te houden. Dit zullen we doen door een substantieel deel van het budget vrij te maken om de jaarlijkse surveys te bekostigen. Beoogd resultaat is de effectiviteit van het systeem voor datacollectie op peil te houden, het fonds is hiervoor de belangrijkste financieringsbron. Hoewel ook vangsten van de kleinschalige visserij worden meegenomen in de “steekproef bij aanlanden”, kan versterkte inzet op datacollectie in de kleinschalige visserij bijdragen aan een verbetering van de data. In verband met de beperkte ruimte aan boord van vaartuigen zal Nederland verkennen in hoeverre automatische vangstregistratie met behulp van camerabeelden kan bijdragen aan een verbeterde datacollectie

Controle en handhaving

Situatieschets

Nederland zet in op verbetering van de controle en handhaving middels o.a. inzet van goede vaartuigen op zee, gecommitteerde inspecteurs, modernisering van controlemiddelen en digitalisering van het traceringssysteem en het centraliseren van aanlandingsplekken waardoor gerichte controle en handhaving kan plaatsvinden. Hiernaast wordt ingezet op samenwerking met Europese partners. Een herziene Europese controleverordening zal binnen enkele jaren in werking treden welke verdere aanscherping van het controle- en handhavingsbeleid zal vragen. Een ingebrekestelling (INFR(2020)2295) op een gebrek aan effectieve controle, handhaving en inspectie van essentiële aspecten van weging, vervoer, traceerbaarheid en vangstregistratie met betrekking tot bevroren en verse aanlandingen van pelagische en demersale vangsten en een ingebrekestelling (INFR(2021)2165) voor het toezicht op de naleving van de aanlandplicht en volledige registratie van vangsten, nopen eveneens tot verdere investeringen in controle en handhaving.

Volgens Nederland zijn de in INFR(2020)2295 gesignaleerde tekortkomingen geadresseerd met een toename in inspectiecapaciteit en het aanpassen van de werkwijze tijdens inspecties. Over de Nederlandse aanpak is de Commissie geïnformeerd op 6 april 2022 en de zaak is nog in behandeling.

Ten aanzien van de gesignaleerde tekortkomingen op het toezicht op de aanlandplicht heeft Nederland gereageerd per brief van 11 januari 2022 met daarin de toezegging dat Nederland ter voorbereiding op Uniebrede politieke besluitvorming over de invoering van cameratoezicht een pilotproject wil uitvoeren, om op deze manier meer zicht te krijgen op de mogelijkheden om overtredingen te constateren in de Nederlandse visserij en ook om de controle autoriteit gelegenheid te geven zich voor te bereiden op een effectieve invoering van cameratoezicht. EMFAF-financiering is voorzien voor de uitvoering van de pilot en de toekomstige implementatie van cameratoezicht aan boord, afhankelijk van de uitkomsten van de

pilot en Uniebrede politieke besluitvorming over de herziening van de controleverordening.

Naast ontwikkeling van een controlesysteem met behulp van REM en CCTV wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van het gebruik van drones, satellietbeelden en black-boxes. De inzet van bijvoorbeeld satellieten en drones wordt mede door technische beperkingen en luchtverkeersveiligheid bemoeilijkt. Nederland voorziet EMFAF-middelen om ontwikkelingen hierin te blijven ondersteunen.

Om controle en handhaving efficiënter en effectiever te laten verlopen is het daarnaast noodzakelijk dat geïnvesteerd wordt in het up-to-date brengen van de IT-infrastructuur, registratiesystemen en nieuwe technologieën. Zo is het nu mogelijk om vanuit verschillende gegevensbronnen één analyse uit te voeren. Dit maakt controle nauwkeuriger en efficiënter. Om deze analyse mogelijk te maken is investering nodig in een dashboard/naleefmonitor. Hiernaast zijn er steeds meer mogelijkheden om via camerabeelden en andere digitale middelen (VMS/AIS) gegevens uit te lezen. Wel zijn investeringen in hard- en software noodzakelijk om dit mogelijk te maken, aangezien dit met de huidige infrastructuur niet mogelijk is.

Investeringsbehoefte

De Nederlandse strategie voor het onderdeel controle en handhaving is gericht op verdere digitalisering om zo met de meest efficiënte inzet van mensen en middelen zo effectief mogelijk te kunnen controleren. Hiertoe zal worden geïnvesteerd in de aanschaf en ontwikkeling van black-boxes, voor het toezicht op motorvermogen en locatiebepaling en visuren in N2000 gebieden. Tevens zijn EMFAF-middelen voorzien voor de ontwikkeling en, afhankelijk van Uniebrede politieke besluitvorming over herziening van de controleverordening, de eventuele implementatie van een REM-systeem en cameratoezicht aan boord, voor de uitvoering van en controle op de aanlandplicht. Verder zal een aanzienlijk deel van de beschikbare middelen worden geïnvesteerd in het up-to-date brengen van registratiesystemen, IT-infrastructuur en nieuwe technologieën middels investeringen in hard- en software, het fonds is hiervoor de belangrijkste financieringsbron. Eveneens zal worden onderzocht op welke manier een verdere digitalisering van het traceerbaarheidsysteem, gebruikt door het bedrijfsleven, kan bijdragen aan een effectievere controle op de voorschriften. Bijscholing van inspecteurs is hier een onderdeel van. Concreet betekent dit een beperkt aantal zeer omvangrijke IT-projecten bij de nationale controle instanties. Op deze wijze draagt het EMFAF ook bij aan de digitaliseringsstrategie van de Europese Commissie

Natuur

Situatieschets

Een van de grootste uitdagingen voor Nederland, ten aanzien van het behoud, beheer en gebruik van de zee, is het ontwikkelen van kennis over een duurzaam gebruik van het Noordzee ecosysteem. Er is behoefte aan meer kennis voor beoordelingskaders, en voor bescherming van natuurwaarden, waaronder specifieke soorten. Deze kennis is belangrijk om onderbouwde en gevalideerde beslissingen te kunnen nemen over duurzaam gebruik en beheer van de Noordzee.

Onder Natuur wordt in dit Programma hoofdzakelijk bedoeld op indicatoren D1 (biodiversiteit), D4 (voedselwebben) en D6 (zeebodemintegriteit) van de EU-Kaderrichtlijn mariene strategie (KRM), en/of dataverzameling en soortenbeschermingsmaatregelen die onder meer een relatie hebben met de KRM - en in samenhang daarmee: het Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan (OSPAR) – en/of de EU-Vogelrichtlijn (VR) en/of de EU-Habitatrichtlijn (HR), inclusief het instrument van Marine Protected Areas (MPA's), alsmede de onderdelen van het MONS programma van het NZA die hieraan zijn gerelateerd. Het MONS programma kent drie pijlers:

- Draagkracht ecosysteem

- Natuurversterking en Soortenbescherming
- Cumulatie drukfactoren

In het kader van het NZA voorziet Nederland voor een zestal gebieden op de Noordzee onderzoek om te kunnen kwalificeren onder de Vogelrichtlijn. Daarnaast wordt onderzocht op welke manier natuurherstelprojecten en monitoringsprojecten het beste kunnen worden vorm gegeven. Er zal vanaf 2020 onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek worden gedaan naar de aanwezigheid en verspreiding van zandkokerwormriffen. Als dat tot toepasbare conclusies leidt, kunnen relevante locaties beschermd worden via ruimtelijke beschermingsmaatregelen onder de Habitatrictlijn of de Kaderrichtlijn Mariene Strategie. Het EMFAF zal bijdragen aan onderzoek naar wat aanvullende instandhoudingsmaatregelen in bestaande of nieuwe MPA's kunnen betekenen. Het overige MPA beleid komt voort uit het NZA. In 2021 is de Bruine Bank onder andere aangewezen als nieuwe MPA onder de Vogelrichtlijn. Daarnaast is in 2022 het de procedure gestart onder artikel 11 van EU verordening 2013/1380 Gemeenschappelijk Visserijbeleid voor instandhoudingsmaatregelen die leiden tot beperkingen van de visserij in de gebieden: Zuidelijke Doggersbank, Klaverbank, Centrale Oestergronden, Friese Front, Borkumse Stenen en de Bruine Bank. Afhankelijk van de snelheid in het proces met andere lidstaten zullen in deze gebieden bepaalde vormen óf alle vormen van visserij verboden worden (gelinkt aan de instandhoudingsdoelen van de verschillende gebieden). In de periode 2022-2027 zal er nog voor 1,3% (van 13,7 naar 15%) van de Noordzee gekeken worden naar aanvullende instandhoudingsmaatregelen die moeten leiden tot bescherming van de zeebodem. Als laatste ligt er momenteel één gedelegeerde handeling voor drie gebieden (Friese Front, Central Oestergronden en Klaverbank) bij de Commissie. Hiermee zou als eerste stap ongeveer 5% van de NL Noordzee beschermd worden tegen bodemberoering door visserij. Nederland streeft ernaar conform het NZA om uiterlijk 2030 15% van de Nederlandse zeebodem beschermd te hebben. Aanvullend zullen gebieden die kwalificeren beschermd worden onder de Vogelrichtlijn en daarvoor zullen de benodigde instandhoudingsmaatregelen getroffen worden.

2,8% van de NL Noordzee wordt een No Fishery Zone, dit betreft in het KRM-gebied Friese Front. In kustzones zijn een aantal rustgebieden voor vogels toegewezen waar ook geen visserij is toegestaan in bepaalde delen van het jaar. Afhankelijk van gestelde instandhoudingsdoelen voor de verschillende MPA's kan in de toekomst worden gekeken naar het verder uitbreiden van deze No Fishery Zones. De Nederlandse bijdrage voor de pledge over uitbreiding van beschermde gebieden en strikt beschermde gebieden voor de doelen van de EB wordt gezien.

Investeringsbehoefte

De opgaven uit het MONS en KRM passen ten dele beter bij SD 1.6 en ten dele beter bij SD 4.1. Er is derhalve onderscheid gemaakt in de bijdrage vanuit het EMFAF. MONS Projecten die zien op de monitoring en bescherming van specifieke soorten en habitats wordt in het Programma gekoppeld aan SD 1.6 (pijler 2). Projecten die zien op ecosysteem functioneren worden gekoppeld aan SD 4.1. Voor de KRM geldt dat de onderzoeken die zien op geïntegreerde monitoring, geschaard zullen worden onder SD 4.1. De overige projecten passen beter bij SD 1.6.

In samenhang met de overige beleidsopgaven worden binnen doelstelling 1.6 een beperkt aantal grotere projecten op het gebied van maatregelen, onderzoek en monitoring gefinancierd. Deze projecten dragen direct of indirect bij aan het prioritair actiekader voor Natura 2000 (PAF). Het EMFAF draagt beperkt bij aan het MONS programma en de financiering van KRM projecten. Het zal gaan om projecten met als focus:

- Onderzoek en dataverzameling t.b.v. beoordeling van soorten en habitats (voor KRM/OSPAR, VR en HR) er zal worden geïnvesteerd in opnamemethoden- en systematieken, zoals sensoren die bijdragen aan een betere beoordeling van de status van soorten en habitats (bijvoorbeeld remote sensing);
- Onderzoek en ontwikkeling van maatregelen en technieken ter bescherming van soorten en habitats

(zoals het onderbouwen van beheersmaatregelen in MPA's, kweken en uitzetten van bijv. platte oesters t.b.v. natuurherstel en/of natuurinclusief bouwen).

Hiernaast zullen middelen worden vrijgemaakt voor acties op grond van het aalbeheerplan, zoals de uitzet van glas- en pootaal en onderzoek naar de effectiviteit van genomen maatregelen.

Prioriteit 2: Bijdrage tot de voedselzekerheid in de Unie door concurrerende en duurzame aquacultuur en markten

Aquacultuur

Situatieschets

In Nederland is veel kennis aanwezig met betrekking tot innovatie, productiesystemen en teelmethoden. Doordat de vraag naar producten uit de aquacultuur groeit, kan deze kennis een belangrijk exportproduct worden. Hiernaast is de mossel- en oesterkweek een sterk regionaal product. In de algenkweek is Nederland sterk en een voorloper.

Een probleem waar de sector mee kampt is dat de productiekosten stijgen. Dit is te wijten aan een hogere grondstoffenprijs, maar ook aan stijgende kosten voor de uitstoot van afval. Door deze stijgende kosten verkleinen de marges voor ondernemers en komt het economisch resultaat onder druk te staan. Dit terwijl de aquacultuur wel in toenemende mate een belangrijke bijdrage levert aan de voedselzekerheid. Specifiek de oesterkweek heeft veel last van de impact van de Japanse oesterboorder en oesterherpes. Deze twee zaken zetten de kweek van oesters onder druk. Mosselzaadinvangsinstallaties (MZI's) worden voor de korte termijn genoemd als de meest krachtige sleutel voor een betere afstemming van mosselvisserij en natuurherstel.

Investeringsbehoefte

De Nederlandse EMFAF strategie is primair gericht op het in stand houden van de schelpdierproductie en het ondersteunen van ondernemers in een verdere omschakeling naar MZI's. Hiertoe zullen we tussen de 10 en 20 innovatieprojecten financieren die gericht zijn op het hoofd bieden van de grootste uitdagingen. Daarnaast zullen we aan het begin van de programmaperiode een investeringsregeling openen voor het steunen van ondernemers ten behoeve van MZI's, daar deze kostenpost zwaar drukt op deze deelsector. De ambitie is om gedurende de looptijd van het programma circa 40 productiebedrijven te steunen bij de aanschaf van MZI's. Secundair is onze strategie gericht op het verder versterken van de Nederlandse kennispositie op het gebied van aquacultuur. Hiertoe zullen tevens middelen voor een beperkt aantal innovatieprojecten beschikbaar worden gemaakt. Het doel is om aan het eind van de programmaperiode een Nederlandse aquacultuursector te hebben die minstens zo concurrerend is als in 2020. Hiermee draagt het EMFAF bij aan de voedselzekerheid in Europa en daarmee aan de F2F en de doelstelling van het GVB dat een duurzame aquacultuur wordt ontwikkeld.

Verwerkende keten

Situatieschets

De verwerkende keten (industrie en gespecialiseerde groothandel) vormt de koppeling tussen de primaire sector en de markt en draagt zorg voor het feit dat producten hun weg vinden naar de consument. Op deze manier draagt de verwerkende keten bij aan de voedselzekerheid.

De verwerkende keten in Nederland groeit de laatste jaren voornamelijk door een gestegen import en

export. Een andere belangrijke ontwikkeling is dat visgroothandelsbedrijven een schaalvergroting hebben doorgemaakt. Wel blijkt dat de visverwerkende keten enkele knelpunten kent. Bijvoorbeeld dat de vraag naar visproducten toeneemt, maar naar alle waarschijnlijkheid niet aan de vraag voldaan kan worden en grondstoffen in prijs zullen stijgen.

Verder ziet de keten zich geconfronteerd met een ander aanbod van soorten. Door het verplaatsen van visbestanden richting Noorden vangen vissers nieuwe soorten vis, hier zijn niet altijd afzetkanalen voor. Verder wordt de keten meer en meer onderworpen aan andere verwachtingen vanuit de maatschappij. Zo vinden consumenten duurzaamheid een steeds belangrijker thema in hun voedsel, waardoor de traceerbaarheid van producten steeds belangrijker wordt. Tegelijkertijd blijkt een groot deel van de consumenten moeilijk te bewegen zijn voor het maken van een keuze voor duurzamere (maar duurdere) producten uit de Noordzee.

Investeringsbehoefte

Om een duurzame en sterke verwerkende keten te behouden, blijft innovatie nodig. Innovatie kan helpen om knelpunten weg te nemen. Het beschikbaar maken van innovatiemiddelen ten behoeve van verdere ketenintegratie, het ontwikkelen van keteninformatiesystemen en transparantie door digitalisering helpen om traceerbaarheid te vergroten, hetgeen bijdraagt aan de F2F. Het ontwikkelen van nieuwe vermarktingsconcepten met aandacht voor korte ketens biedt kansen voor verdere verduurzaming. Het informeren van consumenten over de duurzaamheid van de aangeboden producten, kan helpen consumenten bewustere keuzes te maken. Hiervoor worden vanuit het EMFAF een klein deel van de middelen ter beschikking worden gesteld. De ambitie is om circa 8 innovatieprojecten te steunen. Door steun aan de verwerkende keten draagt dit programma ook bij aan de Europese doelstellingen op dit thema.

Prioriteit 3: Mogelijk maken van de groei van een duurzame blauwe economie en het bevorderen van welvarende kustgemeenschappen

Situatieschets

Nederland kent hechte visserijgemeenschappen langs de kusten. Visserijbedrijven, veelal MKB-familiebedrijven, zijn belangrijk voor de leefbaarheid van deze gemeenschappen. Zij brengen directe werkgelegenheid met zich mee, maar zijn ook van belang voor toeleverende bedrijven en de lokale middenstand. Gebieden waar de visserijsector sterk is, zijn over het algemeen vaker aangeduid als een krimp- of anticiperregio. Dit maakt de visserijsector voor deze gebieden van groot belang.

De lange termijn trend laat zien dat het aantal vissers afneemt, hierdoor staan de visserijgemeenschappen voor de uitdaging hoe de levendigheid en werkgelegenheid in deze gemeenschappen te behouden. Kansen hiervoor liggen bijvoorbeeld in de Blue Economy; alle activiteiten die gerelateerd zijn aan de oceanen, zeeën en kusten. Hierbij biedt de Blue Economie mogelijkheden voor duurzame economische groei, zowel in gevestigde als in ontluikende mariene en maritieme sectoren. Nederland werkt aan de Duurzame Blauwe Economie. Denk hier bijvoorbeeld aan energieopwekking of scheepvaart. Beleidsmatig is dit vastgelegd in het beleidsprogramma ‘Programma Noordzee 2022-2027’ in wording.

In het kader van het ‘Programma Noordzee 2022-2027’ wordt ook gestart met een routekaart genaamd ‘The Exploration’. Deze routekaart heeft als doel om samen met alle benodigde partijen te werken aan een Duurzame Blauwe Economie, dit gebeurt onder meer middels de hieronder beschreven Community of Practice Noordzee.

Investeringsbehoefte

De omvang van de Blue Economy is enorm, de bruto toegevoegde waarde van de Nederlandse Blue Economy werd in 2018 geschat op 11,9 miljard euro. Het is dan ook niet realistisch om het EMFAF in te zetten in de gehele breedte van de Blue Economy. Vanuit het EMFAF is er derhalve voor gekozen om hier niet aan bij te dragen, er worden geen middelen beschikbaar gemaakt voor Prioriteit 3. In het kader van het Programma Noordzee 2022-2027 worden wel nationale middelen ingezet. In overleg met het Bestuurlijk Platform Visserij is besproken hoe de visserijgemeenschappen vanuit het EMFAF ondersteund kunnen worden. Hieruit is gekomen dat er binnen EMFAF mogelijkheden zijn voor steun voor kustgemeenschappen onder Prioriteit 2, met name in de verwerkende keten.

Prioriteit 4: Versterking van het internationale oceanen bestuur en het mogelijk maken van veilige, beveiligde, schone en duurzaam beheerde zeeën en oceanen

Situatieschets

Binnen dit thema is gekozen om de focus te leggen op onderzoek en monitoring van effecten van menselijk handelen op het ecosysteem, ter ondersteuning van de implementatie van de KRM - en in samenhang daarmee: OSPAR -, VR en HR en bijdragen aan de onderdelen van het NZA die daaraan zijn gerelateerd. Er is grote behoefte aan een integraal en systematisch onderzoeks- en monitoringsprogramma dat de basis vormt voor kennis over het functioneren van de Noordzee. De monitoring t.b.v. KRM, VR en HR vormt de basis. Aanvullende doelen van KRM, VR en HR gerelateerde vragen vanuit het MONS worden hierin meegenomen. Dit programma heeft een looptijd tot 2030.

Investeringsbehoefte

Het onderdeel beoordeling van cumulatieve effecten, inclusief kennisontwikkeling en monitoring dat daarvoor nodig is, zal mede gefinancierd worden uit het EMFAF. Hiertoe zullen een beperkt aantal grotere projecten worden geselecteerd, die indirect bijdragen aan het PAF, met name:

- Monitoring ecosysteemfunctioneren en drukfactoren en innovatie en integratie van monitoringsprogramma's;
- Onderzoek naar ecosysteemfunctioneren en trofische interacties;
- Onderzoek naar relaties tussen drukfactoren en ecosysteem, ook cumulatief.

EMFAF 2021-2027

Nederland zal de volgende specifieke EMFAF-doelstellingen inzetten: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 2.1, 2.2, 4.1

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses

Table 1A: Priority justification

Policy objective	Priority	Justification
2. Greener Europe	1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	<p>Visserij (SD 1.1; 1.2; 1.3)</p> <p>De Nederlandse visserijsector is belangrijk voor de economie in de kuststreek. Gedraaide omzetten in de sector nemen af, dit in combinatie met toekomstige ontwikkelingen die een negatieve impact op de sector zullen hebben, rechtvaardigt een bijdrage vanuit EMFAF om de visserijsector te versterken.</p> <p>Vanaf 2016 zien we een negatieve tendens in de ontwikkeling van nettoresultaten in de visserijsector. Als ingezoomd wordt op de kotterssector (de grootste sector) is te zien dat in 2016 een nettoresultaat van 81 miljoen euro is gerealiseerd. In 2017 was dit 62 miljoen euro, in 2018 was dit 48 miljoen euro en in 2019 was dit 16 miljoen euro.</p> <p>Als ingezoomd wordt op de opbrengsten van de visserijsector zien we ook een negatieve tendens. De totale opbrengst in de Nederlandse zeevisserij lag in 2019 flink lager dan de 442 mln. euro van 2018. Zowel de grote zeevisserij (93 mln. euro in 2019 tegenover 122 mln. euro in 2018) als de kottersvisserij (235 mln. euro in 2019 tegenover 306 mln. euro in 2018) kenden een grote achteruitgang in opbrengsten. De kleine zeevisserij kende daarentegen een stijging in de opbrengsten van 19% en kwam daarmee uit op 17,2 mln. euro. De totale opbrengsten voor de visserij kwamen uit op 345 mln. euro. Als het jaar 2008 als referentiejaar wordt gebruikt (eerste jaar waarover gegevens bekend zijn), is te zien dat de opbrengsten voor de visserijsector toen 480 miljoen euro waren, terwijl dat in 2019 345 miljoen euro was. Een forse achteruitgang (bron visserij in cijfers/WUR).</p> <p>Van de totale aanvoer door de Nederlandse visserij werd in 2019 76% gevangen door de grote zeevisserij en 20% door de kottersvisserij. Het overige deel bestond uit aanvoer vanuit de schelpdiervisserij (mossels en oesters) en overige kleine zeevisserij. De totale visserijaanvoer kwam in 2019 uit op 316.396 ton (316 mln. kg). Dat is 22% lager dan het jaar ervoor toen de totale visserijaanvoer 406 mln. kg bedroeg (bron: VIRIS, levend aanvoergewicht). Voor bijna alle visserijtypen was er een afname. Voor de pelagische/grote zee daalde de aanvoer met 24%</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>en voor de kotters met 20% ten opzichte van 2018. De aanvoer van diepgevroren en verpakte vis door de grote zeevisserij was in 2018 nog 316.705 ton (317 mln. kg). Door lagere beschikbare vangstquota daalde de aanvoer in 2019 naar 239.417 ton (239 mln. kg). De belangrijkste pelagische vissoorten die in 2019 aangevoerd zijn betreffen: haring, blauwe wijting, makreel en horsmakreel. Voor de kottervisserij waren het vooral lagere vangstvolumes die ervoor zorgden dat de totale aanvoer in 2019 lager was dan in 2018. De aanvoer door kotters was respectievelijk 80.602 ton (81 mln. kg) en 64.120 ton (64 mln. kg). Deze afname werd veroorzaakt door lagere vangsten van diverse platvissoorten, maar nog meer door lagere vangsten van garnalen. Deze daalden van 27 mln. kg naar 15 mln. kg. De voornaamste demersale vissoorten die in 2019 aangevoerd werden zijn schol, tong, tarbot, griet, garnalen, rode poon, mul, schar, wijting, inktvis en langoustines. (bron: visserij in cijfers/WUR).</p> <p>In totaal kent de Nederlandse visserijvloot in 2019 606 vaartuigen, waarvan 291 (48%) kottervaartuigen. Dit is dan ook de grootste deelsector. De grote visserij bestond in 2019 uit 7 (1%) vaartuigen, de overige kleine visserij uit 234 (38%) vaartuigen. De oestervisserij en mosselcultuur bestaan uit 26 (4%) en 48 (8%) vaartuigen (bron: visserij in cijfers/WUR). Deze worden onder de volgende Prioriteit verder besproken.</p> <p>In 2019 waren er 291 kotters in Nederland. Dit zijn 13 meer schepen dan in 2013 toen er nog maar 278 kotters waren. De afgelopen jaren is er dus sprake van groei geweest in het aantal kotterschepen in Nederland. Wanneer we echter kijken naar de langere termijn zien we een daling van het aantal schepen. In 2003 waren er nog 384 kotters. De verwachting is dat het aantal actieve kotters in 2020 zal stijgen omdat er meerdere nieuwbouwschepen zijn besteld die anno 2020 nog in aanbouw zijn (bron: visserij in cijfers/WUR). Deze stijging doet geen afbreuk aan de noodzaak van EMFAF-steun aan de sector. De verwachting is dat deze toename slechts een tijdelijke opleving is ten gevolge van de relatief goede jaren van 2016, 2017 en 2018. De langtermijn trend blijft echter neerwaarts. Ook is te zien dat in na het topjaar 2016, de nettoresultaten gestaag teruglopen. Een trend die zich waarschijnlijk voort zal zetten als gevolg van alle uitdagingen die op de kotterssector afkomen, met name het pulsverbod en toenemende brandstofkosten. De verwachting is daardoor dat na 2020 de omvang van de vloot weer af zal nemen.</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>De totale brandstofkosten voor de Nederlandse kottervloot bedroegen in 2019 circa 51 mln. euro, dat is 22% van de totale opbrengst van de kottervisserij. De verwachting is dat door het pulsverbod overgeschakeld zal worden naar vismethoden die meer brandstof verbruiken, waardoor het brandstofverbruik van de vloot weer zal stijgen. Voor grote boomkorkotters kan dat een toename van meer dan 75% zijn (bron: visserij in cijfers/WUR). De verwachte toename in brandstofgebruik staat haaks op de doelstellingen uit de EGD om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Daarnaast bestaat het risico dat als brandstofkosten te veel stijgen de rendabiliteit van de sector ernstig onder druk komt te staan. Hiernaast is 70 tot 90 procent van de milieu-impact van vis die per schip naar Nederland komt, afkomstig van het brandstofverbruik van de vissersboten. De verwerking en het vervoer naar de winkel per vrachtwagen vragen relatief weinig energie (milieucentraal.nl). Nederland wil deze impact op het milieu van de visserij verminderen door in te zetten op decarbonisatie.</p> <p>Hoeveel eetbare vis er precies teruggegooid wordt is niet bekend. De overlevingskans van teruggegooid vissen is klein: 15 tot 30% overleeft. Dat betekent dat 70 tot 85% van de teruggegooid bijvangst verloren gaat (milieucentraal.nl).</p> <p>Voorgaande rechtvaardigt dat het EMFAF in eerste instantie onder SD 1.1. investeert in innovatie op het gebied van verduurzaming, waaronder betere vangstechnieken (minder bijvangst, minder bodemberoering) klimaatadaptatie en klimaatmitigatie (minder brandstofgebruik, minder emissies van bijv. CO2 t.b.v. decarbonisatie en NOx t.b.v. stikstofuitstootvermindering). Op deze manier draagt het ook bij aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen van het GVB en klimaatdoelstellingen van de EGD. Gezien het grote belang van kennis voor innovatie wordt ook bijgedragen aan het opzetten en in stand houden van platformen voor kennisdeling. Hiermee draagt Nederland middels het EMFAF bij aan noden 1; 2; 3; 9.</p> <p>Binnen de gehele visserij geldt een tekort aan gekwalificeerd personeel, zie noden 3 en 6. Echter, alleen in de kleinschalige visserij geldt dat zij te klein is om deze kosten zelf te dragen. Daarom zullen hier EMFAF middelen voor worden vrijgemaakt.</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Het is mogelijk dat de investeringen in schonere motoren niet door de sector zelf gedragen kunnen worden. De oorzaak hiervan kan liggen in te ver teruggelopen opbrengsten. Gezien het grote belang van schonere motoren voor zowel de klimaatdoelstellingen als de rendabiliteit van de sector zal, wanneer deze situatie zich voordoet, op grond van SD 1.2 steun worden geboden aan die schepen die op grond van het EMFAF hiervoor in aanmerking komen.</p> <p>Omdat een crisis altijd mogelijk is en deze direct haar weerslag zal hebben op de omzetten in de visserij is onder dit EMFAF financiële ruimte vrijgemaakt in SD 1.3 om bedrijven in dit soort situaties te kunnen ondersteunen, zie nood 4. Dit is gerechtvaardigd omdat vissers te weinig financiële ruimte hebben om zich te kunnen voorbereiden op een crisissituatie.</p> <p>Ten slotte is de kleinschalige visserij belangrijk voor visserijgemeenschappen. Omdat Nederland niet kiest voor steun voor deze gemeenschappen onder prioriteit 3, wordt onder deze SD de kleinschalige visserij ondersteund. In samenspraak met de sector is besproken hoe de sector met de beperkte EMFAF middelen het best ondersteund kan worden. Hierop is gekozen om sociaaleconomische aspecten te steunen omdat de kleinschalige visserij hier zelf geen financiering voor heeft terwijl het wel noodzakelijk is voor de continuering van de bedrijfsvoering.</p> <p>Met de focus op innovatie komt Nederland ook tegemoet aan de landen specifieke aanbevelingen. Hierin wordt gesteld dat Nederland innovaties onvoldoende financiert. Juist hier maakt het EMFAF financiering voor vrij. Met de keuze voor 1.2 voldoet Nederland aan INEK waarin wordt opgeroepen tot schonere motoren.</p> <p>Noden 7; 10 zullen in het kader van dit programma niet worden opgepakt daar het noden betreffen waar (extra) financiering geen uitkomst biedt. Compensatie voor quotaverlies en verkleining van de vloot worden middels de BAR gefinancierd (noden 5; 12). Hier zal vanuit het EMFAF geen middelen voor worden vrijgemaakt. Noden 8; 11 worden in verband met budgettaire beperkingen niet opgepakt.</p> <p>Datacollectie (SD 1.4) Datacollectie wordt opgenomen in dit programma onder SD 1.4 Dit om te voldoen aan de</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>verschillende vereisten die de Europese Commissie stelt rondom dataverzameling. Naast deze verplichtingen hecht lidstaat Nederland ook aan de waarde van datacollectie voor haar visserijbeleid. Datacollectie brengt trends en ontwikkelingen in beeld van visbestanden, visserij en aquacultuur. Hiermee kan de effectiviteit van beleid getoetst worden. Dit is mogelijk door het in stand houden van langjarige, gestandaardiseerde tijdseries. Om dit in stand te houden is financiering vanuit het EMFAF noodzakelijk.</p> <p>Een andere reden om te investeren in datacollectie is dat er een aantal uitdagingen in dit beleidsveld zijn. Zo neemt het aantal onderzoeksgebieden in de nieuwe DCF toe en wordt een aantal onderzoeksgebieden verbreed. Ook is de verwachting dat de vraag naar datacollectie toeneemt zodat de mogelijkheden voor evidence based policy verruimd worden. Er wordt derhalve ingespeeld op noden 1 en 2. Noden 3; 4; 5; 6 zullen in het kader van dit programma niet worden opgepakt daar het noden betreffen waar (extra) financiering geen uitkomst biedt.</p> <p>Controle & Handhaving (SD 1.4)</p> <p>Controle & handhaving wordt opgenomen in dit programma onder SD 1.4. Dit zodat voldaan wordt aan de verplichten die de Europese Commissie stelt op dit beleidsthema. De Europese Commissie heeft Nederland op verschillende punten in gebreke gesteld omdat zij van oordeel is dat Nederland niet heeft voldaan aan zijn verplichtingen uit relevante Unie wetgeving. Nederland hecht veel waarde aan een effectieve controle & handhaving, de door de Europese Commissie gesignaleerde tekortkomingen zijn daarom belangrijke punten voor Nederland om te adresseren, onder andere via het EMFAF. Dit maakt dit beleidsveld een belangrijk onderdeel van de inzet van het EMFAF. Op dit moment beschikt Nederland over kennis en expertise, een kwalitatief hoogstaand controlevaartuig, organisatie- en coördinatiecapaciteiten, een intensief Europees samenwerkingsverband én een verscheidenheid aan digitale toezicht instrumenten. Het verder verbeteren en waarborgen van de kwaliteit van de Nederlandse visserijcontrole, in lijn met de door de Europese Commissie gesignaleerde tekortkoningen, vergt investeringen in met name digitale monitoring van visserijactiviteiten, ontwikkeling van hard- en software en de ontwikkeling van IT-infrastructuur. Scholing van inspecteurs in het gebruik van deze middelen is eveneens een onderdeel hiervan. Deze investeringen worden mede gefinancierd met middelen uit het EMFAF 2021 – 2027. Hiermee wordt bijgedragen aan noden 1; 2; 3; 4; 5.</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Extra inspecteurs zullen uit nationale middelen worden betaald. De ontwikkeling van nieuwe technologische mogelijkheden om visserijactiviteiten op afstand te controleren (met name drones of ‘black-boxes’ op schepen) rechtvaardigt het belang om budget te wijden aan controle en handhaving binnen het EMFAF 2021 – 2027. Er zal worden gezorgd voor synergieën met de projecten die zullen worden gefinancierd onder het thema HORIZON-CL6-2021-FARM2FORK-01-11 over de digitale transitie in visserij-inspectie en -controle.</p> <p>Tekortkomingen op het gebied van controle en handhaving kunnen leiden tot onjuiste vangstaangiften. Dit rechtvaardigt investeringen in het versterken van controle en handhaving. Hiermee wordt ingespeeld op noden 6; 7; 8. Hierbij is aandacht voor investeringen in, en de ontwikkeling van, innovatieve controletechnieken ten behoeve van controle van de aanlandplicht, locatiebepaling en motorvermogen en het versterken van de controle op de traceerbaarheid van visproducten. Dergelijke investeringen zijn voorzien voor de gehele visserijsector, inclusief de grote zeevisserij.</p> <p>Op dit moment onderzoekt Nederland op welke manier videobeelden het beste gebruikt kunnen worden om overtredingen op de aanlandplicht vast te stellen en kunnen dienen als wettelijk en overtuigend bewijs. Nederland vindt het van belang te beoordelen hoe CCTV op de meest doeltreffende manier gebruikt kan worden voor het vaststellen en vervolgen van overtreding van de aanlandplicht voordat een eventuele bredere uitrol plaatsvindt. Een pilotstudie beoogt tevens de autoriteiten de mogelijkheid te bieden om de noodzakelijke ervaring op te doen met het verzamelen en analyseren van camerabeelden, de werkprocessen hierop in te richten en de nodige IT-infrastructuur hiervoor op te zetten. Hiermee wordt ingespeeld op noden 8; 14.</p> <p>Noden 10; 11; 12; 13 zullen in het kader van dit programma niet worden ondersteund daar het noden betreft waar (extra) financiering geen uitkomst biedt.</p> <p>Natuur (SD 1.6)</p> <p>Met uitzondering van de uitzet van glas- en pootaal, richt het programma zich voor natuurbescherming- en herstel uitsluitend op de mariene ecologie en niet op de ecologie in de</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Nederlandse binnenwateren. Reden is dat er een beperkt programmabudget is, en de komende jaren een aantal andere grote uitdagingen op ons afkomen. Om bij te dragen aan het behalen van de EBS doelstelling om 25.000 km vrij stromende rivieren te hertstellen, en de doelstellingen uit de KRM, werkt Nederland al sinds het begin van de KRW aan het ondersteunen en herstellen van rivieren. Daarvoor maakt Nederland iedere 6 jaar stroomgebiedbeheerplannen, waarin vele maatregelen zijn opgenomen. Deze acties worden gefinancierd met nationale middelen.</p> <p>In de afweging waar de hoogste prioriteit zit, is natuurbescherming- en herstel van de Nederlandse binnenwateren niet naar voren gekomen. Er worden derhalve geen middelen vrijgemaakt voor nood 11.</p> <p>De Noordzee herbergt, samen met de Waddenzee en de Zuidwestelijke Delta, een uniek deel van de Nederlandse biodiversiteit, onvergelijkbaar met dat op het land of in zoet water. Als natuurgebied is het een belangrijke schakel in het internationale systeem van trekroutes en foeragegebieden voor vogels en vissen). Daarnaast zijn er belangrijke soorten en habitats die vanuit Europese regelgeving (KRM, VR en HR (o.a. N 2000), KRW en GVB) beschermd worden. In de KRM speelt biodiversiteit een centrale rol en biodiversiteit is van belang voor het merendeel van de KRM-descriptoren die de goede milieutoestand beschrijven.</p> <p>De economische activiteiten op en langs de Noordzee bepalen voor een groot deel de belasting van het mariene milieu.</p> <p>Op dit moment is circa 22 tot 25% van het Nederlandse continentaal plat van de Noordzee aangewezen als beschermd gebied. 2,8% van de Nederlandse Noordzee wordt een No Fishery Zone, dit betreft in het KRM-gebied Friese Front. In de kustzones zijn een aantal rustgebieden voor vogels toegewezen waar ook geen visserij is toegestaan in bepaalde delen van het jaar. In het NZA hebben we ons eraan gecommitteerd om in 2030 15% van het Nederlandse deel van de Noordzee te vrijwaren van bodemberoerende visserij. Ondanks deze beleidsinzet en andere, zoals in relatie tot de KRM, wordt verwacht dat de druk op het mariene ecosysteem in de nabije toekomst nog verder zal veranderen en in zijn totaal mogelijk zelfs zal toenemen. Het is belangrijk om een omkering te realiseren naar een sterke natuur die basis is van een intensiever gebruik van de Noordzee. In het kader van de biodiversiteitsstrategie, onderdeel van de EGD,</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>voeren de lidstaten een dialoog over een aanvullende opgave voor de bescherming en ecologische robuustheid van het grensoverschrijdende netwerk van mariene beschermd gebieden. De conclusies van 23 oktober 2020 van de Europese Raad van milieuministers vormen het kader voor de uitwerking van deze ambities. Afgesproken is dat in 2030 in totaal 30 procent van de Europese zeeën ecologisch is beschermd, waarvan 10 procent strikt beschermd. Tussen 2021 en 2023 worden bindende natuurhersteldoelen uitgewerkt, hiervoor zal onderzoek nodig zijn. De onderzoeksvragen worden (gedeeltelijk) ingebracht in het MONS-programma en mogelijk gefinancierd uit het EMFAF. Het volgende wordt in ieder geval onderzocht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vóór 2025 wordt een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek gestart om vast te stellen of de Hollandse Kust, de Vlakte van Raan, de Borkumse Stenen, de Klaverbank, de Doggersbank en de Centrale Oestergronden voldoen aan de selectiecriteria voor aanwijzing als VR-gebied. Als dit het geval is worden deze gebieden uiterlijk in 2025 aangewezen als Vogelrichtlijngebied. • Vanaf 2020 zal onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek moeten uitwijzen of de aanwezigheid en verspreiding van zandkokerwormriffen reden geven om relevante locaties via ruimtelijke maatregelen onder de HR of KRM te beschermen. <p>Hiermee wordt bijgedragen aan nood 8.</p> <p>Voor drie gebieden (Klaverbank, Centrale Oestergronden en Friese Front) is een gezamenlijke aanbeveling voor instandhoudingsmaatregelen reeds ingediend bij de Europese Commissie. Een voorstel voor de Doggersbank ligt momenteel on hold. Voor een zestal gebieden (Klaverbank, Doggersbank, Centrale Oestergronden, Friese Front, Borkumse Stenen, Bruine Bank) is een gemeenschappelijke aanbeveling in ontwikkeling met daarin (aanvullende) maatregelen die leiden tot beperkingen van de visserij. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar mogelijk aanvullende vogelrichtlijngebieden en er wordt gewerkt aan de invulling van de additionele bescherming van de bodem van 1,3% van de Noordzee (om zo te komen tot 15%). De genoemde onderzoeken worden vervolgens gebruikt om eventuele aanvullende instandhoudingsmaatregelen te nemen. De genoemde onderzoeken in het EMFAF zijn dus onderdeel van een groter MPA-beleid. T.a.v. de EBS is de Nederlandse regering aan het bezien wat de bijdrage van Nederland zal zijn in het kader van de pledge over de uitbreiding van beschermd gebieden en strikt beschermd gebieden.</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>De opgave is het realiseren van een natuurrijke Noordzee die als basis dient voor ecosysteemdiensten zoals voedsel en energie zodat er sprake is van een gezonde en duurzaam benutte Noordzee. Om hieraan te voldoen is financiering noodzakelijk. Deze financiering is voor een deel afkomstig uit EMFAF. Het EMFAF kan in het kader van Prioriteit 1 goed ingezet worden om (onderzoeks)projecten te financieren die de instandhouding van de natuurlijke rijkdommen van de Noordzee als oogmerk hebben. Projecten op dit gebied dragen ook direct bij aan de prioritaire maatregelen van het Nederlandse PAF op het gebied van het mariene en kustwateren. In het PAF wordt onder andere ingezet op het zorgen voor een rustige omgeving en voldoende voedsel voor vogels en zeezoogdieren, het beperken van bodemverstoring in verband met beschermde habitattypen en het updaten van managementplannen.</p> <p>Wel moet oog zijn voor de sterke en zwakke punten die uit de EMFAF 2021-2027 SWOT-analyse naar voren zijn gekomen. Tevens wordt opgemerkt dat de in dit kader beschikbare middelen onvoldoende zijn om de bestaande programma's significant uit te breiden. Er dient ingezet te worden op prioritering in te onderzoeken ecosysteem-componenten en slimme bundeling van beschikbare data en monitoringprogramma's. De hiernaast genoemde SWOT-analyse laat zien dat in het kader van duurzame visserij en het behoud van de natuurlijke rijkdommen van de Noordzee meerdere aspecten de aandacht verdienen. Vaak gaat dit om het verkrijgen van inzicht in de toestand van deze natuurlijke rijkdommen (beoordelen, monitoren), het ontwikkelen van methodiek(en) om deze inzichten te verkrijgen en inzicht in de onderlinge relaties tussen de natuurlijke rijkdommen). Er wordt derhalve ingezet op noden 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9.</p> <p>De inzet op projecten op het terrein van maatregelen, onderzoek en monitoring onder SD 1.6 richt zich op twee onderdelen van het Nederlandse mariene beleid, te weten het KRM-gerelateerd beleid en het Noordzee-Akkoord. Tussen deze onderdelen is geen ondubbelzinnige knip te maken, want er zijn onder meer op doelniveau's diverse inhoudelijke relaties.</p> <p>Het project Fishing for Litter is onderdeel van het Nederlandse Programma van Maatregelen KRM. Het project helpt vissers bewuster te maken van verantwoord afvalbeheer en -praktijken, en zo zwerfvuil op zee te voorkomen. Door dit te doen draagt het project ook bij aan de Single</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Use Plastics (SUP)-richtlijn, dat als doelstelling heeft om het volume en de impact van bepaalde plastic producten op het milieu te verminderen, aangezien het een positieve stimulans is voor vissers om hun afgedankte vistuig apart aan boord te houden en naar de havenfaciliteiten aan de wal te brengen. Dit draagt bij aan de inzamelingsdoelstelling voor vistuig ingesteld binnen de SUP-richtlijn. Het project draagt ook bij aan OSPAR-acties met betrekking tot Fishing for Litter, bijvoorbeeld actie 53, en OSPAR-aanbeveling 2010/19. Zoals ook in de Sea Basin Analyses is opgemerkt, dient het verzamelen van marien zwerfvuil door blijven gaan, om het probleem effectief aan te pakken. De combinatie tussen de bewustwording bij vissers en de bijdrage aan de Sup-richtlijn, KRM en OSPAR rechtvaardigt een inzet van middelen, hierdoor wordt bijgedragen aan een oplossing van nood 13.</p> <p>Wat betreft de aalstand, in Nederland is de best mogelijke biomassa van schieraal geschat op 10.400. Het doel van het beheerplan is dat op termijn jaarlijks 40% (4.160 ton) van deze best mogelijke biomassa van schieraal wegtrekt naar het voortplantingsgebied in de Sargassoze. Dit doel wordt momenteel (nog) niet gehaald en is in 2014-2016 geschat op 1.795 ton. Instandhoudingsmaatregelen blijven daardoor noodzakelijk. In juli 2009 heeft Nederland een aalbeheerplan opgesteld en geïmplementeerd. Uitzet van glas- en pootaal is hierin gedefinieerd als een van de belangrijkste te nemen maatregelen. Hierbij wordt glasaal- en pootaal (alen kleiner dan 20 cm) uitgezet in geschikte wateren om bij te dragen tot het bereiken van de doelstelling van 40% wegtrek van aal, derhalve wordt bijgedragen aan een oplossing voor nood 14.</p> <p>Voor noden 10 en 12 worden geen middelen uitgetrokken. Hier zijn vanuit het nationale programma Wind op zee ecologisch programma reeds middelen voor beschikbaar.</p>
2. Greener Europe	2.Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union	<p>Aquacultuur (SD 2.1)</p> <p>De aquacultuur is momenteel de voedselproductiesector die de grootste groei kent (bron: zeevruchtengids.org). Door de verwachte groei van de wereldbevolking, de groeiende consumptie, en het achterblijven van de productie zal het verschil in vraag en aanbod voor vis, schaal- en schelpdieren steeds groter worden. Dit zorgt ervoor dat een investering vanuit het</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>EMFAF in deze sector gerechtvaardigd is.</p> <p>Ondanks steun voor investeringen in productie, innovatie, opleiding, marketing en milieuverbeteringen, in de afgelopen jaren is de EU slechts goed voor 1,2% van de mondiale aquacultuurproductie en -consumptie wordt gedomineerd door wilde producten (bron: visserij in cijfers/WUR) Daarom biedt de EU met dit fonds weer de mogelijkheid tot het stimuleren van de aquacultuursector. Van deze mogelijkheid wenst Nederland gebruik te maken.</p> <p>De aquacultuur bestaat uit verschillende onderdelen. Een van deze onderdelen is de voor Nederland belangrijke mosselsector. De afgelopen jaren waren voor veel mosselkwekers economisch gezien zeer moeizaam. Het seizoen 2018/2019 was door de iets toegenomen productie (+12%) en gelijk gebleven prijzen een beter jaar met een nettoresultaat van 9 mln. euro. Een deel van deze winst werd behaald doordat er op de kosten werd bespaard door bijvoorbeeld onderhoud uit te stellen. De verwachtingen voor het seizoen 2019/2020 zijn slecht omdat de totale waarde van de geproduceerde mosselen met 20% daalde door lage groei op het Wad en sterfte in de Oosterschelde. De slechte economische resultaten hebben de afgelopen jaren geleid tot een groeiend aantal overnames en samenwerkingen in de sector (bron: visserij in cijfers/WUR). Het is echter een feit dat de netto resultaten in de mosselsector al jaren teruglopen. In 2008 was het netto resultaat in deze sector 36 miljoen euro, sinds dat jaar lopen de resultaten structureel terug. In 2015 was het nettoresultaat 11 miljoen euro, in 2018 nog maar 2 miljoen euro (visserij in cijfers/WUR).</p> <p>De aanvoer van consumptiemosselen in het seizoen 2019/2020 was met 33 mln. kg de laagste aanvoer in de laatste tien jaar, en een derde lager dan in het voorgaande seizoen. De gemiddelde mosselprijs steeg dit seizoen verder tot 1,28 euro per kilo (+17% ten opzichte van 2018/2019) maar deze prijsstijging kon de daling in aanvoer maar gedeeltelijk compenseren. De totale waarde van de aangevoerde mosselen daalde met meer dan 20% naar 42 mln. euro, het laagste niveau in de afgelopen twintig jaar. De mosselen uit Zeeland waren in tegenstelling tot vorig jaar dit jaar duurder (1,40 euro) dan de mosselen van het Wad (1,04 euro), wat kwam door de lage groei op het Wad (bron: visserij in cijfers/WUR). Verder onderzoek en innovatie is nodig om kweekmethoden te optimaliseren en nieuwe gebieden voor kweek te zoeken, bijvoorbeeld in windparken. Het doel is het rendement in de mosselsector te verbeteren waardoor bedrijven</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>veerkrachtig blijven zodat de aquacultuurproductie behouden kan worden. Hiermee wordt bijgedragen aan noden 1; 2; 10.</p> <p>In de mosselsector is afgesproken dat steeds meer mosselzaad verkregen moet worden via Mosselzaadvanginstallaties (MZI's). Dit in het kader van natuurbescherming op de Waddenzee, waar eerst mosselzaad werd gewonnen. De sector kan deze kosten niet zelf dragen. De totale aanvoer van mosselzaad kwam in 2019 met 47,3 mln. kg ongeveer op hetzelfde niveau uit als in 2018. Zowel de zaadvisserij als de productie uit mosselzaadvanginstallaties (MZI's) waren in 2019 succesvol. Het aandeel van het zaad dat werd verkregen met behulp van MZI's steeg de afgelopen jaren verder naar 40% van het totaal (bron: visserij in cijfers/WUR). Deze mindere resultaten en het weinige zicht op verbetering o.a. door het gebruik van MZI's, rechtvaardigen een bijdrage uit het EMFAF aan de sector onder SD, hiermee wordt bijgedragen aan nood 3.</p> <p>Een ander belangrijk onderdeel van de aquacultuur is de Oesterkweek. De Nederlandse oestersector richt zich naast de Japanse oester ook op de inheemse platte oester. In zijn totaliteit schommelt de jaarlijkse totale aanvoer van platte oesters en creuses tussen de 20 en 35 miljoen stuks. Daarbinnen is de jaarlijkse aanvoer van Japanse oesters sinds 2013 verminderd, terwijl die van platte oesters is toegenomen. De belangrijkste redenen voor de afname van Japanse oesters zijn de aanwezigheid van het oester herpesvirus en predatie door de Japanse oesterboorder, die samen tot een hogere sterfte hebben geleid (visserij in cijfers). De Japanse oester komt sinds 1964 voor in de Oosterschelde en is de belangrijkste commerciële oestersoort voor de Zeeuwse oestersector. In Nederland worden sinds 2001 jaarlijks tussen de 18 en 35 miljoen Japanse oesters aangevoerd. In 2010 betrof de aanvoer ruim 34 miljoen stuks. Sindsdien is door de gecombineerde impact van het herpesvirus en predatie door de Japanse oesterboorder de aanvoer vanuit de kweekpercelen gedaald tot circa 22,3 miljoen stuks in 2018, wat een lichte stijging is ten opzichte van het dieptepunt van 20,2 stuks in 2017 (bron: CBS). Verder onderzoek en innovatie is nodig om kweekmethoden te optimaliseren. Het doel is het rendement in de oestersector te verbeteren waardoor bedrijven veerkrachtig blijven zodat de aquacultuurproductie behouden kan worden. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan nood 4.</p> <p>De moeilijkheden die het herpesvirus de Oesterkweek oplevert, maakt een investering vanuit het EMFAF gerechtvaardigd.</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Naast Mosselkweek en oesterkweek is er ook sprake van vis-, algen en zeewierkweek in Nederland. Hierin zijn slechts weinig ondernemers actief omdat de productiekosten hoog liggen, terwijl er potentieel is om te groeien. Winstgevendheid en opbrengsten in deze deelsectoren zijn over het algemeen laag waardoor ze minder aantrekkelijk zijn voor ondernemers. In de eerste instantie is het van belang om te voorkomen dat deze tendens ertoe leidt dat de aquacultuurproductie zal teruglopen. Innovatie kan er voor zorgen dat verdienmodellen verbeterd en verduurzaamd worden waardoor het aantrekkelijk is voor ondernemers om te investeren en de sector duurzaam kan groeien. Dit helpt tevens deze sector meer veerkrachtig te maken in het licht van toekomstige uitdagingen. Een brede innovatie openstelling op het gebied van aquacultuur draagt bij aan noden, 6; 7; 8; 11; 13; 14; 15; 16. Een bijdrage vanuit het EMFAF aan deze sectoren gerechtvaardigd omdat door innovaties en onderzoek deze kosten omlaag kunnen worden gebracht en diversificatie van gekweekte soorten bereikt kan worden, waardoor het volle potentieel van deze deelsectoren benut kan worden, hetgeen zorgt voor een grotere bijdrage vanuit deze sectoren aan de voedselzekerheid. Tevens kan verdere verduurzaming worden bereikt, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van meer kennis over (diervriendelijkere) dodingsmethoden of het nog verder terugdringen van het gebruik van antimicrobiële middelen. De sector is op dit moment dusdanig klein dat ze deze kosten niet zelf kan dragen. Een bijdrage vanuit het EMFAF aan meer voedselzekerheid en is gerechtvaardigd onder de F2F. Op het moment dat projecten op het gebied van algenkweek worden gefinancierd, dan zal worden gezorgd voor synergieën met de projecten die zullen worden gefinancierd onder het thema HORIZON-CL6-2021-CIRCBIO-01-09 over het ontsluiten van het potentieel van algen voor een bloeiende Europese blauwe bio-economie.</p> <p>Een sterk punt van de Nederlandse viskweek is het beperkt gebruik van antimicrobiële middelen. In Nederland is één diergeneesmiddel toegelaten voor gebruik bij kweekvis. Dit betreft een vaccin. In de EU zijn meerdere diergeneesmiddelen toegelaten. Via de zogenaamde cascade mogen dierenartsen diergeneesmiddelen uit andere lidstaten voorschrijven. Diergeneesmiddelen voor voedselproducerende dieren zijn altijd voorschriftplichtig, wat wil zeggen dat een dierenarts een diagnose moet stellen en de middelen moet voorschrijven. Voor het gebruik van antibiotica is door de Wageningen University het formularium kweekvis opgesteld, dat dierenartsen gebruiken bij het voorschrijven van antibiotica. Er worden in</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Nederland minimale hoeveelheden antibiotica gebruikt en dan alleen nog bij jonge visjes. Hormonen worden niet gebruikt. Voor wat betreft andere medicijnen worden alleen enkele wormmiddelen, zoals mebendazole, sporadisch toegepast, maar ook alleen degene die in de gedragscode staan. Het verder terugdringen van het gebruik van deze middelen is altijd zinvol. Echter, aangezien dit al een kracht van de Nederlandse kweeksector is, zal hier echter geen specifieke focus voor komen.</p> <p>Het totale budget voor aquacultuur is beperkt, hierdoor kan niet aan alle noden tegemoet worden gekomen. Er worden daarom geen middelen vrijgemaakt voor nood 5, het opschalen van succesvolle pilots. Wel kan door de aquacultuursector hiervoor mogelijk gebruik maken van het nationale revolverend fonds voor visserij en aquacultuur. Tevens worden geen middelen beschikbaar gemaakt voor nood 9, de promotie van aquacultuur producten. De recentelijk aangenomen motie Wassenberg, Kamerstukken II 2020/2021, 33450, nr. 87 verzet zich tegen het verstrekken van Europese steun voor de promotie van visconsumptie. Tevens zal vanuit budgettaire overwegingen niet bijgedragen worden aan het wegnemen van noden 12; 17; 18; 19; 20.</p> <p>Visverwerkende keten (SD 2.2)</p> <p>De visverwerkende keten is een belangrijk onderdeel van de visserijsector in Nederland. In 2017 had deze sector een omzet van 4,5 miljard euro. Hiernaast is het belangrijk te vermelden dat de sector groeit. In de periode 2013-2017 met in totaal 0,9 miljard euro (+26%) (bron: Wageningen Economic Research).</p> <p>De keten is verantwoordelijk voor de verwerking van vis en verdere distributie en verkoop. Wanneer verkoopmogelijkheden in de visverwerkende keten toenemen, leidt dit tot meer omzetten in de gehele sector. De afzetmarkt voor vissers wordt hier immers ook door vergroot. Echter, gezien de hiervoor genoemde motie Wassenberg, zullen hier geen middelen voor worden vrijgemaakt. Aan het wegnemen van nood 9 wordt dan ook niet bijgedragen.</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Nadeel voor de Nederlandse sector is dat de binnenlandse afzetmarkt klein is. Voor groei wordt dus nadrukkelijk over de landsgrenzen heen gekeken. Om groei in het buitenland te maximaliseren, hetgeen noodzakelijk is voor groei in de sector, is nodig dat geïnoveerd wordt in de sector.</p> <p>De Consumentenbond heeft onderzocht of viswinkeliers voldoende en juiste informatie gaven met betrekking tot de herkomst van visproducten. Dat blijkt niet het geval, in 99% van de onderzochte winkels en kramen ontbrak de informatie geheel of gedeeltelijk. De informatie die de verkopers mondeling gaven over duurzaamheid bleek vaak onjuist of onvolledig. Hierdoor is het voor consumenten zeer lastig om een verantwoorde keuze te maken bij deze detaillisten. Een deel van de consumenten stelt hoge eisen aan voedselkwaliteit en productiewijze. Ze willen weten wat ze eten, wat de herkomst is, welke voedingswaarden ze binnenkrijgen en of het product veilig is. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen, is er steeds meer samenwerking tussen producent, consument en retailer nodig. Dit rechtvaardigt een ondersteuning van initiatieven om consumenten beter te informeren over de duurzaamheid van de aangeboden producten. Dit kan hen helpen bij het maken van duurzamere keuzes. Tevens rechtvaardigt dit het beschikbaar maken van innovatiemiddelen ten behoeve van verdere ketenintegratie, het ontwikkelen van keteninformatiesystemen en transparantie om de traceerbaarheid te vergroten. Een interventie die hierop inspeelt, draagt bij aan het wegnemen van noden 2; 3; 8.</p> <p>Door het verplaatsen van visbestanden richting Noorden (als gevolg van opwarming van de zee) vangen vissers nieuwe soorten vis. Dit zijn ook nieuwe soorten voor de visverwerkende keten. Innovatiesteun is nodig om te onderzoeken welke nieuwe afzetkanalen gebruikt kunnen worden. Het ontwikkelen van nieuwe vermarktingsconcepten met aandacht voor korte ketens biedt dan kansen voor verdere verduurzaming. Een interventie die hierop inspeelt draagt bij aan het wegnemen van noden 1; 4.</p> <p>Voor de verschillende Nederlandse visserijgemeenschappen zijn visafslagen van groot economisch belang. Deze visafslagen staan voor verschillende transities (minder fysiek, maar ook inkrimping vloot). Dit zijn zaken waar de visafslagen zelf weinig aandeel in hebben</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>waardoor overheidssteun gerechtvaardigd is, zeker gezien het grote economisch belang voor de visserijgemeenschappen. Een interventie die hierop inspeelt, draagt bij aan het wegnemen van nood 10.</p> <p>Afhankelijk van de impact van een crisis kan het voorkomen dat de sector niet sterk genoeg is om financiële buffers aan te leggen om de crisis het hoofd te bieden. Het ontstaan van een crisissituatie (denk aan COVID-19) ligt vaak buiten de invloedssfeer van de sector. Het is hierom dat het gerechtvaardigd is dat overheidssteun wordt verleend in dergelijke situaties, zie nood 5.</p> <p>Het budget voor de verwerkende keten is relatief beperkt. Derhalve zal niet worden bijgedragen aan het wegnemen van noden 6; 7.</p>
5. Europe closer to citizens	3. Enabling a sustainable blue economy in coastal, island and inland areas, and fostering the development of fishing and aquaculture communities	<p>De visserijsector in Nederland bestaat voor een groot deel uit lokale MKB-familiebedrijven die veelal geclusterd zijn in enkele visserijgemeenschappen. De economie in deze visserijgemeenschappen is veelal afhankelijk van de visserij. Doordat het aantal vissers afneemt, is ook de economie in deze gemeenschappen kwetsbaar.</p> <p>Belangrijk voor de visserijgemeenschappen is dat er alternatieve inkomensbronnen worden gevonden. Deze kunnen bijvoorbeeld gevonden worden in windenergie op zee of toerisme. Dit zijn allemaal deelsectoren van de Blue Economy. Dit is een sector met miljarden omvang.</p> <p>In Nederland biedt de blue economy rechtstreeks werk aan meer dan 175.000 mensen en genereert zij meer dan 11,9 miljard euro aan bruto toegevoegde waarde. Hoewel de bruto toegevoegde waarde ten opzichte van 2009 met 7% is gestegen, was de bijdrage aan de nationale bruto toegevoegde waarde 13% lager in 2018. Havenactiviteiten, zeevervoer en kusttoerisme leveren de grootste bijdrage met respectievelijk 35%, 19% en 17% van de bruto toegevoegde waarde (Blue Economy report 2020, Europese Commissie)</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>Wat de werkgelegenheid betreft, is de nationale werkgelegenheid in diezelfde periode relatief stabiel gebleven (+4% ten opzichte van 2009), terwijl het aantal banen in de Blue Economy met 31,5 % is toegenomen, met een piek in 2018. (Blue Economy report 2020, Europese Commissie)</p> <p>In het kader van het Programma Noordzee 2022-2027 worden nationale middelen ingezet om de blue economy in visserijgemeenschappen te ondersteunen. Onder andere pilotprojecten zijn onderdeel van dit programma, op deze manier kan het best worden geïdentificeerd waar behoeften liggen en waar de blue economy het best ondersteund kan worden.</p> <p>Gezien het feit dat nationale middelen ingezet worden om de blue economy te versterken en de grootte van de landenenevelop, maakt EMFAF geen financiering vrij voor CLLD. Er is derhalve binnen het EMFAF budget geen ruimte gereserveerd voor deze SD. In samenspraak met de sector is gekozen om de kleinschalige visserij te ondersteunen via SD 1.1.</p>
2. Greener Europe	4.Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed	<p>De mogelijkheden onder Prioriteit 4 zijn zeer breed: er kunnen middelen vrij worden gemaakt voor de ontwikkeling van mariene kennis, maritiem toezicht en kustwachtsamenwerking. De middelen die binnen het EMFAF beschikbaar zijn, zijn echter beperkt. Er is daarom afgewogen op welk van deze onderdelen de grootste meerwaarde uit een relatief beperkte financiële bijdrage kan worden gehaald, en welk van bovengenoemde onderdelen de meeste samenhang met de rest van het programma heeft. Er is derhalve voor gekozen om uitsluitend te focussen op de ontwikkeling van mariene kennis. De onderdelen maritiem toezicht en kustwachtsamenwerking worden buiten beschouwing gelaten in dit programma. Deze laatst genoemde onderdelen worden gefinancierd met nationale middelen, met name vanuit het ministerie van Defensie.</p> <p>Het zee-ecosysteem staat onder druk van menselijke activiteiten en klimaatverandering, zo leert ons onder meer de OSPAR <i>Intermediate Assessment</i> (2017). Ondanks beleidsinzet zoals de KRM wordt verwacht dat de druk op het mariene ecosysteem in de nabije toekomst zal veranderen en in zijn totaal mogelijk zelfs zal toenemen. Zo is wind op zee een belangrijke pijler onder de energietransitie en wordt verwacht dat de omvang van deze activiteit de komende</p>

Policy objective	Priority	Justification
		<p>decennia zal verveelvoudigen. Daarnaast wordt een toename verwacht van het kweken van voedsel voor menselijke consumptie (bijvoorbeeld schelpdieren en zeewier) en verwachten we veranderingen in de fysieke leefomgeving van mariene organismen onder invloed van klimaatverandering.</p> <p>Deze veranderingen zullen naar verwachting gevolgen hebben voor de structuur van het voedselweb en de draagkracht van het ecosysteem en daarmee dus ook op de ecosystemendiensten (zoals voedselvoorziening) die geleverd kunnen worden. Om ongewenste veranderingen te voorkomen is het van belang dat het inzicht in het functioneren en de draagkracht van het ecosysteem van de Noordzee verbeterd wordt. Daarbij gaat het om behoud van natuurwaarden en om duurzaam meervoudig gebruik voor de toekomst te garanderen. De KRM biedt het benodigde kader voor de beoordeling van status en trends in het mariene milieu, al is het een uitdaging om de causale verbanden tussen de drukfactoren en de status van de ecosysteemcomponenten te kwantificeren. Om hier goed onderzoek naar te doen is financiering noodzakelijk. Deze financiering is afkomstig uit het EMFAF.</p> <p>Het EMFAF kan in het kader van Prioriteit 4 goed ingezet worden om onderzoeksprojecten te financieren die het oogmerk hebben om bovenstaande kennisbehoefte te adresseren. Dit type projecten draagt indirect bij aan de prioritaire maatregelen uit het PAF op het gebied van mariene en kustwateren. In het PAF wordt onder andere ingezet op het zorgen voor een rustige omgeving en voldoende voedsel voor vogels en zeezoogdieren, het beperken van bodemverstoring in verband met beschermde habitattypen en het updaten van managementplannen. De onderzoeksprojecten die in het kader van Prioriteit 4 worden gefinancierd, leveren kennis op die kan helpen betere beslissingen te nemen op het gebied van het duurzaam beheer van de Noordzee.</p> <p>Wel moet hierbij oog zijn voor de sterke en zwakke punten die uit de EMFAF 2021-2027 SWOT analyse naar voren zijn gekomen. Tevens wordt opgemerkt dat de in dit kader beschikbare middelen onvoldoende zijn om de huidige monitoringsprogramma's significant uit te breiden. Ook hieruit blijkt dat middeleninzet vanuit het EMFAF gerechtvaardigd is. Er dient ingezet te worden op prioritering in te onderzoeken ecosysteemcomponenten en slimme bundeling van beschikbare data en monitoringprogramma's.</p>

Policy objective	Priority	Justification

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses

Table 1A: SWOT analysis & needs

Priority	SWOT analysis
<p>1.Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources</p>	<p>Strengths</p> <p>Visserij (SD 1.1; 1.2; 1.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Nederlandse visserijsector heeft een sterk innovatief vermogen. Door samenwerking met onder andere kennisinstellingen als de Universiteit van Wageningen weet innovatie haar weg snel te vinden naar de Nederlandse vloot. Innovatie is erop gericht dat vissers kunnen vissen met minder ecologische impact. • De Nederlandse visserijsector loopt in Europa voorop als het gaat om samenwerking met onderzoeksinstituten. Er zijn onder het EFMZV meerdere kennisplatforms opgezet voor de structurele dialoog tussen de vierhoek visserij-onderzoek-maatschappelijke organisaties en overheid over kennis voor duurzaam visserijbeheer, de gezamenlijke aanpak daarvan en de gezamenlijke communicatie. • De visserijsector zoekt steeds meer de samenwerking op met organisaties in de eigen keten, met als gevolg dat de rendementen verbeteren. • Binnen de visserijsector is een belangrijke rol weggelegd voor familiebedrijven. Vissen is vaak niet alleen werk, maar ook onderdeel van de identiteit van mensen. Hiernaast spelen familiebedrijven een belangrijke rol in het ontwikkelen van innovatieve korte ketens die de kiem vormen voor succesvolle innovaties op grotere schaal. • De visserij kent een open houding richting innovatie en treedt met open vizier uitdagingen tegemoet. • Nederland is een voorloper op het gebied van duurzaam vissen. Deze kennis en expertise wordt vermarkt in het buitenland en levert de Nederlandse visserijsector een nieuw verdienmodel op. Zo biedt de organisatie Prosea een cursus ‘duurzaam vissen’ aan in meerdere Europese landen. <p>Sectorspecifiek:</p> <p>Kleinschalige visserij (inclusief binnen- en kustvisserij):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er bestaat een sterke verbinding met de lokale markt en toerisme in kustgemeenschappen. <p>Kottervisserij (inclusief garnalervisserij):</p>

- Door deel te nemen aan het project fishing for litter dragen vissers bij aan een schonere zee en worden ze gemotiveerd om hun afval (inclusief visnetten) apart aan boord te houden en in havens aan land te brengen.

Grote zeevisserij:

- De grote zeevisserij speelt een cruciale rol in het realiseren van de ketenintegratie, wat leidt tot een effectieve samenwerking van organisaties in het productieproces van vis. De grote zeevisserij neemt een sterke/onmisbare positie in vanwege deze belangrijke rol in de totstandkoming van ketenintegratie.
- Het betreft een krachtige, grote sector met bedrijven die globale spelers zijn.

Datacollectie (SD 1.4)

- Nederland is bereid om via internationale kanalen (o.a. Europese netwerken) samen te werken met organisaties om de datacollectie in de visserijsector te optimaliseren binnen de mogelijkheden die daarvoor bestaan.
- Het maritieme beleid en beheer (inclusief visserij) is veelal gebaseerd op actuele kennis en informatie en historische tijdreeksen die samengesteld kunnen worden door datacollectie. Hierdoor is voor de buitenwereld transparant op basis van welke kennis beleidsbeslissingen worden genomen.
- Zoals in de Sea Basin analyses opgemerkt worden langjarige, gestandaardiseerde tijdseries in stand gehouden door de datacollectie waardoor trends en ontwikkelingen van visbestanden, visserij en aquacultuur te monitoren zijn waardoor de effectiviteit van beleid te toetsen is en toekomstig beleid gemaakt kan worden.
- Er is sprake van accurate en tijdige oplevering van gegevens en goede communicatie met het verantwoordelijke ministerie.
- Een deel van de datacollectie is gebaseerd op vrijwilligheid bij de sector voor het leveren van data, toegang tot hun gegevens of toegang tot schepen of hun vis. Doordat deze datacollectie door hen op vrijwillige basis gebeurt is de data betrouwbaarder dan data die niet-vrijwillig wordt verzameld.

Controle en handhaving (SD 1.4)

- Nederland heeft veel ervaring met visserijcontrole.
- Er is beschikking over een goed vaartuig voor de controle op zee, de Barend Biesheuvel. Dit controlevaartuig wordt gebruikt als platform voor EU-gecombineerde inspecties, die van een hoog niveau zijn en zoals geschetst in de Sea Basin analyses zorgen voor een level playing field op het gebied van controle. Daarbij wordt onder andere long-range boarding toegepast wat momenteel als een effectieve methode wordt beschouwd.
- De mogelijkheid bestaat om flexibel te schakelen tussen toezichtmethodes. Controle en handhaving is in staat professioneel toezicht te organiseren.
- Aanlandingsplekken zijn in de regel gecentreerd. Hierdoor kan gerichte controle en handhaving plaatsvinden.
- De visquota worden in co-management met de visserijsector beheerd. Dit is een efficiënte werkwijze die tijdsbesparing oplevert voor zowel de visserijsector als de Rijksoverheid.
- Inspanningen in de afgelopen jaren tonen de drive om te komen tot een robuust, flexibel en toekomstbestendig IT-systeem voor vangstregistraties. Door digitaal toezicht, middels onder meer kruiscontroles, kan effectief toezicht worden gehouden op de vangstregistratie.
- Het kennisniveau van de visserijsector bij de inspecteurs is hoog. Hiernaast zijn de inspecteurs geëngageerd aan hun taak.
- Bij het inregelen van toezicht wordt door middel van een integrale benadering rekening gehouden met strategische, tactische en operationele aspecten. Dit leidt tot samenhangend en consistente toezicht in de visserijsector.
- In het project Fully Documented Fisheries worden belangrijke stappen gezet met het automatisch registreren van vangsten en discards op basis van camerabeelden en machine learning technology.
- Er wordt gebruik gemaakt van het E-lite logboek door de kleinschalige vloot, zodat deze haar vangsten digitaal kan doorgeven. Dit biedt een snellere en minder foutgevoelige verwerking van deze gegevens ten opzichte van papieren logboeken.

Natuur (SD 1.6)

- De effecten van visserij en zandwinning op de lokale habitatkwaliteit zijn bekend. Deze kennis biedt

daarmee handelingsperspectief.

- Inzet in het kader van de KRM dient ook het bewerkstelligen van de doelen van SDG14 van de Verenigde Naties en de Convention on Biological Diversity (CBD). Onderzoek en dataverzameling t.b.v. beoordeling van soorten en habitats (voor KRM/OSPAR, VR en HR) er zal worden geïnvesteerd in opnamemethoden- en systematieken, zoals sensoren die bijdragen aan een betere beoordeling van de status van soorten en habitats (bijvoorbeeld remote sensing);
- Onderzoek en ontwikkeling van maatregelen en technieken ter bescherming van soorten en habitats (zoals het onderbouwen van beheersmaatregelen in MPA's, kweken en uitzetten van bijv. platte oesters t.b.v. natuurherstel en/of natuur inclusief bouwen).
- De samenwerking met andere EU-landen binnen OSPAR biedt een geïnstitutionaliseerd organisatorisch kader dat bijdraagt aan een internationaal samenhangende implementatie van de KRM, de KRM verplicht ook hiervan gebruik te maken.
- Het milieu is de afgelopen jaren schoner geworden, vervuiling neemt af.
- Zoals onderschreven in de Sea Basin analyses is de populatie van de belangrijkste commerciële zeevisbestanden in de Noordzee is op dit moment op peil, tevens worden deze bestanden duurzaam beheerd.

Weaknesses

Visserij (SD 1.1; 1.2; 1.3)

- Op dit moment is het lastig om gekwalificeerde bemanning te vinden. Dit komt onder andere door het verslechterde verdienmodel in de kottervisserij. Het is voor goed opgeleide bemanningsleden aantrekkelijker om in ander delen van de maritieme sector actief te zijn.
- Scholing en opleiding staat onder druk door teruglopende interesse en weinig instroom van docenten.
- Er is sprake van een gebrek aan instroom van jonge vissers door hoge overnamekosten.
- Er is sprake van verlies van kennis en kunde door uittrekking van ervaren en geschoolde vissers.
- Een eventuele krimp van de vloot zorgt ervoor dat de druk op visserijgemeenschappen verder toeneemt en dat de aanwas van jonge vissers stagneert.
- Op dit moment is er geen landelijke organisatie en coördinatie van de visserijvloot.
- De visserijsector beschikt op dit moment niet over een alternatief voor de boomkor die gebruikt wordt

om op tong te vissen. De boomkor zorgt voor bodemberoering en het gebruik kost veel brandstof, wat leidt tot hoge kosten voor de visser en hoge emissies.

- Onderlinge verdeeldheid in sector is groot waardoor het lastig is gezamenlijke onderzoeksprogramma's te starten.
- Milieuvriendelijk gevangen vis is duurder.

Sectorspecifiek:

Kleinschalige visserij:

- Kleinschalige visserij kent geen eenduidige definitie, dit resulteert onder andere in een sector met weinig centrale coördinatie.
- Vangstgegevens worden vaak slecht bijgehouden en niet toegankelijk voor gedegen analyse. Hier heeft de sector ook weinig budget voor beschikbaar.
- Een deel van de Nederlandse kleinschalige visserijvloot is verouderd en behoeft investeringen. Kleinschalige vissers willen duurzaam kunnen blijven vissen. Dat betekent dat er investeringen nodig zijn in de bemanning, de vangst- en verwerking aan boord. Om in bijvoorbeeld windparken te kunnen vissen zijn (grote) investeringen nodig om te kunnen voldoen aan de veiligheidseisen die windparkexploitanten en de overheid stellen. Zonder externe financiële steun is dat onmogelijk. De visserij in windparken zal anders alleen bereikbaar zijn voor kapitaalkrachtige visserijbedrijven.

Kottervisserij:

- Doordat pulsvissen verboden is, kan de kottervisserij deze techniek niet meer gebruiken om te vissen. Dit heeft het verdienmodel van veel vissersbedrijven doen verslechteren.
- Een deel van de Nederlandse kottervisserij is verouderd en behoeft investeringen.
- De kottervisserij is door het verbod weer aangewezen op de traditionele boomkor met wekkerkettingen om tong te blijven vangen. Dit leidt tot meer bodemberoering, meer ongewenste bijvangst, meer brandstofgebruik en een hogere emissie-uitstoot per kilogram gevangen vis.
- Een groot deel van de visserij schepen zijn in bezit van MKB'ers. Lagere opbrengsten door het testen van innovaties hebben bij MKB'ers vaak direct grote financiële complicaties. Een innovatie in de visserijsector heeft op de korte termijn zijn weerslag op de winstgevendheid van een visreis, met als gevolg dat vissers huiverig zijn om een innovatie te testen en toe te passen.
- Door negatieve ervaringen met het pulsverbod bestaat scepsis om mee te doen aan nieuwe innovatietrajecten.
- Op dit moment is de bijvangst en bodemimpact bij vissen nog vrij hoog.

- In sommige visserijen blijven aanhoudende problemen met de uitvoering van de aanlandplicht (choke-soorten, zoals genoemd in de Sea Basin Analyses, opslag, arbeidstijd, veiligheid). Het gemengde karakter van sommige visserijen maakt het invoeren van meer selectieve vistechnieken moeilijker.
- Het tijdelijke karakter van de uitzonderingsmogelijkheden wordt in de visserijsector en de financiële sector ervaren als een bron van onzekerheid, wat de innovatiekracht en investeringsmogelijkheden belemmert.

Grote zeevisserij:

- De grote zeevisserij is in grote mate afhankelijk van medewerkers afkomstig buiten de Europese Unie. Niet-EU burgers mogen niet in alle gevallen binnen de 12 mijlszone van EU-lidstaten werken, wat inhoudt dat een voldoende aanbod van arbeiders niet vanzelfsprekend is voor de visserijsector.

Datacollectie (SD 1.4)

- Dataverzameling gebeurt (gedeeltelijk) op vrijwillige basis. De vrijwillige samenwerking met de vissers maakt dat de dataverzameling efficiënt en betrouwbaar is. Echter, als de visserijsector weerstand wil bieden, om welke reden dan ook, dan is het programma kwetsbaar. Doordat veel gebruik gemaakt wordt van de samenwerking tussen wetenschap en visserij. De reden waarom de visserijsector niet mee zouden willen werken ligt dan waarschijnlijk buiten het samenwerkingsprogramma, maar kan bijvoorbeeld protest zijn tegen een beleidsbesluit.
- Ook voor de kleinschalige visserij geldt dat datacollectie afhankelijk is van de bereidheid van de sector om mee te werken. Daarnaast is er beperkte ruimte aan boord van de kleinschalige vloot wat het uitvoeren van datacollectieactiviteiten bemoeilijkt.

Controle en handhaving (SD 1.4)

- Het is voor inspecteurs moeilijk om een schending van de geldende regelgeving overtuigend vast te stellen, omdat niet alle vissers op zee gecontroleerd kunnen worden. Waar de visserij verder van de wateren van de vlagstaat gebeurt, wordt de mogelijkheid van controle steeds minimaler.
- Er is (veel) technische en specialistische kennis nodig om als inspecteur het werk adequaat uit te

kunnen voeren. De vernieuwing en complexiteit van regelgeving vereist regelmatige bijscholing. Dit vormt niet alleen een uitdaging om nieuw personeel aan te trekken dat direct en volledig inzetbaar is, maar ook voor in dienst zijnde inspecteurs om het benodigde kennisniveau, op gebied van regelgeving en technologie, op peil te houden.

- De effectiviteit en efficiëntie van visserijcontroles is nog niet optimaal. Het is van belang dat de capaciteit die beschikbaar moet zijn voor Controle en Handhaving de komende jaren verder op peil wordt gebracht en daarna op peil wordt gehouden.
- Fysieke controles op zee zijn beperkt effectief, mede omdat vissers het controlevaartuig van ver zien aankomen. De hoge kosten hebben weerslag op de frequentie van inspecties. De controles worden uitgevoerd met beperkte middelen, wat de efficiëntie niet ten goede komt.
- Het huidig gebruik van de technologie is niet goed ingeregeld. Zo moet nog steeds handmatig worden nagekeken wanneer er gebruik wordt gemaakt van software voor geautomatiseerde kruiscontrole. Zoals weergegeven in de Sea Basin analyses moet ook in Nederland de betrouwbaarheid van de data verbeterd worden. Momenteel wordt gewerkt aan de automatisering van de kruiscontroles.
- De hoeveelheid vissers in verhouding tot de hoeveelheid controleurs en de afstand tot de kust van de vlagstaat beperken de huidige mogelijkheden van toezicht.
- Een kwalitatieve controle vereist inspecteurs met technologische en specialistische kennis. De aanwezigheid van deze benodigde kennis wordt echter steeds schaarser. Het gebruik van nieuwe technologieën vormt (in eerste instantie) een aanvullende belemmering.
- Recente audits van de Commissie in Nederland wijzen op een gebrek aan effectieve controle, handhaving en inspectie van essentiële aspecten van weging, vervoer, traceerbaarheid en vangstregistratie met betrekking tot bevroren en verse aanlandingen van pelagische en demersale visserijproducten. In reactie hierop is de inspectiecapaciteit uitgebreid en zijn werkinstructies aangepast. Aanvullend hierop zal bekeken worden in welke mate ook een verdere digitalisering van het traceerbaarheidssysteem, gebruikt door het bedrijfsleven, kan bijdragen aan een effectiever toezicht.
- De conventionele handhavingsmiddelen die Nederland tot nog toe heeft ingezet zijn niet effectief gebleken voor een doeltreffend toezicht op de naleving van de aanlandplicht, terwijl het GVB voorschrijft dat de lidstaten erop moeten toezien dat passende capaciteit en middelen doelmatig en proportioneel worden ingezet.
- Nederlandse marktdeelnemers registreren slechts in zeer weinig gevallen teruggooi in de visserijlogboeken
- Een aanzienlijk deel van de kleinschalige visserijvloot is niet uitgerust met VMS. Dit vormt een hiaat

in het controlesysteem, dat geadresseerd wordt met de herziening van de controleverordening.

- Effectiviteit van fysieke controles op het motorvermogen, voor het toezicht op de naleving, is beperkt.
- Nederland geeft momenteel geen invulling aan de EU-verplichtingen ten aanzien van het delen van controledata. Het hiervoor bedoelde UN/FLUX systeem is in Nederland nog niet operationeel. Nederland kan daarmee niet tijdig voldoen aan dit voorschrift en streeft ernaar zo spoedig mogelijk aan haar verplichtingen op dit punt te voldoen.

Natuur (SD 1.6)

- De ontwikkeling van drempelwaarden voor biodiversiteit is een belangrijke maar ook moeilijke en omvangrijke taak, waarvoor alle EU-lidstaten verantwoordelijk zijn. Ten opzichte van andere, niet aan biodiversiteit gerelateerde descriptoren wordt hierop nog weinig voortgang geboekt. Deels is dat vanwege de grote kennisleemtes over de relatie tussen menselijke activiteiten en de status van de biodiversiteitsindicatoren.
- Voor het Nederlandse deel van de Noordzee is nauwelijks informatie over de historische toestand van biodiversiteit, daarmee is het moeilijk om referentiecondities vast te stellen die als basis kunnen dienen voor het ontwikkelen van drempelwaarden. Dit gebrek aan kennis geldt ook voor andere Noordzeelanden, hoewel soms minder prominent.
- Daarnaast is het kosteneffectief monitoren van soorten van bentische habitatten een uitdaging, onder meer van biogene riffen. Lokale en gerichte inzet van duikers wordt in windparken steeds problematischer en bestaande monitoring(techniek) is ontoereikend om voldoende nauwkeurig de aanwezigheid van riffen vast te stellen of de effecten van lokale natuurherstelmaatregelen (~D6).
- Onduidelijkheden rondom effecten windparken. Er zijn onderbouwde aannames dat de uitrol van wind op zee zoals voorzien voor de periode tot 2050 kan leiden tot systeemveranderingen, variëren van grote veranderingen in primaire productie, sedimentatie en stratificatie van de waterkolom. Dit heeft ook effect op commerciële visbestanden.
- De good environmental status zoals omschreven in de KRM is nog niet bereikt. Ook in 2021 resten nog opgaven, deze zijn terug te vinden in KRM deel 3. Er zijn met name nog uitdagingen op het gebied van kwetsbare soorten (haaien en roggen), vogelsoorten en verschillende habitats.

- Sinds de jaren 1980 zijn de glasaalintrek en de aalpopulatie in Europa zeer sterk teruggelopen. Aal staat op de IUCN rode lijst als een ernstig bedreigde diersoort. Dit is niet uitsluitend ecologisch een probleem. De kleinschalige binnenvisserij is sterk afhankelijk van deze vissoort.

Opportunities

Visserij (SD 1.1; 1.2; 1.3)

- Wereldwijd bestaat een stijgende behoefte naar vis. Dit komt zowel doordat de wereldbevolking toeneemt, als doordat de gemiddelde visconsumptie per persoon toeneemt.
- Op dit moment is Nederland in Europa koploper in de export van kennisontwikkeling en innovatie in de visserij. Doordat de visconsumptie overal in de wereld toeneemt, liggen er kansen voor de Nederlandse visserijsector om deze kennis en innovatie verder te vermarkten en uit te bouwen.
- De maatschappij stelt steeds hogere eisen aan de duurzaamheid van gevangen vis.
- Groeiende behoefte aan lokale producten bij de consument (vis van dichtbij).
- De visbestanden van de soorten waar gebruikelijk op gevist wordt, zijn op peil.
- Vissers kunnen tijdens hun vaart afval uit zee opvissen.

Sectorspecifiek:

Kleinschalige visserij:

- Door de aanleg van windparken op zee kunnen mogelijk nieuwe habitatten ontstaan voor zeeleven. Indien deze bevisbaar worden levert dit mogelijk nieuwe verdienmodellen op.
- De toename van windmolenparken op de Noordzee biedt mogelijk kansen om de functie van een windmolenpark te combineren met de visserij. Zo is een experiment in voorbereiding om de mogelijkheid van krab- en kreeftvisserij met korven in windmolenparken nader te onderzoeken.
- De recente ontwikkelingen in de kottervisserij leiden mogelijk tot een groeiend aantal territoria waar niet langer met de gebruikelijke tuigen gevist mag worden, wat inhoudt dat het visgebied van de (kleinschalige én grootschalige) passieve visserij toeneemt.
- Er zijn momenteel veel initiatieven die visroutes en vishabitats herstellen. Het openen van riviersystemen heeft op tal van plaatsen op de wereld bewezen grote effecten te hebben op het herstel van visstanden. Niet alleen voor grote en iconische vissoorten zoals zeeforel en zalm die in zoet en zout water leven, maar ook voor kleinere soorten. Dergelijke initiatieven hebben daardoor positieve

effecten voor zowel de beroepsvisserij als de sportvisserij.

Kottervisserij:

- Garnalen zijn een dierlijke eiwitbron waarbij de vangst relatief weinig impact heeft op het milieu. Doordat consumenten in toenemende mate belang hechten aan duurzaamheid, kan dit een positief effect hebben op de afzet van garnalen.
- Een vraag naar andere typen producten, kan leiden tot alternatieve producten met een hogere toegevoegde waarde.
- De leefgebieden van vissen veranderen als gevolg van klimaatverandering. Er zullen verschillende vissoorten naar het noorden trekken, waar de vissen zich dichterbij havens bevinden van waaruit Nederlandse visserij schepen uitvaren. De nabijheid van specifieke vissoorten maakt het aantrekkelijker om naar te vissen.

Grote zeevisserij:

- Door klimaatverandering veranderen leefgebieden van vissen. Verschillende vissoorten zullen meer naar het noorden trekken waardoor het aantrekkelijker wordt voor Nederlandse vissers om hier naar te vissen.
- Zeevisserij draagt bij aan wetenschappelijk onderzoek door: dataverzameling aan boord van de eigen schepen, door inzet van eigen wetenschappers, door een jaarlijks onderzoeksprogramma dat mede een reflectie vormt op politiek-maatschappelijke discussies over de (pelagische trawler) visserij. De behoefte aan dit onderzoek lijkt ieder jaar groter te worden.

Datacollectie SD 1.4)

- Het aantal onderzoeksgebieden in de nieuwe DCF neemt toe. Een aantal onderzoeksgebieden wordt verbreed. Hierdoor komt steeds meer data beschikbaar. Hierdoor worden de mogelijkheden voor evidence based policy verruimd, waardoor een beter afgewogen beleid mogelijk zal zijn.
- De verwachting is dat de vraag naar data toeneemt.
- Een deel van de onderzoeksgebieden wordt verbreed wegens een stijgende vraag naar data, waardoor er meer informatie over onderwerpen beschikbaar zal komen. Dit vergroot de mogelijkheden om tot een 'evidence-based' beleid te komen, wat leidt tot een afgewogen en verbeterd beleidsvoering.
- Er ontstaat in toenemende mate regionale samenwerking met EU-lidstaten op het gebied van

datacollectie. Een dergelijke samenwerking kan leiden tot een efficiëntere verzameling van data, beperkt de kosten en verhoogt de kwaliteit van de data.

- Er is een toenemende samenwerking met de sector. Dit is wenselijk, want het verhoogt het draagvlak voor de resultaten en de toegang tot data.
- De capaciteiten van de huidige onderzoeksprogramma's bieden nog voldoende ruimte om in potentie meer data te verzamelen. Er ontstaan kansen om data efficiënter te vergaren door de focus in onderzoekprogramma's specifiek te leggen op dataverzameling.

Controle en handhaving (SD 1.4)

- Waar de visserijcontrole van oudsher fysiek intensief is, ontstaan er tegenwoordig steeds meer technologische mogelijkheden om visserijactiviteiten van toezicht te voorzien. Zo zijn er nu opties om de visserijactiviteiten op afstand te controleren middels drones of 'black-boxes' of camera's op schepen. De wijziging van de controleverordening, zal naar verwachting voorzien in een juridische basis voor Uniebrede invoering van deze technieken, waarmee ook een gelijk speelveld voor vissers geborgd blijft.
- De controle op visserij kan nog veel verder versterkt worden door gebruik te maken van, en aan te sluiten bij de bredere omgeving, integrale aanpak en informatiedeling met andere handhavingspartners in de maritieme omgeving, in de voedselketen, nationaal en Europees, bijvoorbeeld door middel van gegevensuitwisseling via FLUX.
- Ontwikkeling van geautomatiseerde systemen, zoals tree regressie, voor de signalering van risico's, maakt meer efficiëntie en focus mogelijk, om daar te interveniëren waar nodig en waar dat het meeste effect kan worden bereikt. Hiermee ontstaat meer resultaatgericht toezicht.
- Er is een toenemende maatschappelijke belangstelling voor duurzaamheid. Publieke druk kan leiden tot meer naleving onder andere door certificering.
- Nog niet alle mogelijke bestuurlijke maatregelen zijn beschikbaar om overtredingen in de visserij aan te pakken. Het ontwikkelen hiervan kan inspectiediensten beter toerusten voor hun taak.
- Wanneer er gewerkt wordt aan normering en de implementatie hiervan, vergemakkelijkt dit zelfregulering.
- Nieuwe technologieën, mits deze genormaliseerd zijn, kunnen komen tot een verbetering van

registratie en daarmee van controle en handhaving.

- Audits van de Europese Commissie dragen bij aan een ‘level-playing field’ in de visserijsector. Zo ontstaan er gelijke kansen voor alle visserijondernemers in Nederland en de Europese Unie.
- De samenwerking tussen EU lidstaten is al jarenlang op hoog niveau en heeft een transparant en continu karakter. Internationale samenwerking vindt plaats via EFCA en Control Expert Groups. Nederland draagt bij en profiteert van hieruit voortvloeiende kennisdeling en coördinatie van controle en handhaving.
- De herziening van de controleverordening zal naar verwachting voorzien in een Uniebrede invoering van aangescherpte verplichtingen ten aanzien van locatiebepaling en vangstregistratie voor de kleinschalige visserij.

Natuur (SD 1.6)

- De Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM), E-Vogelrichtlijn (VR) en de EU-Habitatrichtlijn (VHR) zijn de belangrijkste wettelijke kaders die EU-landen dwingen te streven naar behoud en verbetering van de kwaliteit van de fysieke omgeving op de Noordzee, de organismen die in de zee leven en het ecosysteem Noordzee als geheel.
- Biodiversiteit speelt een centrale rol in de KRM en is van belang voor het merendeel van de descriptors die de goede milieutoestand beschrijven.
- Door aan biodiversiteit gerelateerde taken in het kader van de KRM te laten lopen via dezelfde geldstroom als de monitoring voor de visserij ontstaat er de mogelijkheid om beide taken in betere samenhang te doen. Dit kan leiden tot meer efficiëntie, kostenbesparingen, maar ook tot meerwaarde van de producten uit de ene monitoringstaak voor de andere monitoringstaak.
- Als Nederland significant bijdraagt en/of een leidende rol neemt in de ontwikkeling van een indicator en/of beoordelingsmethode hebben we meer invloed op de internationale besluitvorming rond onze verplichtingen. Niet alleen kunnen hieruit voortvloeiende taken zo mogelijk beter aansluiten op onze specifieke belangen, de kans is ook groter dat we in Nederland gebruikelijke methodes kunnen (blijven) hanteren.
- Er is een groeiend aantal initiatieven voor lokale natuurversterking en -natuurherstel in de Noordzee, onder meer voor rifvormende soorten (~D6).

- Zodra migratie barrières verwijderd worden, blijven vispopulaties gemakkelijker op peil. Dit leidt weer tot positieve gevolgen voor visbestanden en de gehele visserijsector, simpelweg omdat er meer vis beschikbaar komt.

Threats

Visserij (SD 1.1; 1.2; 1.3)

- De bouw van o.a. windmolenparken op zee is van invloed op de beschikbare fysieke ruimte om te vissen voor bepaalde types visserij. Windmolenparken zijn vaak groot van omvang en het is niet mogelijk om met gesleepte tuigen in ditzelfde gebied te vissen. Bovendien kan de omvang ook van invloed zijn op ecologische veranderingen in de Noordzee.
- Binnen de visserij is gasolie een belangrijke kostenpost. Deze prijs heeft direct invloed op de bedrijfsresultaten.
- Nederlandse vis moet concurreren met goedkopere vis uit het buitenland.
- Een groot deel van de consumenten wordt steeds milieubewuster. Toch zijn zij maar moeilijk te bewegen tot het kopen van duurder duurzame producten.
- Het streven naar een kleinere en flexibele vloot vraagt om aanpassingen van tuig en schip. Externe financiering hiervoor is niet toegankelijk voor een grote groep vissers.
- Het is onduidelijk wat de ecologische impact van zeewindparken op visbestanden zijn.
- Op dit moment is er sprake van een hoge gemiddelde visprijs waardoor er hoge omzetten zijn. De verwachting is dat de visprijs op termijn gaat zakken.
- Door klimaatverandering wordt de visgrens voor tong (de tonggrens) een probleem. Ten noorden van de tonggrens mag niet met 80 mm gevist worden. Dit terwijl tong door opwarming van het zeewater naar meer noordelijke wateren trekt.
- In de gehele visserijsector wordt een hoge regeldruk ervaren.
- Er is nog weinig bekend over het welzijn en geschikte dodingsmethoden van vissen, waardoor de kans bestaat dat het doden en slachten van vissen onnodig lijden voortbrengt. Deze onzekerheid is van invloed op keuzes van consumenten, wat een negatief effect op de visserijsector kan hebben.
- Een crisis is altijd mogelijk. Een crisis zal altijd direct weerslag hebben op de omzetten van de visserij.

Sectorspecifiek:

Kleinschalige visserij:

- Er ontstaan problemen met de financiering bij investeringsdoelen, omdat banken in een aantal gevallen het investeringsrisico niet willen dragen.
- Kleinschalige visserij heeft niet de middelen om te investeren in innovaties.

Kottervisserij:

- In veel visserijen werkt de aanlandplicht goed en zijn verschillende acties genomen om de teruggooi van bijvangsten tegen te gaan, zoals het dichtlassen van teruggooi-gootjes op pelagische schepen. De tijd die met de gefaseerde invoering geboden is, is echter niet genoeg gebleken voor alle visserijsectoren om de aanlandplicht werkbaar te maken in de praktijk. In sommige visserijen leidt deze maatregel tot aanhoudende problemen. Met uitzonderingen wordt de aanlandplicht werkbaar gehouden, maar het tijdelijke karakter hiervan wordt ervaren als een bron van onzekerheid voor vissers en voor de financiële sector.
- Als voormalige pulsvissers weer overstappen op boomkorvisserij is een groter oppervlakte nodig om dezelfde vangsten te realiseren.
- Het vissen met een boomkor wordt door de maatschappij als ongewenst beoordeeld. Dit kan o.a. een negatief gevolg hebben voor de afzet van producten in de visserijsector.
- Het grootwinkelbedrijf heeft een steeds sterkere positie in de keten. Hierdoor komen de marges onder druk te staan.
- Zoals ook in de Sea Basin Analyses is opgemerkt, zijn de lange termijn effecten van de Brexit zijn nog onzeker. De gedwongen quotaoverheveling naar het VK heeft groot effect op visserij. De omvang en waarde van bedrijven zijn/worden verminderd omdat de omzet in visserij direct afhankelijk is van quota.
- De kottervisserij is juridisch vershot waarbij schepen onderdeel zijn van een vlootsegment op basis van de rechten voor het type vistuig dat zij mogen gebruiken. De huidige schotten tussen de verschillende tuigcategorieën kunnen een belemmering vormen voor het gedurende het jaar flexibel overschakelen op nieuw tuig.
- De ruimte op de Noordzee voor visserij neemt af, met als gevolg dat er verdringing van vissers of type visserij kan optreden.
- De Raad van State heeft geoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof niet mag gelden als enige basis voor de toestemming voor activiteiten die stikstof uitstoten. Deze uitspraak leidt ertoe dat

Nederland op dit moment geen vergunningen in het kader van de Wet Natuurbescherming kan uitgeven voor activiteiten die leiden tot stikstofdepositie. Visserij, met name in het Waddengebied, leidt tot stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden. Een stikstofberekening moet uitsluitend geven of o.a. garnalenvissers in de toekomst een nieuwe vergunning krijgen.

- Door klimaatverandering verschuiven belangrijke visbestanden waar Nederlandse vissers nu veel naar vissen in Nederlandse wateren verder naar het Noorden (let op: dit zijn andere visbestanden dan die vanuit het zuiden naar het noorden verschuiven en daarmee een kans zijn).
- Er ontstaan problemen met de financiering bij investeringsdoelen, omdat banken in een aantal gevallen het investeringsrisico niet willen dragen.

Grote zeevisserij:

- De lange termijneffecten van de Brexit zijn nog onzeker. De gedwongen quotaoverheveling naar het VK heeft groot effect op visserij. De omvang en waarde van bedrijven zijn/worden verminderd omdat de omzet in visserij direct afhankelijk is van quota.
- Er ontstaat ruimtegebrek door toenemend gebruik van de Noordzee.

Datacollectie (SD 1.4)

- Wanneer de vraag naar data stijgt zonder dat daar meer budget tegenover staat, bestaat de kans dat niet aan alle verplichtingen op het gebied van dataverzameling voldaan kan worden.
- De aanlandplicht is een gecompliceerd onderdeel van het GVB. De verwachting is dat de aanlandplicht zorgt voor een grote beschikbaarheid aan data, maar dit is niet altijd het geval nu blijkt dat niet alle vis daadwerkelijk aan wal wordt gebracht. Wanneer dit op (grote) schaal gebeurt, kan er een vertekend beeld voor de visserijsector ontstaan doordat het databestand niet volledig is.
- Een groot aantal van de eindgebruikers van de data zijn anoniem en tonen weinig initiatief om hun behoeften kenbaar te maken. Het is op deze wijze een uitdaging om de breed gewenste ontwikkelingen in de visserijsector duidelijk in beeld te krijgen.
- Er is sprake van bedreiging voor de tijdseries in datacollectie door meer programma-aanbod omdat dan niet alle tijdseries uitgevoerd kunnen worden door gebrek aan middelen.
- Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het belangrijk dat data op een bepaald detailniveau verworven en bewaard kan worden. De privacywetgeving kan dit lastiger maken.

Controle en handhaving (SD 1.4)

- Er is slechts een beperkt draagvlak in de visserijsector voor een deel van de geldende regelgeving, waaronder naleving van de aanlandplicht. Dit wordt onder meer gevoed door een gebrek aan steun voor een aantal beleidskeuzes en de kosten die verbonden zitten aan regels. Het gebrek aan draagvlak in de visserijsector vormt een directe bedreiging voor het naleven van de geldende regelgeving.
- Er is een stelsel van zeer complexe en gedetailleerde voorschriften voor de visserij en de visserijcontrole ontstaan, met veel uitzonderingen. Het gevolg hiervan is dat een deel van de regelgeving slecht handhaafbaar is en toezicht nauwelijks een bijdrage kan leveren aan de gewenste doelen.
- Omwille van de transparantie is er al jaren een toename van de rapportageverplichtingen en worden ook deze steeds meer gedetailleerd, wat ten laste gaat van controlecapaciteit. Terwijl vanuit effectiviteits- en efficiency overwegingen nationaal wordt gekozen voor risicogerichte controle het beleid geldt van een kleinere overheid met krimpmaatstellingen, neemt Europees en internationaal de noodzaak van controle en toezicht alleen maar toe met name kwantitatief gestuurd, hetgeen een spanningsveld geeft.
- Steeds meer vis wordt verkocht zonder fysiek aanwezig te zijn op de visafslag. Hierdoor wordt de controle en handhaving minder efficiënt.
- Complexe wetgeving laat zich lastig vertalen in operationele werkelijkheid.
- De internationale samenwerking tussen de Nederlandse visserijsectoren en Europese partners is sterk, maar desondanks blijven er tussen lidstaten op regionaal niveau grote verschillen bestaan in o.a. het kennisniveau of het interventie- en sanctioneringsbeleid. Dit belemmert de realisatie van een 'level-playing field' in de gehele visserijsector.

Natuur (SD 1.6)

- De vereisten van de KRM aan biodiversiteitsmonitoring en -beoordeling zijn nog in ontwikkeling op het niveau van de EU en OSPAR. Zo is GES nog niet goed gedefinieerd en zijn de indicatoren nog in

ontwikkeling voor descriptor D1, D4 en D6. Daardoor kan (bijvoorbeeld) de situatie ontstaan dat ontwikkelde indicatoren/drempelwaarden niet geheel aansluiten op de toekomstige invulling en interpretatie van de KRM. Dit is problematisch voor alle betrokken landen.

- Een risico is dat eigenstandige ontwikkelingen in Nederland in het kader van de KRM en OSPAR en Noordzee/MSP geen internationale steun genieten. Daarom is het van belang dat onderzoekers gevraagd wordt en bereid zijn binnen OSPAR bij te dragen en samen te werken. Bovendien moet ook op beleidsniveau het werk van de experts internationaal aan de man gebracht worden.
- Goede, zinvolle monitoring staat of valt met gegarandeerde continuïteit. Bij verandering van financieringsinstrument / route moet deze continuïteit wel geborgd worden.
- Inmiddels vormt de beschikbaarheid van veilig biologisch uitgangsmateriaal voor natuurversterking in sommige gevallen een evidente beperking.
- Plastic producten voor eenmalig gebruik (SUP's) worden eenmalig of voor een korte tijd gebruikt voordat ze worden weggegooid. SUP's zullen eerder in onze zeeën belanden dan herbruikbare producten. De tien meest voorkomende SUP's vertegenwoordigen samen met verloren vistuig 70% van al het zwerfvuil op zee in de EU. Dit afval heeft een negatief effect op mariene habitatten.
- Aal is een langlevende soort, hierdoor hebben maatregelen pas op lange termijn effect. Het blijft onzeker of de genomen maatregelen op termijn zullen leiden tot een goede aalstand, omdat niet zeker is of alle factoren die de achteruitgang in de aalstand veroorzaken bekend zijn.
- Het bestaan van migratie barrières zorgt ervoor dat vissen niet naar hun paaigronden kunnen.

Identification of needs on the basis of the SWOT analysis and taking into account the elements set out in Article 8(5) of the EMFAF Regulation

Op basis van de hierboven weergegeven SWOT analyse, kunnen de volgende investeringsbehoeften voor visserij worden geïdentificeerd:

Visserij (SD 1.1; 1.2; 1.3)

1. Ondersteuning bij het tegengaan van de dalende inkomsten. Deze ondersteuning wordt geboden middels steun voor innovaties (sterkte van de sector) en voor duurzame investeringen. Uit de SWOT blijkt dat innovatiesteun op de volgende onderdelen moet plaatsvinden:

1. Verduurzaming: o.a. door hoge brandstofkosten lopen de kosten op en de resultaten terug. Bij de aanschaf van nieuwe motoren is ook behoefte aan steun.
  2. De visserij staat de komende jaren voor flinke opgaven. Zo is er minder ruimte om te vissen en worden hogere eisen aan duurzaamheid gesteld. Innovaties helpen om met deze opgaven om te gaan.
  3. Klimaat adaptatie: de visserij staat voor de opgave om te vissen in een veranderende Noorzee met andere vissoorten.
  4. Klimaatmitigatie: de visserij staat voor de opgave om minder fossiele brandstoffen te gebruiken en CO2 om daarmee bij te dragen aan decarbonisatie en om NOx-uitstoot te verminderen.
2. Ondersteuning bij het tegengaan van de dalende inkomsten. Deze ondersteuning wordt geboden middels steun voor innovaties (sterkte van de sector). Uit de SWOT blijkt dat innovatiesteun op de volgende onderdelen moet plaatsvinden:
1. Verduurzaming: o.a. door hoge brandstofkosten lopen de kosten op en de resultaten terug. Bij de aanschaf van nieuwe motoren is ook behoefte aan steun.
  2. De visserij staat de komende jaren voor flinke opgaven. Zo is er minder ruimte om te vissen en worden hogere eisen aan duurzaamheid gesteld. Innovaties helpen om met deze opgaven om te gaan.
  3. Klimaat adaptatie: de visserij staat voor de opgave om te vissen in een veranderende Noorzee met andere vissoorten.
  4. Klimaatmitigatie: de visserij staat voor de opgave om minder fossiele brandstoffen te gebruiken en CO2 en NOx emissies te verminderen. Dit zowel in het kader van de doelstellingen van EGD van belang, maar ook om economisch rendabel te blijven.
3. Er blijft zowel voor nieuwe als bestaande kennisplatformen behoefte aan steun voor het goed functioneren van kennisdeling.
  4. De kleinschalige visserij heeft behoefte aan investeringen in o.a. kleine innovaties en opleiding. Uit de SWOT blijkt dat de sector te klein is om dit zelfstandig op te pakken, hetgeen steun van de overheid rechtvaardigt. Deze innovaties zijn noodzakelijk voor een toekomstbestendige kleinschalige visserij. Innovaties moeten er voor zorgen dat vis verwerkt kan worden aan boord en dat de kleinschalige visserij veiligheidsaanpassingen kan doen zodat ze in windmolenparken kunnen blijven vissen.
  5. Financiële steun in het geval van een crisissituatie.

6. Er is een grote behoefte aan verkleinen van de Nederlandse visserijvloot. De vloot dient in omvang af te nemen vanwege afgenomen vangstmogelijkheden vanwege quotumverlies door de Brexit en afgenomen visgebied als gevolg van meer voor visserij gesloten gebieden op zee als gevolg van de aanwijzing van natuurgebieden en windparken.
7. Er is behoefte aan meer en behoud van gekwalificeerde bemanning. Tevens bestaat een behoefte aan betere scholingsmogelijkheden en een instroom van meer jonge vissers.
8. Er is behoefte aan een landelijke organisatie van de visserijvloot en minder interne verdeeldheid.
9. De registratie van vangstgegevens in de kleinschalige visserij dient verder verbeterd te worden.
10. Er is behoefte aan middelen om de schepen van de kleinschalige visserij en de kottervloot te vernieuwen.
11. Er is een duidelijke behoefte aan vermindering van de regeldruk zodat meer geïnnoveerd en geëxperimenteerd kan worden. Ook is er behoefte aan het ontschotten tussen de verschillende tuigcategorieën.
12. Er is behoefte aan meer kennis over dodingsmethoden.
13. Er is behoefte aan een compensatie voor het verlies aan quota ten gevolge van de Brexit.

Data-collectie (SD 1.4)

1. Om aan GVB-verplichtingen te voldoen, heeft de NL overheid behoefte aan het verzamelen van data over visbestanden en aan projecten die gericht zijn op het versterken van controle en handhaving binnen de visserij.
2. De vraag naar data neemt toe, het is hierom noodzakelijk dat het EMFAF een bijdrage levert aan deze dataverzameling.
3. Zekerheid dat de vrijwillig aangeleverde data in de toekomst aangeleverd zal blijven worden.
4. Zekerheid dat door de visserij aangeleverde data volledig is.
5. Er is behoefte aan meer helderheid over de wensen van eindgebruikers van de data die de datacollectie oplevert.
6. Betere afstemming tussen de privacywetgeving en de behoefte van aan gedetailleerde visserijdata.

Controle en handhaving (SD 1.4)

1. Expertise en de inzet op technologische hulpmiddelen vormt de basis voor hoge kwaliteit. Een verbetering van het aanwezige IT-systeem om de digitale toezicht van vangstregistraties te optimaliseren vormt een belangrijke investeringsbehoefte om de kwaliteit in stand te houden. Dit draagt ook bij aan de betrouwbaarheid van data, een uitdaging zoals in de Sea Basin Analyses genoemd.
2. De hoeveelheid vissers in verhouding tot de hoeveelheid controleurs en de afstand tot de kust van de vlagstaat beperken de huidige mogelijkheden van toezicht. Bovendien vormen fysieke controles op zee een hoge kostenpost, wat zijn weerslag heeft op de frequentie van controles. Een inzet op nieuwe technologische mogelijkheden (bijv. REM-systemen, drones of 'black-boxes' op schepen) is een investeringsbehoefte om dergelijke problematiek tegen te gaan. Nederland heeft een toename van de inspectiecapaciteit voor aanlandcontroles gerealiseerd met nationale middelen. Dit is niet met EMFAF steun gefinancierd.
3. Een kwalitatieve controle vereist inspecteurs met technologische en specialistische kennis. De aanwezigheid van deze benodigde kennis wordt schaarser. Het gebruik van nieuwe technologieën vormt (in eerste instantie) een aanvullende belemmering. Opleiding of bijscholing van inspecteurs om de kwaliteit van controle en handhaving te borgen vormt een prioriteit.
4. De NVWA heeft een systeem voor risicoanalyse, op basis daarvan wordt overgegaan op automatisering van systemen om tijdig risico's te signaleren, draagt bij aan de efficiëntie en focus van controles, aangezien inzichtelijker wordt waar te interveniëren om het meeste effect te bereiken.
5. De controle van de visserij moet versterkt worden door te investeren in een integrale aanpak en brede deling van informatie met partners in de maritieme omgeving (gegevensuitwisseling via FLUX).
6. Herstellen van de door de EC gesignaleerde tekortkomingen in INFR 2020/2295 C(2020) 6994, op het gebied van de aan effectieve controle, handhaving en inspectie van essentiële aspecten van weging, vervoer, traceerbaarheid en vangstregistratie m.b.t. bevroren en verse aanlandingen van pelagische en demersale visserijproducten is nodig.
7. De huidige manier van toezicht op de aanlandplicht is niet effectief, zoals ook geconstateerd door de Europese Commissie. Nederland hecht aan een effectieve controle en toezicht en zet daarom in op de ontwikkeling en inzet van digitale controlemethoden waarmee de aanlandplicht effectief gecontroleerd kan worden. Dit geldt voor de gehele visserijsector, inclusief de grote zeevisserij. Met het oog op het gelijk speelveld, hecht Nederland hierbij sterk aan een Uniebrede invoering van cameratoezicht met een juridische basis. Ter voorbereiding werkt Nederland aan de invoering van een

pilotproject, onder coördinatie van EFCA.

8. Verbetering van de controle op motorvermogen voor het realiseren van een fraudebestendig systeem is nodig. Hiervoor werkt Nederland aan de invoering van de black-box, waarmee het motorvermogen continu gemeten kan worden. Daarom loopt momenteel een normalisatie-traject.
9. Investerings op het gebied van VMS en ERS voor de kleinschalige visserijvloot.
10. Verhogen van draagvlak voor bestaand beleid.
11. Vereenvoudiging van regelgeving.
12. Gelijktrekken van interventie- en sanctioneringsbeleid op Europees niveau om een level-playing field in de visserijsector op het gebied van controle te waarborgen.
13. Waarborgen van uitvoerige en accurate documentatie van visreizen en registratie van gegevens.
14. Waarborgen dat controle en handhaving van de aanlandplicht op risicobeheer worden gebaseerd.

Natuur (SD 1.6)

Het mariene ecosysteem vraagt om bescherming en herstel op basis van bestaand gebruik. Zoals ook in Sea Basin Analyses is opgemerkt, is er sprake van een structureel gebrek aan kennis op dit vlak. In de eerste plaats dient deze kennis te worden ontwikkeld. Veelal gaat dit om het verkrijgen van inzicht in de toestand van deze natuurlijke rijkdommen (beoordelen, monitoren), het ontwikkelen van methodiek(en) om deze inzichten te verkrijgen en inzicht in de onderlinge relaties tussen de natuurlijke rijkdommen (zoals bijv. in termen van voedselwebben). Ook is er behoefte aan maatregelen ter bescherming en herstel van de natuurlijke rijkdommen van de Noordzee. Hierdoor wordt bijgedragen aan EGD en de EBS, om aangetaste ecosystemen te herstellen en duurzaam te beheren.

Er is een duidelijk behoefte aan de versterking van basisgegevens, dit vereist onderzoek en dataverzameling over:

1. Onderzoek naar de bedreiging voor uitvoering van het huidige natuurbeleid en kansen voor natuurversterking en ontwikkeling van natuur;
2. Het intensiveren van dataverzameling van (zee-, kust- en trekvogels) t.b.v. inventarisatie van

(toekomstige) VR-gebieden en nieuwe windenergiegebieden in het noordelijk deel van het NCP (Nederlands Continentaal Plat);

3. Het intensiveren en continueren van dataverzameling van zeezoogdieren, vissen en bentische soorten, deze dataverzameling zal op een innovatieve manier, bijv. via remote sensing, vorm moeten krijgen om kosteneffectief te zijn;
4. Onderzoek naar versterking soortenbescherming i.c. opstellen en/of uitvoeren van soortenbeschermingsplannen
  - o In het bijzonder voor bruinvissen, zeevogels, haaien en roggen gaat het om onderzoek naar de uitvoering van de betreffende bestaande soortenbeschermingsplannen;
  - o In het bijzonder voor bodemdieren en andere kwetsbare soorten gaat het om onderzoek t.b.v. het opstellen van nieuwe soortenbeschermingsplannen.
5. Naast het versterken van bovenstaande kennis is tevens behoefte aan: De ontwikkeling van indicatoren en/of drempelwaardes voor KRM descriptors D1 (biodiversiteit), D4 (voedselwebben) en D6 (zeebodemintegriteit), met het oogmerk deze ontwikkelingen te delen in de relevante OSPAR-platforms;
6. Het bepalen welke maatregelen een grote bijdrage geven aan natuurherstel, mede op basis van studies en kennisdocumenten (bijv. de OSPAR *Recommendations for Threatened and Declining Species and Habitats*);
7. Het herstel en/of de bescherming van kwetsbare soorten (zoals bijv. haaien en roggen) en het voorkomen of verminderen van bodemverstoring, hier wordt onder SD 1.1 mede op ingezet door middelen vrij te maken voor innovatie ter verduurzaming van de visserij;
8. Het verbeteren van de kwaliteit van of het vergroten van het areaal van kwetsbare habitats;
9. Het opzetten van innovatieve technieken en installaties (hatcheries) voor het kweken van rifvormende soorten zoals platte oesters, zodat uitgangsmateriaal voor handen is voor de bouw van biogene riffen;
10. Natuurinclusief bouwen zodat permanente structuren voor bijv. energiewinning zo worden gebouwd dat ze van meerwaarde zijn voor de natuur.
11. Het wegnemen van migratie barrières voor trekvisserij.
12. Kennis van de effecten van zeewindparken op het ecosysteem van de Noordzee.
13. Op het gebied van afvalbeheer blijft behoefte aan voortzetting van het project Fishing for Litter.
14. Wat betreft de aal, zijn maatregelen noodzakelijk die de aalstand verhogen, zoals bijv. de uitzet van glas- en pootaal. Tevens is meer kennis nodig over beheermaatregelen en factoren die de

	achteruitgang in de aalstand veroorzaken.
<p>2.Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union</p>	<p>Strengths</p> <p>Aquacultuur (SD 2.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Nederlandse aquacultuur werkt transparant, met als gevolg dat de consument gemakkelijk de herkomst van het voedselproduct kan achterhalen. Dit is van belang in een tijd waarin de Nederlandse consument bewuster voedselkeuzes maakt. • Het innovatief vermogen van de Nederlandse aquacultuur is hoog. • Er is veel hoogwaardige kennis in Nederland aanwezig over aquacultuur. • In de aquacultuursector wordt veelal gebruik gemaakt van circulaire producten, wat weer tot een stimulans van circulariteit in andere Nederlandse sectoren kan leiden. <p>Sectorspecifiek:</p> <p>Mossel- en oesterkweek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zeeuwse mosselen en oesters zijn een sterk regionaal product. Dit is belangrijk in een tijd waarin streekproducten steeds populairder worden. • Yerseke is de belangrijkste import- en exporthub voor schelpdieren in Europa. <p>Algenkweek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algen worden steeds meer als verdienmodel ingezet. <p>Zeewierkweek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zeewier kent steeds meer toepassingen met als gevolg een stijgende vraag. <p>Viskweek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In Nederland worden ‘Recirculating Aquaculture Systems (RAS)’ gebruikt bij de viskweek. Dit systeem zorgt voor de geleiding van afvoerstromen naar één punt, waardoor de afvoer efficiënt behandeld kan worden en minder emissie-uitstoot plaats vindt. Dit draagt direct bij aan het verduurzamen van de visserijsector. Nederland introduceert het gebruik van RAS nu steeds meer in andere lidstaten, waardoor het systeem een verdienmodel is. • Er wordt weinig gebruik gemaakt van antimicrobiële middelen.

Visverwerkende keten (SD 2.2)

- De omzet en toegevoegde waarde van de Nederlandse visverwerkende industrie groeit. Deze groei wordt met name gerealiseerd door het toenemen van de import en export via waardevermeerdering.
- Veel Nederlandse visverwerkende en visgrootbedrijven hebben een schaalvergroting doorgemaakt waardoor ze meer volume kunnen verwerken, opslaan in de koeling en verhandelen.
- Door ketenintegratie en schaalvergroting heeft de sector zijn concurrentiepositie versterkt. Door recente schaalvergroting van bedrijven is een groter productievolume mogelijk en dus groei van de sector. Voordeel hiervan is dat de beschikbaarheid van onbewerkte vis en schaal- en scheldieren verhoogd kan worden. Ook kan het assortiment van producten worden uitgebreid en financiële risico's gespreid en de afhankelijkheid van een specifiek product dus verkleind. Dit leidt tot meer stabiliteit en dus tot robuustere bedrijven.
- Door ketenintegratie heeft schaalvergroting plaatsgevonden binnen de Nederlandse visverwerkende industrie. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt steeds belangrijker voor zowel consumenten als NGO's. Visverwerkende bedrijven dienen hier rekening mee te houden om hun afzetmarkt te behouden/te vergroten. Deze ketenintegratie maakt het makkelijker om aan MVO en duurzaamheidsvereisten te voldoen. Hiermee is goed te verantwoorden hoe de vis geprepareerd wordt en in hoeverre het een natuurlijk product betreft.
- De koelings- en verpakkingstechnieken van vis worden steeds effectiever en duurzamer, met als gevolg dat bederfelijke voedingsproducten steeds langer houdbaar zijn. De visverwerkende keten kan vis nu langer aanbieden en de verliesrisico's per product verminderen.
- De Nederlandse visverwerkende keten werkt met een goede, unieke combinatie van zowel import als Nederlandse Noordzeeproducten binnen dezelfde onderneming, waardoor zij een breed assortiment kan ontwikkelen.

Weaknesses

Aquacultuur (SD 2.1)

- De Nederlandse aquacultuursector heeft beperkte financiële middelen en daardoor een beperkt budget

voor promotie en daarmee dus beperkte middelen om de consument te bereiken. Hiermee is de sector afhankelijk van tussenpersonen om de consument te bereiken.

- Binnen de sector wordt slechts op kleine schaal samengewerkt, bijvoorbeeld binnen Aquavalley in Zeeland.
- Op dit moment stranden veel projecten in de aquacultuursector door geldgebrek .
- Bedrijven die inzetten op innovatie hebben moeite met de overstap van pilot-project naar vermarktbaar product.
- Door beperkte schaalgrootte verhindert het prijsmechanisme vaak een rendabele ontwikkeling van aquacultuur.

Sectorspecifiek:

Mossel- en oesterkweek:

- Er is relatieve schaarste aan mosselzaad beschikbaar voor de ondernemer.
- Mosselen worden veelal vers verkocht en niet ingevroren. Hierdoor zijn exportmogelijkheden beperkt.

Algenkweek:

- De huidige markt voor algenkweek is klein.
- Er zijn weinig ondernemers actief in algenkweek. Veel ondernemers die actief zijn, haken na een tijd af. Verdergaande innovatie kan bedrijven helpen om hun verdienmodellen te verbeteren en het commerciële potentieel te benutten.
- Algenkweek is kwetsbaar in de open lucht.

Zeewierkweek:

- Bij het verbouwen van zeewier komt veel handwerk kijken waardoor het manueel intensief werk is en daarmee een lang en duur proces. Hierdoor is zeewierkweek commercieel minder interessant.
- Er zijn weinig ondernemers actief in de zeewierkweek.
- De kweek van zeewier neemt veel ruimte in beslag, met als gevolg dat de balans in het ecosysteem verandert en het milieu extra wordt belast.
- Onduidelijk is hoeveel zeewierkweek op zee mogelijk is zonder dat de voedingsstoffen (nutriënten N en P) limiterend worden voor de kweek of voor de rest van het ecosysteem.

Viskweek:

- Er zijn weinig eigen middelen beschikbaar ter stimulering van viskwekerij op land.

Visverwerkende keten (SD 2.2)

- In Nederland wordt veel meer vis geïmporteerd dan door de Nederlandse visserij en aquacultuursector (met uitzondering van landgebonden aquacultuur) wordt geproduceerd. Uitgaand van de jaarlijkse productie van 421.000 ton gemiddeld over de jaren 2013-2018, bestond een derde uit eigen productie en twee derde uit import van het totale aanbod aan grondstoffen voor Nederlandse visverwerkende- en visgrootbedrijven. Deze trend is EU-breed waarneembaar. De afhankelijkheid van geïmporteerde vis van buiten de EU neemt toe voor visverwerkende en visgrootbedrijven in de EU-lidstaten.
- Het vinden van voldoende gekwalificeerd personeel in de verwerkingsindustrie is een toenemende uitdaging voor de vissector in Nederland.
- Door schaalvergroting zijn risico's rondom voedselveiligheid groter. Als één keer iets mis gaat, heeft dit direct op grotere schaal gevolgen.
- Lobby en promotie voor vis loopt achter door verschillende belangen in de sector. Hierbij is sprake van onvoldoende 'ketendenken'.
- Een groot deel van de visdetaillisten geeft onvoldoende juiste en volledige informatie met betrekking tot de herkomst van visproducten.

Opportunities

Aquacultuur (SD 2.1)

- Er is meer vraag naar (hoogwaardige) zeevruchten en er ontstaan nieuwe afzetmarkten door de groeiende wereldbevolking en stijgende welvaart.
- De aquacultuur sector kan in potentie voorzien in de toenemende wereldwijde vraag naar eiwitten.
- Doordat andere landen goedkoper kunnen produceren moeten Nederlandse producten zich richten op productie van hoogwaardige producten voor een niche markt.
- De verwachting is dat de Aquacultuur een sterke groei zal doormaken in andere landen. Deze landen

hebben behoefte aan kennis over bijvoorbeeld innovatie, productiesystemen en teeltmethoden.

- Omdat herleidbaarheid van producten belangrijker wordt, liggen er kansen voor de sector om via een te ontwikkelen keurmerk deze herleidbaarheid te borgen.
- Kansen die warmwaterstromen rondom energiecentrales bieden voor kweek, worden nog te weinig gebruikt.

Sectorspecifiek:

Mossel- en oesterkweek:

- Onderzocht wordt hoe offshore platforms mogelijk gebruikt kunnen worden voor oester- en mosselteelt. Hiermee worden nieuwe productiegebieden gecreëerd. Dit is echter wel een dure manier van produceren. Ook zien kwekers potentie om door middel van netten tussen de pilaren waar windmolens op staan op zee nieuwe productiegebieden te creëren.
- Vissersschepen kunnen zo ontwikkeld worden dat ze een meervoudige functie krijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan inzet voor het onderhoud van offshore platforms.
- Er zijn veel mogelijkheden voor oesterkweek op land.
- Internationaal is veel vraag naar stabiele kweek van platte oesters. Wanneer Nederland investeert in onderzoek is dit een kans om kennisexpert te worden op dit gebied.
- Er bestaan kansen voor het ontwikkelen van integrated multi-trophic aquaculture (IMTA's) op Noordzee. Internationaal zijn meerdere praktijkvoorbeelden van IMTA's te vinden en is met name de circulaire benadering van belang: afval bestaat niet, maar bijproducten dienen weer als voeding voor het gehele systeem. Uit onderzoek blijkt dat de ecosysteemdiensten van met name zeewier en schelpdierbanken elkaar waarschijnlijk versterken en het daarom aantrekkelijk is voor zowel natuurherstel als voedselproductie om deze functies met elkaar te combineren.

Algenkweek:

- De commerciële potentie van het gebruik van algen is groot. Algen zijn een duurzame grondstof en de stijgende vraag naar duurzame grondstoffen schetst een marktkans.

Zeewierkweek:

- Onderzocht wordt hoe zeewier gebruikt kan worden voor veevoer, dit heeft veel marktpotentieel dat door Nederlandse producenten benut kan worden.
- Bij de productie van zeewier komt nog veel manuele arbeid kijken. Wanneer dit proces verder geautomatiseerd kan worden, hebben Nederlandse producten een concurrentievoordeel ten opzichte van buitenlandse concurrenten waardoor producten door een lagere prijs aantrekkelijker worden.

- Meer vraag naar zeewier zal met kweek opgevangen moeten worden.

Viskweek:

- Er bestaat een groeiende vraag naar circulaire producten: Aquacultuur is bij een uitstekende sector waar reststoffen gebruikt kunnen worden. Denk hierbij aan reststoffen die als basis kunnen dienen voor visvoer.
- Veel verschillende vissoorten kunnen in Nederland gekweekt worden (maar niet alle verschillende vissoorten).
- De ontwikkelingen rondom de kweek van vissen op land biedt kansen voor de Nederlandse kweeksector. Door land te gebruiken voor viskweek ontstaat veel meer ruimte voor kweek.

Visverwerkende keten (SD 2.2)

- Door een groeiende wereldbevolking en een groeiende vraag naar hoogwaardige visproducten liggen er kansen voor een hogere afzet van Nederlandse visproducten in groeiemarkten. In 1961 werd er wereldwijd gemiddeld 9 kg vis per persoon gegeten, terwijl dit in 2016 al 20,5 kg was. De visconsumptie groeide in die 55 jaar met 3,2% per jaar terwijl de wereldbevolking met gemiddeld 1,6% per jaar groeide. Oftewel, netto werd er per wereldburger meer vis gegeten ieder jaar.
- De retail is de belangrijkste afnemer van producten uit de visverwerkende industrie. De retail hecht een grote waarde aan ketenintegratie, wat een kans biedt om intensiever samen te werken. Vooral retail, de belangrijkste afnemer van producten uit de visverwerkende industrie, vraagt naar gesloten ketens. De Nederlandse industrie kan deze gesloten ketens bieden.
- Toegevoegde waarde van vis in Nederland kan vergroot worden. Vis meer als bestandsdeel voor andere producten gebruiken.
- Nu consumenten bewuster voedselkeuzes maken, biedt dit kansen voor de Nederlandse visserijsector om meer afzet te realiseren. Dit omdat kans bestaat dat Nederlanders meer vis gaan eten.
- De Nederlandse kenniseconomie kan innovaties opleveren waardoor toevoer gegarandeerd is en nog betere koelingstechnieken mogelijk zijn. Kansen liggen in de groeiemarkt van aquacultuur en Nederlands sterke positie op het gebied van voedselveiligheid.
- Nederland heeft een ontwikkeld logistieke infrastructuur, met als gevolg dat Nederland een

aantrekkelijk aan- en invoerland vormt voor vis. Dit biedt kansen om de afzet van de visverwerkende keten te laten stijgen.

- Zoals in de Sea Basin Analyse onderschreven, zijn de visbestanden in de Noordzee en de Noord-Oost Atlantische Ocean op peil.
- Er is sprake van een goede ‘draaischijf vis’: Nederland kent veel innovatie, een goede logistiek, goed ondernemerschap, is sterk in de verdeling van quota, heeft goede toegang tot kapitaal en heeft een goede bestuurlijke vertegenwoordiging. Deze goede ‘draaischijf vis’ zorgt ervoor dat het economisch klimaat binnen de sector wordt versterkt.
- De bestuurlijke vertegenwoordiging van de sector in Europa is goed.
- Op het vlak van de visafslagen wordt een transitie verwacht, van fysieke veiling, naar marktbemiddelaar via internet en logistieke dienstverlener. Een inkrimping qua aantallen die samenhangt met het krimpen van de aanvoervloot en de veranderde marktmodellen is onvermijdelijk. Dit biedt kansen om transitie vorm te geven.

Threats

Aquacultuur (SD 2.1)

- De productiekosten binnen de Aquacultuur stijgen. Dit komt vooral door een stijgende grondstoffenprijs.
- Doordat steeds meer andere landen gebruik maken van en investeren in de RAS-techniek, is het zaak dat Nederland blijft investeren in deze techniek. Wanneer dit niet gebeurt, is Nederland hierin geen voorloper meer.
- Viskwekers betalen voor de uitstoot van fosfaat en nutriënten in reststromen van viskweek. Dit zorgt in sommige gevallen voor hoge kosten voor de ondernemer.
- Er is weinig interesse om te werken in de sector.
- De ontwikkeling van de aquacultuursector in de Europese Unie en Nederland stagneert veelal door de geldende regelgeving. Gebiedstoewijzing en introductie van innovaties stranden op basis van wettelijke restricties.

Sectorspecifiek:

Mossel- en oesterkweek:

- Er is sprake van toenemende concurrentie uit Zuid-Europa met betrekking tot de productie van schelpdieren.
- Weinig jongeren eten mosselen
- Er is slechts beperkte ruimte op Nederlands grondgebied beschikbaar om mossel- en oesterkwekerijen op te starten.
- De oesterboorder en het herpesvirus bedreigen de oesterkweek.

Algenkweek:

- Groei van algenkweeksector vindt voornamelijk plaats in Zuid-Europa, hier kunnen producenten eerder schaalvoordelen behalen.

Zeewierkweek:

- Wanneer de watertemperatuur frequent hoger dan 20 graden wordt door klimaatverandering, dan neemt de groei van zeewier af.

Viskweek:

- Het voorkomen van ontsnapping van genetisch geselecteerde vis is onder commerciële omstandigheden niet te garanderen. Ontsnapte vissen kunnen een negatief effect hebben op wilde vispopulaties en biodiversiteit.
- De beschikbaarheid van water voor aquacultuurproductie is beperkt.
- Er is weinig interesse om te werken in de aquacultuurector.
- Op dit moment is nog weinig bekend over dierenwelzijn en dodingsmethoden.
- Niet alle vissoorten zijn geschikt voor kweek (in Nederland).
- Er wordt weinig subsidie beschikbaar gesteld ter stimulering van viskwekerij op land.

Visverwerkende keten (SD 2.2)

- Op mondiaal niveau zal door de groeiende wereldbevolking en een verwachte toename van de visconsumptie in opkomende markten, de vraag naar vis, schaal- en schelpdieren stijgt. Omdat het aanbod van visproducten uit wildvangst en aquacultuur naar verwachting niet zal kunnen voldoen aan

deze groeiende vraag, zullen grondstoffen de komende jaren schaarser worden waardoor de prijs ervan zal stijgen.

- De Nederlandse visverwerkende industrie en groothandel is afhankelijk van toegang tot grondstoffen van buiten de Europese Unie. De EU kent echter een strenge regelgeving wat de import van grondstoffen uitdagend maakt. Het risico is dat de EU de strijd verliest om grondstoffen, omdat de concurrentie niet gebonden is aan vergelijkbare strenge regelgeving.
- Gebruiksfuncties op zee zijn concurrerend. Hierdoor kan toevoer naar de visverwerkende keten afnemen.
- Het veiligstellen van een adequate en structurele aanvoer van (hoogwaardige/kwalitatieve) visserijproducten als voedingsmiddel en grondstof voor verwerking is kwetsbaar. Dit komt enerzijds door het risico dat het aanbod van Nederlandse vis afneemt vanwege een vermindering van bevisbare ruimte op de Noordzee, en anderzijds doordat de import uit derde wereldlanden onzeker is.
- De groei van de Nederlandse aquacultuur sector komt met name door de stijgende vraag van buiten de Europese Unie.
- De meeste Nederlandse producten kunnen niet concurreren met goedkopere alternatieven. Hierdoor zijn er weinig mogelijkheden voor productiegroei.
- Duurzaamheid wordt steeds belangrijker, maar burger is maar beperkt bereid meer te betalen.
- De Nederlandse markt blijft klein in vergelijking tot veel andere Europese markten. Dit komt doordat Nederland klein is en doordat Nederlanders gemiddeld minder vis eten dan andere Europese consumenten. Hierdoor zijn Nederlandse bedrijven afhankelijk van buitenlandse afzetmarkten voor verdere groei.
- Visafslagen staan voor grote transities. Wanneer visafslagen verdwijnen uit visserijgemeenschappen kan dit grote economische gevolgen hebben voor deze gemeenschappen.
- Een crisis kan zich voordoen. De sector is niet economisch sterk genoeg om financiële reserves op te bouwen. Hierdoor zal een crisis direct economische gevolgen hebben.

Identification of needs on the basis of the SWOT analysis and taking into account the elements set out in Article 8(5) of the EMFAF Regulation

Aquacultuur (SD 2.1)

Op basis van de hierboven weergegeven SWOT analyse, kunnen de volgende investeringsbehoefte voor de

aquacultuursector worden geïdentificeerd:

1. Technisch is het mogelijk om aan mosselen en oesters te kweken in windparken en op offshore platforms. Ook ontstaat maatschappelijke druk om hier iets mee te doen, om toch nog voedsel uit gebieden te onttrekken die niet meer gebruikt kunnen worden als visgrond. Probleem is dat nog niet is bewezen dat dergelijke kweek economisch rendabel is in windparken. Dit zou bewezen kunnen worden door het uitvoeren van een pilotproject. De verwachting is dat de kosten hiervan enige miljoenen zullen zijn, daar de kweek op zee relatief duur is. De huidige aquacultuurbedrijven in Nederland zijn onvoldoende draagkrachtig om een dergelijk financieel risico aan te gaan. Er is daarom behoefte aan kapitaal voor een dergelijke pilot.
2. De productiekosten van de aquacultuursector stijgen door een stijgende grondstoffenprijs, en de kosten voor uitstoot van afval. Hierdoor staan de rendementen onder druk. Nederland kent een innovatieve aquacultuursector, waar veel hoogwaardige kennis aanwezig is. Innovatie in kweekmethoden zou de genoemde bedreigingen mogelijk kunnen mitigeren. Door hiervoor middelen beschikbaar te maken, krijgt de sector meer mogelijkheden om oplossingen voor geschetste bedreigingen te creëren.
3. In het mosselconvenant is afgesproken dat de mosselzaadvisserij in de Waddenzee wordt afgebouwd, daar de Waddenzee N2000 gebied is en mosselzaad een belangrijke voedselbron is voor de daar levende vogels. Hierdoor is een relatieve schaarste aan mosselzaad ontstaan. Het mosselzaad wordt thans ingewonnen met MZI's. Door de afbouw, zijn steeds meer MZI's nodig.
4. Specifiek voor de Nederlandse oesterkweek geldt dat de Japanse oesterboorder een bedreiging is voor de kweek. Deze roofslak leeft op de bodem van de zee en eet de daar levende oesters. Voor de oestersector is deze slak een grote bedreiging. Op dit moment wordt geëxperimenteerd met offbotom kweek van oesters, op tafels en in hangmanden. Dit lijkt een oplossing, hierdoor willen bedrijven investeren in manden en tafels.
5. Veel aquacultuurprojecten stranden door gebrek aan middelen voor opschaling. Dit komt doordat Nederland voor de kweek veel vissoorten klimatologisch niet gunstig ligt. Er wordt daarom gekweekt met Recirculating aquaculture systemen (RAS). Dit is erg kostbaar. Er is derhalve een behoefte aan middelen om opschaling van succesvolle pilots mogelijk te maken.
6. Daarnaast blijft doorlopend onderzoek naar de RAS-techniek noodzakelijk om ervoor te zorgen dat Nederland zijn internationale kennispositie behoudt.
7. Door verduurzamingsvereisten is ook behoefte aan steun aan innovaties op het gebied van verduurzaming in de breedste zin van het woord. De volgende onderwerpen verdienen aandacht:
  1. Het verder terugdringen van afvalstromen;

2. Het verder verminderen van gebruik van antimicrobiële middelen in de viskweek;
3. Het verder reduceren van emissies in de schelpdierkweek.
8. In de viskweek ligt potentieel in onderzoek naar nieuwe soorten die gekweekt kunnen worden.
9. Om de aquacultuursector te doen groeien is meer promotie nodig van aquacultuuractiviteiten. In het bijzonder dient de consumptie van schelpdieren onder jongeren.
10. Meer financiering is nodig voor onderzoek naar IMTA's op de Noordzee. Dit draagt bij aan het tacklen van het ruimtegebrek, dat, zoals blijkt uit de Sea Basin Analyses, in meer landen rond de Noordzee een probleem vormt voor de aquacultuur.
11. Er dient meer kennis over dodingsmethoden te worden ontwikkeld.
12. Binnen de aquacultuur is behoefte aan samenwerking op grotere schaal.
13. Algenkwekers hebben behoefte aan innovatiemiddelen om verdienmodellen te verbeteren en het commercieel potentieel beter te benutten.
14. Algenkwekers hebben behoefte aan innovatie om de kwetsbaarheid van kweek in open lucht beter te mitigeren.
15. Er is behoefte aan automatisering in de zeewierkweek zodat dit een commercieel interessantere bedrijfstak wordt.
16. Er is behoefte aan innovatie op het gebied van zeerwierkweek zodat dit minder ruimte inneemt.
17. Er is een behoefte aan meer kennis over de impact van zeewierkweek op het ecosysteem.
18. Er is behoefte aan middelen ter stimulering van viskwekerij op land.
19. Er is behoefte aan meer geschoold personeel.
20. Er is behoefte aan geschikt water voor aquacultuurproductie.

Visverwerking (SD 2.2)

Op basis van de hierboven weergegeven SWOT analyse, kunnen de volgende investeringsbehoefte voor de visverwerkende keten worden geïdentificeerd:

1. Door het verplaatsen van visbestanden richting Noorden (als gevolg van opwarming van de zee) vangen vissers nieuwe soorten vis. Dit zijn ook nieuwe soorten voor de visverwerkende keten.

	<p>Innovatiesteun is nodig om te onderzoeken welke nieuwe afzetkanalen gebruikt kunnen worden.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Doordat consumenten duurzaamheid een steeds belangrijker thema vinden in hun voedsel, is het belangrijk dat voedsel traceerbaar is van vangst tot bord. Doordat in de Nederlandse visverwerkende sector ketenintegratie heeft plaatsgevonden is dit ook mogelijk. Het verder ontwikkelen van keteninformatiesysteem (van schip tot schap) en transparantie door digitalisering is hierbij nodig. Dit helpt tevens de voedselveiligheid extra te borgen. 3. Zoals genoemd onder Prioriteit 1 blijkt in praktijk dat consumenten moeilijk te bewegen zijn voor het maken van een keuze voor duurzamere (maar duurdere) producten uit de Noordzee. Het ondersteunen van initiatieven om consumenten te informeren over de duurzaamheid van de aangeboden producten, kan hierbij helpen. 4. Uit de SWOT-analyse blijkt dat de visverwerkende keten enkele knelpunten kent. Zo neemt de vraag naar visproducten toe, een vraag waar naar alle waarschijnlijkheid niet aan voldaan kan worden. Verder zullen waarschijnlijk grondstoffen in prijs stijgen en blijft de Nederlandse markt klein. EMFAF-middelen kunnen ingezet worden om kennis te ontwikkelen hoe deze knelpunten weg te nemen zijn. 5. Financiële steun in het geval van een crisissituatie. 6. Er is behoefte aan meer gekwalificeerd personeel. 7. De ketenintegratie kan verder worden versterkt. 8. De juistheid en volledigheid van informatie met betrekking tot de herkomst van visproducten bij visdetaillisten dient verbeterd te worden. 9. Afzetbevordering in het buitenland kan de verwerkende industrie helpen verder te groeien. 10. Visafslagen hebben behoefte aan ondersteuning bij de transitie waar zij voor staan. 11. Er is behoefte aan verdere schaalvergroting.
<p>3. Enabling a sustainable blue economy in coastal, island and inland areas, and fostering the development of fishing and aquaculture communities</p>	<p>Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • De visserijsector leunt sterk op MKB-familiebedrijven. Deze zorgen voor sterke, florerende visserijgemeenschappen. • Familiebedrijven zijn verankerd in de visserijgemeenschappen en door de bedrijvigheid die ze meebrengen vergroten zij de leefbaarheid in deze gebieden. De gebieden waar visserij zich geclusterd heeft zijn over het algemeen aangeduid als krimp- of anticiperregio. Dit maakt de bijdragen van deze familiebedrijven in de visserijsector extra belangrijk. Zij zijn namelijk ook belangrijk voor

toeleverende bedrijven en de lokale middenstand.

- Niet alleen de vissers, maar het merendeel van de inwoners van vissersplaatsen identificeert zich met de visserij. Door deze identificatie en het actief uitdragen hiervan floreert ook het toerisme en recreatie in deze vissersplaatsen.
- Vissers uit familiebedrijven werken goed samen met elkaar en ook met onderzoekers, ketenpartijen, maritiem bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties. Hierdoor zijn familiebedrijven interessant om innovaties te testen op zee.
- Authenticiteit heeft marktwaarde.
- Economieën in visserijgemeenschappen worden steeds diverser en zijn daardoor steeds meer in staat de economische kansen van de blue economy te verzilveren.

Weaknesses

- De visserij staat momenteel voor een groot aantal uitdagingen, wat ertoe kan leiden dat de vloot krimpt. Wanneer er minder inkomsten vanuit de visserij landen in visserijgemeenschappen heeft dit ook effecten voor de middenstand, visverwerkende industrie en toeleveranciers.
- Veel visserijbedrijven hebben problemen met het tijdig en op de juiste wijze organiseren van opvolging van het bedrijf. Hierdoor verdwijnt kennis over de visserij uit de visserijgemeenschappen.
- Het overgrote deel van de Nederlandse visserijvloot bestaat uit familiebedrijven. De uitdaging om financiering rond te krijgen, maakt het extra lastig voor jonge vissers om familiebedrijven over te nemen. Dit vormt op termijn een bedreiging voor het voortbestaan van de visserijbedrijven en kustgemeenschappen.

Opportunities

- Er is een groeiende interesse in lokaal geproduceerd, streekgebonden voedsel.
- Visserijgemeenschappen hebben mogelijkheden tot diversificatie van hun economie zodat zij niet meer volledig afhankelijk zijn van de visserij. Hierbij kan gedacht worden aan mogelijkheden rondom toerisme of blue economy.
- De Blue Economy is groeiende. Visserijgemeenschappen kunnen hiervan profiteren door hun gunstige ligging.
- Nationaal worden middelen vrijgemaakt om blue economy in visserijgemeenschappen te ondersteunen.

- Bouw van windparken en offshore industrie biedt kansen voor werk of inzet van schepen voor de toeleverende industrie en onderhoud van windparken.
- Grotere visbedrijven nemen steeds vaker familiebedrijven over. Dit zorgt voor een financiële impuls van deze kleinere familiebedrijven.
- Sportvisserij kent de hoogste sociaaleconomische waarde per gevangen vis. Daarmee kan aandacht voor kansen van en voorzieningen voor de sportvisserij in kustgemeenschappen lonend zijn.
- Lokaal ecosysteemherstel biedt kansen aan recreatiebedrijven in de lokale gemeenschappen zoals sportvisserij en duiktoerisme.
- Werkgelegenheid in de Blue Economy stijgt sterker dan in andere sectoren.

Threats

- Instroom van jonge vissers is noodzakelijk om de vitaliteit van visserijgemeenschappen te waarborgen. Deze instroom neemt af.
- Het is het voor veel familiebedrijven steeds lastiger om overeind te blijven. Zij kunnen vaak niet concurreren tegen de lagere kosten door schaalvoordelen die grotere bedrijven hebben. Hierdoor bestaat het gevaar dat binnen de gemeenschappen minder visserijbedrijven achterblijven.
- Het wegvallen van familiebedrijven kan grote sociaaleconomische gevolgen hebben voor visserijgemeenschappen.
- Displacement in de visserij als gevolg van ruimtegebrek (wind op zee, brexit) kan ertoe leiden dat bepaalde havens minder worden aangedaan (met name in het zuiden).
- Enkele visafslagen worden in hun voortbestaan bedreigd. Wanneer een visafslag wegvalt heeft dit een grote weerslag op de visserijgemeenschap.

Identification of needs on the basis of the SWOT analysis and taking into account the elements set out in Article 8(5) of the EMFAF Regulation

De SWOT-analyse toont aan wat de investeringsbehoeften voor CLLD binnen het EMFAF 2021 – 2027 moeten zijn. Iedere investering draagt direct bij aan het behoud van de Nederlandse authentieke visserijgemeenschappen en het stimuleren van bedrijvigheid in de betreffende krimpregio's.

1. Het stimuleren van de blue economy is een belangrijke investeringsbehoefte om een duurzaam economisch perspectief te bieden aan de visserijgemeenschappen, waarbij de noodzaak van economische activiteit het ecosysteem niet uitermate nadelig beïnvloeden. De inzet op

	<p>streekgebonden producten is hier onderdeel van.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Het voortbestaan van MKB-familiebedrijven draagt direct bij aan economisch sterkere visserijgemeenschappen in Nederland. Het waarborgen van opvolging binnen MKB-familiebedrijven en de instroom van jonge vissers is van groot belang. 3. Behoud werkgelegenheid via verwerkende industrie.
<p>4.Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed</p>	<p>Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt onderzoek gedaan naar cumulatieve effecten, dit verbetert het inzicht in het ecosysteem als geheel en de draagkracht ervan. Dit heeft niet alleen intrinsieke waarde als fundamentele kennis. • Een beter inzicht in het functioneren van het ecosysteem en de draagkracht van de Noordzee leidt tot een helderder beeld van de invloed die menselijke activiteiten op het systeem Noordzee hebben. • Een beter beeld van de invloed van menselijk handelen op het ecosysteem van de Noordzee biedt handvatten voor effectiever beleid (bijvoorbeeld maatregelen en vergunningverlening) rondom het duurzaam meervoudig gebruik van de Noordzee. • Maatregelen voor het reguleren van menselijk gebruik die oog hebben voor het relatieve belang van de verschillende activiteiten en de cumulatie van de effecten van meervoudig gebruik sluiten beter aan bij het ecologisch draagvlak. Hierdoor hebben dergelijke maatregelen een kleinere kans om (later) op onvoorziene conflicten te stuiten. <p>Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • De opgave van de KRM op het gebied van herstel van biodiversiteit, mede in de context van klimaatverandering en groeiend gebruik van de Noordzee, is omvangrijk en essentieel voor een goede invulling van de KRM. Nederland zet momenteel slechts zeer beperkt in kennisontwikkeling van de lagere trofische niveaus in pelagische habitats (fytoplankton en zoöplankton) die juist als ‘early warning’ de eerste indicaties kunnen geven van een veranderend systeem. Dit is een zwakte in de implementatie van D4. • Het vaststellen van drempelwaarden wordt idealiter ondersteund door kennis van causale relaties tussen menselijk gebruik en de status van soorten en habitats. Een deel van deze kennis ontbreekt. Daarmee is het handelingsperspectief voor maatregelen onzeker. • Onderzoek is veelal gefragmenteerd in projecten aan verschillende instituten. Hierdoor is de samenhang in opzet en integratie van resultaten niet altijd optimaal waardoor zicht op cumulatieve

effecten en de draagkracht van de zee beperkt kan blijven. Samenhang in een breder programma kan dit probleem verkleinen.

- Het onderwerp (het ecosysteem als geheel, de draagkracht en invloed van menselijk handelen) is dermate groot en gecompliceerd dat meerdere kleine projecten mogelijk niet gezamenlijk het vermogen hebben het als geheel te doorgronden. Samenhang in een breder programma kan dit vermogen vergroten.
- Gedegen kwantitatieve analyses van cumulatieve effecten op ecosysteemniveau zijn afhankelijk van data en kennis over de relaties tussen individuele activiteiten, drukfactoren en invloed op biota. Deze kennis en data is vaak niet (afdoende) beschikbaar (zie ook prioriteit 1 over KRM D1, 4 en 6). In het kader van een breder programma zou betere afstemming van onderzoeksvragen kunnen bestaan.
- Er is weinig kennis van de effecten van klimaatverandering en oceaanzuivering.

Opportunities

- Met samenhang in opzet en integratie van resultaten op ecosysteemniveau neemt de waarde van de uitkomsten van onderzoek toe voor beleidsmakers.
- Door het bundelen van de onderzoeksinspanningen kunnen dubbelingen van inzet worden tegengegaan. Hiermee kan ook worden aangesloten op internationale samenwerkingsverbanden, zoals de 'Political Declaration on energy cooperation between the North Seas Countries' en ontwikkelingen in OSPAR, KRM en JPI Oceans verband.
- In samenhang met, of als onderdeel van, het onderzoeksprogramma van het Noordzeeakkoord kan wederzijdse meerwaarde gecreëerd worden.
- Met meer inzicht kan de draagkracht van de Noordzee optimaal benut worden. Dit kan leiden tot vermindering van schade aan het ecosysteem en een verbetering in de ecosystemendiensten.
- Beter inzicht in cumulatieve effecten kan de betrokkenheid van sectoren bij complexe beleidsopgaven (zoals energietransitie) vergroten en samenwerking tussen sectoren versterken.

Threats

- Economische en politieke ontwikkelingen halen mogelijk de wetenschappelijke realiteit in, waardoor de situatie kan ontstaan dat we niet goed inzicht hebben in de effecten van economische activiteiten voordat ze ontplooid worden.
- Maatregelen die gebaseerd zijn op kennis over onderlinge samenhang tussen sectoren onderling en interacties met het mariene ecosysteem kunnen zodanig complex zijn dat controle en handhaving zeer

moeilijk te onderbouwen zijn. Overigens geldt dit ook voor maatregelen die eenzijdig gericht zijn op een bepaalde sector en géén rekening houden met complexe interacties.

- Er bestaat een risico dat internationale ontwikkelingen (bijvoorbeeld binnen OSPAR) een andere onderzoeks- of oplossingsrichting op gaan, waardoor aansluiting gemist kan worden. Internationale afstemming is daarom in een vroeg stadium gewenst.
- Het Noorzeeakkoord behelst ook de financiering van het onderzoek en de monitoring.

Identification of needs on the basis of the SWOT analysis and taking into account the elements set out in Article 8(5) of the EMFAF Regulation

Uit de hierboven genoemde SWOT-analyse valt op te maken dat in het kader van duurzaam beheer en duurzaam meervoudig gebruik van de Noordzee meerdere aspecten zijn die aandacht verdienen. Veelal gaat dit om het vergaren, vergroten en/of inventariseren van kennis en inzicht in de impact die menselijk handelen op het Noordzee ecosysteem en de draagkracht ervan heeft, en wat de gezamenlijke impact is van meerdere menselijke activiteiten, ook in combinatie met fysieke veranderingen in de leefomgeving onder invloed van bijvoorbeeld klimaatverandering. Er is een duidelijke samenhang met de kennis die gevraagd wordt op het gebied van SD 1.6. De scheiding, hoewel enigszins kunstmatig, is dat het onderzoek in SD 4.1 uitsluitend zal worden ingezet op de ontwikkeling van kennis over onderlinge samenhang tussen sectoren onderling en interacties met het mariene ecosysteem, terwijl in SD 1.6 het onderzoek en de dataverzameling gericht is op de beoordeling van specifieke soorten en habitats. In dit kader is behoefte aan:

1. Vergroten van de basisinzichten functioneren Noordzee.
2. Vergroting kennis cumulatieve effecten van afzonderlijke drukfactoren/activiteiten én van alle drukfactoren/activiteiten tezamen.
3. Vergroting kennis van de effecten van klimaatverandering.
4. Inventariseren en analyseren van voorbeelden van geïntegreerde monitoring in met name het buitenland. Welke lessen kunnen we hieruit trekken en hoe kunnen we deze zinvol op de Nederlandse situatie toepassen? Hiermee worden ervaringen bij elkaar gebracht en wordt versnippering van onderzoek voorkomen [~KRM-MS2; ~OSPAR].
5. Onderzoek naar trofische interacties in de Noordzee, en de link tussen het functioneren van de basis van het voedselweb en “hogere” diersoorten [~KRM-D4].
6. Onderzoeken hoe bestaande indicatoren en ondersteunende parameters elkaar kunnen informeren en verrijken; meerwaarde uit bestaande monitoringsinspanning creëren, eventueel door toepassing van

modellen [~KRM-MS2; ~OSPAR].

7. Identificeren welke indicatoren op welke wijze van nut kunnen zijn voor het aangeven van effecten van klimaatverandering of oceaanverzuring op biota [~KRM-MS1 (2018): overkoepelend thema “klimaatverandering en verzuring”].
8. Onderzoek ten behoeve van het prioriteren van indicatoren die een sleutelrol spelen in het ecosysteem, onder druk staan (nu of in de toekomst), een rol hebben bij het in beeld brengen van effecten van klimaatverandering of gecombineerd met andere data de informatieopbrengst van bestaande monitoring verhogen. Dit is nodig omdat het systeem te complex is om in zijn geheel te onderzoeken.
9. Een pilotstudie over geïntegreerde monitoring. Hierin wordt voor prioritaire indicator(en) en op basis van lessons learned uit internationale voorbeelden van geïntegreerde monitoring kwantitatieve informatie gegenereerd over oa. de impact van klimaatverandering en oceaanverzuring en over de cumulatieve druk op biota van menselijke activiteiten. De doorlooptijd van het EMFAF is te kort om op basis van deze monitoring tot conclusies te komen over effecten op biota. De pilot zal met name moeten aantonen hoe geïntegreerde monitoring georganiseerd kan worden tbv. prioritaire indicatoren. Actief inbrengen en inbedden van ontwikkelde kennis in de relevante internationale fora (bijvoorbeeld OSPAR) opdat deze ook voor de gezamenlijke beoordeling van de toestand van de zee in het kader van de KRM kan worden ingezet [~KRM-MS2; ~OSPAR].

2. Priorities

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

2.1. Priorities other than technical assistance

ID	Title
1	Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources
2	Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union
3	Enabling a sustainable blue economy in coastal, island and inland areas, and fostering the development of fishing and aquaculture communities
4	Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1. Priority: 1.Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

Specific objectives

Specific objective
1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities
1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels
1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities
1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making
1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

- 2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources
- 2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities
- 2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

1.Steun voor innovatieprojecten en duurzame investeringen

Binnen deze actie ligt de focus primair op de kottervisserij, maar is ook ruimte voor innovaties en investeringen in de garnalensector en in de kleinschalige vloot. Het is ook in deze sectoren dat steun voor innovatie noodzakelijk is omdat de vloot voor het merendeel beheerd wordt door MKB-bedrijven die geen grote innovatiebudgetten hebben. Wanneer deze sectoren niet ondersteund worden, bestaat het risico dat zij niet innoveren. Dit zorgt ervoor dat deze bedrijven het risico lopen minder rendabel te zijn, maar ook zorgt niet-innoveren ervoor dat de vloot minder duurzaam is. Voor de garnalensector is ruimte voor steun voor investeringen die bijdragen aan een verminderde uitstoot van emissies (van bijvoorbeeld NOx of CO2).

Over hoe het MKB het best ondersteund kan worden is overleg geweest met visserijorganisaties, dit zijn samenwerkingsverbanden waarin een aantal PO's verenigd zijn. Waar in veel Europese landen vooral sprake is van afstemming direct met PO's en deze ook een belangrijke doelgroep zijn, is dit in Nederland niet zo. In Nederland wordt deze rol vervuld door visserijorganisaties. Zij vertegenwoordigen de PO's op nationaal niveau. Dit is ook terug te zien in de aanvragen in het vorige programma. Hier waren het visserijorganisaties die subsidie aanvroegen en niet de PO's zelf. Desalniettemin zullen ook in het EMFAF programma PO's de mogelijkheid krijgen om aanvragen te doen. Zodat zij, in lijn met het advies uit de Kottervisie, een rol kunnen nemen in het gezamenlijk maken van afspraken over innovatie.

Door focus op innovatie middels innovatie-openstellingen wordt bijgedragen aan het versterken van een duurzame visserij. Innovatie-openstellingen worden breed ingestoken om een breed speelveld tussen status van de visserij en ontwikkelingen in andere sectoren te creëren. De financiële steun vanuit een innovatieregeling is nodig omdat de stap van pilot naar markttoetreding een te grote uitdaging blijkt. Hierom worden alle fasen van het innovatietraject ondersteund in innovatieregeling.

a. Verduurzaming vloot

In lijn met de Kottervisie en de daaruit voortvloeiende innovatieagenda ligt de prioriteit bij het ontwikkelen van een nieuw tongtuig en de transitie naar een duurzame en toekomstbestendige vloot. Voor het bereiken van een toekomstbestendige vloot is het belangrijk dat geïnvesteerd wordt in innovaties op bestaande schepen als dat mogelijkheden worden gecreëerd om innovatieve nieuwe scheepstypes te ontwikkelen. Hoe de toekomstige kottervloot eruit moet komen te zien hangt samen met deze toekomstige innovatieagenda. Deze innovatieagenda richt zich op deze doelstellingen:

- Klimaatmitigatie: een visserij met minder brandstofgebruik en emissie;
- Een visserij met minder bodemberoering;
- Een visserij met minder ongewenste bijvangsten;
- Het anderszins verduurzamen van vaartuigen. Bijvoorbeeld meer aandacht voor dierenwelzijn (bv. dodingsmethoden) en verbeteren van de veiligheid aan boord;
- Klimaatmitigatie: het flexibiliseren van vaartuigen.

EMFAF ondersteunt innovaties die bijdragen aan bovenstaande doelstellingen. Er wordt ingezet op klimaatadaptatie door flexibilisering van vaartuigen. Tevens wordt ingezet op klimaatmitigatie door het ontwikkelen van schepen en visserijmethoden die minder brandstof gebruiken. Hiermee dragen de acties binnen deze interventie bij aan een economisch levensvatbare en concurrerende visserij als de doelstellingen van de EDG. Conform de verordening zet EMFAF niet in op innovaties die vergroting van de vangstcapaciteit tot gevolg hebben. Duurzaamheid is in alle gevallen een belangrijke randvoorwaarde bij te financieren innovaties.

Bij de ontwikkeling van nieuwe schepen zet het EMFAF in op innovaties voor verduurzaming van schepen. Hierbij moet gedacht worden aan innovaties aan motoren waardoor zij minder vermogen nodig hebben of minder uitstoot hebben, maar ook innovaties aan de romp van het schip of de tuigen. Deze zaken hebben impact op het brandstofverbruik en daarmee op het bedrijfsresultaat. Creativiteit, praktijkkennis en onderzoek uit relevante disciplines moeten bij elkaar worden gebracht om innovaties aan te sporen. Andere sectoren en onderzoeksterreinen kunnen in nieuwe samenwerkingsverbanden werken aan bijvoorbeeld de ontwikkeling van een “zero-impact kotter”. Hierbij is ook internationale samenwerking van groot belang. Binnen EMFAF wordt gekeken hoe die samenwerking te versteken rondom innovaties. Gezien het grote belang van verduurzaming zal, wanneer blijkt dat investeringskosten van succesvolle verduurzamende innovaties niet door de sector gedragen kunnen worden, ruimte worden gemaakt voor investeringssteun. Daarom is een deel van het budget vrijgemaakt voor SD 1.2. om indien nodig investeringen in schonere motoren mogelijk te maken.

Sinds 2015 is gefaseerd invoering gegeven aan een aanlandplicht voor gequoteerde soorten. In de uitwerking van de aanlandplicht loopt de visserijsector aan tegen verschillende problemen zoals choke species, ruimte aan boord en beperkte bemanningscapaciteit. Nederland zet in op onderzoek en innovatie om duurzame oplossingen te vinden voor deze problemen. Zo is ingezet op het ontwikkelen van selectievere tuigen, tuigen met minder bodemberoering en de ontwikkeling van automatische vangstregistratie aan boord met camera's. De projecten hebben tot nu toe voor de visserij op Noorse Kreeft geleid tot een selectiever tuig, waarbij het percentage verlies van de doelsoort acceptabel is voor de vissers. In de tongvisserij worden goede resultaten geboekt met de ontwikkeling van nieuwe tuigen, maar is het nog niet gelukt om een acceptabel percentage van de doelsoort te behouden. De komende jaren wil Nederland

met behulp van EMFAF op deze voet verder. De prioriteit ligt op het ontwikkelen van selectievere tuigen met een hogere overlevingskans voor vissoorten en minder bodemberoering, automatische vangstregistratie met camera's en het ontwikkelen van REM-systemen voor de controle van de aanlandplicht. De ontwikkeling van deze laatste twee innovaties is ook bedoeld om de registratie van bijvangst voor de visser gemakkelijker te maken. Hierdoor is minder tijd nodig voor de registratie van bijvangst. Dit vergemakkelijkt de uitvoering van de eisen die de aanlandplicht met zich meebrengt waardoor het draagvlak onder vissers voor de maatregel hopelijk verbeterd.

b. Goed functionerende kennisystemen

Een goed functionerend kennisysteem is van groot belang voor de transitie naar een duurzame visserijsector, zeker in de onzekere tijden waarin de Nederlandse visserij zich bevindt. Het EMFAF biedt ruimte voor ondersteunen van kennisverspreiding. Ook is steun beschikbaar voor verdere ondersteuning van bestaande kennisplatformen zoals bijvoorbeeld die binnen het EFMZV zijn gefinancierd.

c. investeringsregelingen

Vanaf 1 januari 2023 gelden nieuwe eisen omtrent de uitstoot van stikstof in N2000 gebieden. Om hieraan te voldoen zal de stikstofuitstoot van de garnaalvisserij die in deze gebieden vist moeten worden teruggedrongen. EMFAF zal worden ingezet voor steun voor duurzame investeringen aan boord van vaartuigen, die leiden tot een vermindering van de stikstofuitstoot.

2. Heropleiden bemanning in kleinschalige visserij

Om de kleinschalige visserij te ondersteunen wordt binnen EMFAF financiering vrijgemaakt voor (her)opleiden van de bemanning. Vanaf 1 april 2024 is het noodzakelijk een geldig vissersdiploma te bezitten (minimaal mbo-2). De kosten voor deze opleiding zijn voor veel vissers te hoog. Het volgen van een opleiding is ook lastig te combineren met werk op zee. EMFAF ondersteunt de vissers in het behalen van dit diploma. Dit geeft zekerheid aan de kleinschalige visserij, maar biedt ook doorgroeimogelijkheden voor de individuele vissers. Op 1 april 2019 is het internationale verdrag dat gaat over trainingen en opleidingen van vissers (STWC-F) in de Nederlandse regelgeving opgenomen. Alleen voor de kleinschalige visserij geldt dat de verplichting is uitgesteld tot 2024. Aangezien in Nederland geen subsidie wordt verstrekt om te voldoen aan wettelijk eisen die reeds zijn ingegaan, houdt dit in dat alleen steun wordt geboden aan de kleinschalige visserij.

3. Kwaliteitsverbetering visserijproducten

Hiernaast zet het EMFAF in op een kwaliteitsverbetering van visserijproducten bijvoorbeeld door middelen beschikbaar te maken voor het door de sector zelf opstellen van kwaliteitsrichtlijnen of het organiseren van kwaliteitscontroles. Verder wordt ruimte geboden aan projecten die bijdragen aan ketenverkorting, de creatie van een keurmerk of projecten die anderszins bijdragen aan een verdere professionalisering van de kleinschalige visserij. Het onderscheid tussen deze interventie en de interventies onder SD 2.2 is dat deze interventie ook ziet op innovaties of investeringen aan boord van schepen van de kleinschalige visserij, waar de interventies onder SD 2.2. met name zien op de keten nadat de vis van boord is. Ook zal de subsidiedrempel van onderhavige interventie relatief laag zijn waardoor de benodigde cofinancieringsmiddelen voor de kleinschalige visserij relatief gemakkelijk op te brengen is. Door in te zetten op professionalisering van kleinschalige visserij draagt het EMFAF bij aan een meer levensvatbare kleinschalige visserij.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

De belangrijkste doelgroepen binnen deze specifieke doelstelling zijn:

- Vissers (kottervissers, kleinschalige vissers en garnalenvissers)
- Visserijorganisaties
- Producentenorganisaties
- Kennisinstellingen
- NGO's

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt. Nederland is een relatief klein land, met beperkte regionale verschillen. Het hele grondgebied wordt derhalve als één regio gezien.

- 2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources
- 2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities
- 2.1.1.1.1. Interventions of the Funds
- The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Met deze specifieke doelstellingen draagt het programma bij aan de thematische doelstellingen van de Europese Commissie om een duurzame sterke visserijsector in Europa te bewerkstelligen. De projecten die onder het programma zullen worden geselecteerd, dragen met hun resultaten bij aan de nationale resultaten en de doelstellingen van de Europese Commissie in Nederland. Zo neemt het programma een positie in binnen de integrale aanpak van regionale ontwikkeling. De kennis over innovaties die verkregen wordt onder deze specifieke doelstelling wordt gedeeld met buitenlandse partners. Op dit moment wordt door Nederland gewerkt aan een nationale innovatieagenda voor de visserij. In deze agenda zal antwoord worden gegeven op de vraag hoe de kennis verkregen door innovaties nationaal en internationaal zal worden gedeeld. Ten tijde van het opstellen van dit programma is daar helaas nog geen duidelijkheid over. De projecten die onder het EMFAF zullen worden geselecteerd, dragen met hun resultaten bij aan de nationale resultaten en de doelstellingen van de Europese Commissie in Nederland met betrekking tot visserij. Zo neemt het programma een positie in binnen de integrale verduurzaming en versterking van de visserijsector in Nederland.

- 2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources
- 2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities
- 2.1.1.1.1. Interventions of the Funds
- The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Nederland kent een goed functionerende kapitaalmarkt met aan publieke zijde een ruime beschikbaarheid aan fondsen, bijvoorbeeld regionale fondsen beschikbaar via Regionale Ontwikkelmaatschappijen en thematische fondsen op regionaal niveau. Nederland kiest er in eerste instantie niet voor om onder deze SD financiële instrumenten te gebruiken. Echter, op dit moment heeft het Ministerie LNV opdracht verleend om een ex ante assessment uit te voeren waarin de vraag beantwoord gaat worden of het wenselijk is financiële instrumenten in te zetten en waar deze instrumenten de meeste toegevoegde waarde hebben. Deze instrumenten zullen allereerst gevuld worden met resterende middelen uit het VIN-fonds, dat is opgezet met EVF-middelen. Wanneer noodzakelijk zullen middelen uit het EMFAF hier aan toegevoegd worden. De optie om financiële instrumenten in te zetten wordt dus opgehouden. Inzet wordt heroverwogen indien uit de ex ante beoordeling blijkt dat de inzet financiële instrumenten wenselijk is.

Een in te zetten financieel instrument zal niet in de vorm van een borgstelling zijn, aangezien borgstelling wordt gedekt via **Borgstellingskrediet Landbouw**.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	18.00	60.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR08	Persons benefitting	persons	0.00	2020	480.00	Interventiologica EMFAF	
CR10	Actions contributing to good environmental status including nature restoration, conservation, protection of ecosystems, biodiversity, animal health and welfare	actions	0.00	2020	192.00	ervaring MA	
CR14	Innovations enabled (number of new products, services, processes, business models or methods)	number	0.00	2020	40.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
01. Reducing negative impacts and/or contributing to positive impacts on the environment and contributing to a good environmental status	17,500,000.00
02. Promoting conditions for economically viable, competitive and attractive fisheries, aquaculture and processing sectors	978,131.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Klimaatmitigatie is een van de grote uitdagingen van deze tijd, ook in de visserij. Het reduceren van brandstofverbruik en daarmee CO2 uitstoot, om bij te dragen aan decarbonisatie, is een van de belangrijkste doelstellingen van het programma. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan een levensvatbare en concurrerende visserij, maar tevens aan de klimaatdoelstellingen van de EGD. In de eerste instantie worden middelen vrijgemaakt onder SD 1.1. zodat efficiëntere en duurzamere motoren ontwikkeld kunnen worden. Aangezien niet alleen in dit programma, maar ook binnen andere initiatieven wordt gewerkt aan het ontwikkelen van dergelijke motoren voor scheepvaart en visserij, bestaat een goede mogelijkheid dat een efficiëntere en duurzamere motor wordt ontwikkeld gedurende deze programmaperiode.

Indien in de praktijk blijkt dat de investeringskosten daarin hoger zijn dan visserijbedrijven kunnen dragen, dan is, gezien de uitdagingen op het gebied van CO2 reductie, gerechtvaardigd dat daar vanuit het fonds een bijdrage aan wordt geleverd en zal het EMFAF hier middels deze SD aan bijdragen. Een ijkmoment hiervoor is voor dit programma het jaar 2025. Indien dat jaar een investeringsregeling nog ontwikkeld kan worden, dan zullen de middelen uit SD 1.2 terugvloeien naar SD 1.1. Op deze wijze kunnen deze middelen in de jaren 2026 en 2027 nog aan verdere innovatie worden besteed. De investeringssteun die onder deze SD wordt vrijgemaakt, is gericht op schepen tot 24. Dit is expliciet inclusief de kleinschalige vloot.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

- Vissers

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Met deze specifieke doelstellingen draagt het EMFAF bij aan de thematische doelstellingen van de Europese Commissie om een duurzame sterke visserijsector in Europa te bewerkstelligen. De projecten die onder het EMFAF zullen worden geselecteerd, dragen met hun resultaten bij aan de nationale resultaten en de doelstellingen van de Europese Commissie in Nederland. Zo neemt het programma een positie in binnen de integrale aanpak van regionale ontwikkeling.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Nederland kent een goed functionerende kapitaalmarkt met aan publieke zijde een ruime beschikbaarheid aan fondsen, bijvoorbeeld regionale fondsen beschikbaar via Regionale Ontwikkelmaatschappijen en thematische fondsen op regionaal niveau. Nederland kiest er in eerste instantie niet voor om onder deze SD financiële instrumenten te gebruiken. Echter, op dit moment heeft het Ministerie LNV opdracht verleend om een ex ante assessment uit te voeren waarin de vraag beantwoord gaat worden of het wenselijk is financiële instrumenten in te zetten en waar deze instrumenten de meeste toegevoegde waarde hebben. Deze instrumenten zullen allereerst gevuld worden met resterende middelen uit het VIN-fonds, dat is opgezet met EVF-middelen. Wanneer noodzakelijk zullen middelen uit het EMFAF hier aan toegevoegd worden. De optie om financiële instrumenten in te zetten wordt dus opengehouden. Inzet wordt heroverwogen indien uit de ex ante beoordeling blijkt dat de inzet financiële instrumenten wenselijk is.

Een in te zetten financieel instrument zal niet in de vorm van een borgstelling zijn, aangezien borgstelling wordt gedekt via **Borgstellingskrediet Landbouw**.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	0.00	100.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR18.2	Energy consumption leading to CO2 emissions reduction	litres/h	0.00	2020	150.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
03. Contributing to climate neutrality	7,000,000.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Onder deze SD wordt financiering vrijgemaakt in geval van tijdelijke stillegging van visserijactiviteiten in geval van een crisissituatie zoals opgelijst in artikel 21.2(e) verordening (EU) 2021/1139.

Type actie waar deze activiteiten onder gaan vallen is noodsteun aan bedrijven, inclusief de kleinschalige visserij.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

- Vissers

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMVAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Niet van toepassing.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Onder deze specifieke doelstelling wordt niet gekozen voor inzet van een financieringsinstrument.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	0.00	0.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR08	Persons benefitting	persons	0.00	2020	0.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.3. Promoting the adjustment of fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
04. Temporary cessation of fishing activities	700.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

In de programmaperiode 2021 – 2027 zal bijna de helft van het beschikbare budget voor controle en handhaving en datacollectie ingezet worden.

Controle en handhaving

Nederland gebruikt EMFAF middelen om te voldoen aan het EU-controleregime, ook gelet op de herziening hiervan. In dit kader is het noodzakelijk om investeringen te doen in de ontwikkeling en aanschaf van hard- en software en IT-infrastructuur, voor digitale controles en vangstregistraties. Naar aanleiding van de eerder genoemde ingebrekestellingen, zet Nederland in op een vergroting van de capaciteit bij de NVWA om de geconstateerde tekortkomingen op een adequate manier weg te nemen. De capaciteitsuitbreiding van de NVWA van 15,2 fte zal niet uit EMFAF komen, maar uit nationale middelen. Investeringen in hard- en software, de ontwikkeling van innovatieve controletechnieken en andere aanpassingen op IT- gebied die nodig zijn om de in de ingebrekestellingen genoemde tekortkoming aan te pakken zullen wel met EMFAF steun worden geïmplementeerd.

De volgende typen acties worden ondersteund binnen controle & handhaving:

1. Overheidsinvesteringen in hardware, software en IT

Om te voldoen aan alle wettelijke verplichtingen op het gebied van controle en handhaving investeert EMFAF in nieuwe technieken. Dit omvat o.a. het up-to-date houden van ERS, het uitwisselen van visserij data d.m.v. de UN/FLUX standaard, de ontwikkeling van de dashboards en investeringen gericht op het doen van nauwkeurige analyses. Dit om de risicoanalyse beter te standaardiseren en efficiënter aan rapportageplichten te voldoen.

Ook zal EMFAF worden ingezet voor investeringen in hard- en software voor het uitlezen van camerabeelden (CCTV) en andere vastgelegde digitale gegevens (VMS, AIS). Hierbij wordt gekeken naar benodigheden voor verbeteren van het controlesysteem van de kleinschalige visserij, om deze in lijn te brengen met nieuwe controleverplichtingen uit de herziene controleverordening. Zonder investering in deze hard- en software blijven de mogelijkheden van deze technieken onbenut. Indien hanteren van deze nieuwe technieken ertoe leidt dat bijscholing van inspecteurs noodzakelijk is, dan wordt dit met dit programma gefinancierd. Met deze investeringen wordt bijgedragen aan de digitale transitie waar de Unie voor staat.

a. Investerings in digitale registratie

VIR zal zich de aankomende jaren richten op het op orde brengen van de voor het werk benodigde basisprocessen op het gebied van digitale registratie en verdere doorontwikkeling van digitalisering richting de klant en andere ketenpartijen. EMFAF ondersteunt deze werkzaamheden.

Een grondige analyse met businesscase zal uitwijzen in welke volgorde onderstaande elementen met EMFAF-middelen ondersteund zullen worden:

- Verbeteren van het proces van de uitgifte van en transacties met contingenten.
- Ontwikkeling van het zaakgericht werken.
- Digitaal ontsluiten van visserijdocumenten is een volgende noodzakelijk stap om alle verdere aansluitingen op systemen rond digitale dienstverlening mogelijk te maken.
- Ontwikkeling van een standaard rapportagetool.
- Gebruik van geodata faciliteren binnen de keten/met ketenpartners.

Hiernaast zal met EMFAF-steun worden onderzocht hoe VIR op het schepenregister kan worden aangesloten. Door digitale uitwisseling van gegevens mogelijk te maken tussen het schepenregister van IVW en het vaartuigenregister van VIR wordt een belangrijke administratieve last weggenomen bij de aanvrager. Digitale en snellere uitwisseling zorgt voor betere datakwaliteit doordat gegevens actueler zijn en betrouwbaarder.

EMFAF zal worden ingezet voor verdere digitalisering van het traceersysteem voor een effectiever toezicht op de naleving van de traceerbaarheidsverplichtingen.

b. Innovatieve controletechnieken

REM/CCTV

In samenwerking met andere lidstaten en onder coördinatie van EFCA zal in een pilotproject worden onderzocht op welke wijze REM-systemen en CCTV effectief kunnen worden ingezet voor toezicht op de aanlandplicht in verschillende vlootsegmenten. In het project wordt o.a. gekeken naar inrichten van werkprocessen bij NVWA, de benodigde capaciteit voor data-analyse en wordt onderzocht of onderscheid gemaakt kan worden tussen legale en illegale discards en of beeldmateriaal als onomstotelijk bewijs van overtredingen geaccepteerd wordt. Ook wordt onderzocht wat nodig is m.b.t. IT-infrastructuur om cameratoezicht op de aanlandplicht te kunnen implementeren. EMFAF zal worden gebruikt voor de benodigde uitrol van cameratoezicht aan boord, afhankelijk van de uitkomsten van de pilot en Uniebrede politieke besluitvorming over herziening van de controleverordening.

Automatische vangstregistratie met computer vision technology

De belangrijkste doelstelling van controle en handhaving is dat de regels van het GVB worden nageleefd. In de uitwerking van de aanlandplicht loopt de visserijsector aan tegen problemen zoals choke species, ruimte aan boord en beperkte bemanningscapaciteit. Bij het vinden van oplossingen ligt de prioriteit bij ontwikkelen van selectievere tuigen met hogere overlevingskans en minder bodemberoering (onder SD 1.1.). In sommige visserijen wordt voorzien dat zelfs met een optimale selectiviteit, aanhoudend problemen zullen blijven bestaan met de uitvoering van de aanlandplicht. Hierdoor ontbreekt draagvlak in de sector voor de maatregel als geheel. Dit belemmert hun innovatiebereidheid, maar ook nalevingsbereidheid van de aanlandplicht. Gelet op verbeteren van naleving, zal EMFAF worden ingezet voor onderzoek naar duurzame oplossingen in overeenstemming met de doelstellingen van de aanlandplicht om de acceptatie van de maatregel te vergroten. EMFAF zal worden ingezet voor invoeren van digitalisering van registratie van vangsten, waarbij de visser wordt ontlast bij het uitvoeren van registratieverplichtingen. EMFAF zal ook worden ingezet voor ontwikkeling van automatische vangstregistratie via beeldherkenning, waarmee wordt bijgedragen aan een effectief controlesysteem.

2. Investerings

Controle op zee is een zware mentale en fysieke belasting. Het vergroten van mogelijkheden om de vissersschepen “op afstand” te monitoren, zal bijdragen aan effectievere controle. EMFAF zal worden ingezet voor de ontwikkeling van handhavingssystemen m.b.v. camera's, sensoren, drones, satellietbeelden en ‘black-boxes’.

Black-box

De black-box wordt o.a. ontwikkeld voor de continumeting van visuren, vislocatie en motorvermogen. Momenteel bevindt ontwikkeling zich in een normaliseringstraject, om tot een fraudebestendig systeem te komen. De focus ligt bovenal op de monitoring van visuren en vislocatie. Daarna zal motorvermogen worden toegevoegd. Gedurende de programmaperiode zal eerst de investering in black-boxes op garnalenschepen gesteund worden. Nadien zal dit systeem worden geïmplementeerd in de Nederlandse kottervloot en eventueel andere vlootsegmenten, wanneer op grond van de controleverordening een continumeting van het motorvermogen wordt voorgeschreven.

CCTV/REM

EMFAF-middelen worden ingezet voor uitvoering van genoemd pilotproject voor cameratoezicht, gelet op controle en handhaving van de aanlandplicht. De pilot is beoogd te starten in oktober 2022 met een voorziene looptijd van 2 jaar. EMFAF zal worden ingezet voor verdere uitrol van cameratoezicht aan boord, rekening houdend met de Uniebrede politieke besluitvorming en de uitkomst van de pilot. EMFAF-middelen zullen worden ingezet om de sector te ondersteunen bij de aanschaf en installatie van de CCTV/REM-systemen en de opzet van de benodigde IT-infrastructuur, gelet op de effectieve naleving en controle van de aanlandplicht.

Datacollectie

Vanuit EMFAF wordt financiering beschikbaar gesteld voor datacollectie.

De vergaring van data is van belang om meerjarige gestandaardiseerde tijdseries over visbestanden in stand te houden zodat de ‘Total Allowable Catch’ per vissoort bepaald kan worden. Verder dient de data om het effect van beleid te toetsen, en om meer ‘evidence-based’ beleid in de nabije toekomst te ontwikkelen. Er zal aandacht zijn voor verbreding van het onderzoeksveld om aanvullende data te verkrijgen. Financiering uit EMFAF stelt Nederland in staat om te voldoen aan de Europese dataverzameling verplichtingen en wordt daarom gecontinueerd.

Met EMFAF steun wordt verzameling van primaire biologische, technische, milieu en socio-economische data voor de visserijsector gefinancierd. Ook het opslaan, beheer en gebruik van data wordt gefinancierd. Het DCF Werkprogramma bepaalt de specifieke gegevens. De belangrijkste kosten die gemaakt worden bij het verzamelen van data zijn personeelskosten, scheepskosten en hardware. Vanuit het programma zal steun worden verleend voor deze kosten, voor zover mogelijk op grond van de verordening.

Nederland zal verkennen waar datacollectie voor de kleinschalige visserij verbeterd kan worden. Nederland zal met EMFAF, gezien beperkte ruimte aan boord, verkennen of automatische vangstregistratie met camerabeelden kan bijdragen aan verbeterde datacollectie.

De geschatte steun voor het voldoen aan de datacollectieverordening zijn dusdanig hoog dat het voor datacollectie gealloceerde budget naar verwachting volledig wordt benut. Er zijn geen middelen meer beschikbaar voor andere concrete acties.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

- Rijksoverheid
- Vissers

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Met deze specifieke doelstellingen draagt het EMFAF bij aan de thematische doelstellingen van de Europese Commissie om een duurzame sterke visserijsector in Europa te bewerkstelligen. De projecten die onder het EMFAF zullen worden geselecteerd, dragen met hun resultaten bij aan de nationale resultaten en de doelstellingen van de Europese Commissie in Nederland. Zo neemt het programma een positie in binnen de integrale aanpak van regionale ontwikkeling.

Datacollectie wordt voor een aantal visbestanden in samenwerking met andere lidstaten uitgevoerd. Daarnaast wordt onderzocht of een regionale pilot op het gebied van controle en handhaving doorgang vindt. Er kan nu niet worden gesteld of hierbij landsgrensoverschrijdende acties zijn voorzien.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Onder deze specifieke doelstelling wordt niet gekozen voor inzet van een financieringsinstrument. Het betreft hier namelijk uitsluitend overheidsopdrachten die door overheden worden uitgevoerd.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	215.00	465.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR12	Effectiveness of the system for “collection, management and use of data” (scale: 3=high, 2=medium, 1=low)	scale	3.00	2020	3.00	Interventiologica EMFAF	
CR15	Control means installed or improved	means	0.00	2020	450.00	Interventiologica EMFAF	
CR19	Actions to improve governance capacity	actions	0.00	2020	12.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
10. Control and enforcement	19,810,000.00
11. Data collection and analysis, and promotion of marine knowledge	25,760,000.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

De Kaderrichtlijn mariene strategie (KRM) - en in samenhang daarmee: het Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan (OSPAR) –, Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn de belangrijkste wettelijke kaders die EU-landen dwingen te streven naar behoud en verbetering van de kwaliteit van de fysieke omgeving op de Noordzee, de organismen die in de zee leven en het ecosysteem Noordzee als geheel. Het Noordzeeakkoord en de daarin opgenomen opgaven voor monitoring en onderzoek (MONS programma) dragen hieraan bij. Dit wordt ondersteund middels deze specifieke doelstelling van het Programma. Dit komt neer op ondersteuning van soorten en habitats onder deze specifieke doelstelling. Door ondersteuning van soorten en habitats wordt ook biodiversiteit ondersteund, hetgeen een belangrijke doelstelling is voor de Europese Commissie. Soorten en habitats wordt met de volgende activiteiten ondersteund:

1. onderzoek en dataverzameling tbv beoordeling van soorten en habitats (voor KRM/OSPAR, VR en HR):

Ten behoeve van de uitvoering van de KRM/OSPAR, VR en HR en het Noordzeeakkoord is goede basisinformatie nodig om te beoordelen of mariene soorten en habitats in een goede milieutoestand en een goede staat van instandhouding verkeren. In het Programma EMFAF worden middelen gereserveerd om soorten (mn. vogels, zeezoogdieren en vissen) en habitats (zeebodem) beter te meten, monitoren en modelleren. Het Programma zet in op (pilot-)projecten, die mogelijk in latere fase worden opgenomen in nationale monitoringsprogramma's. Inzet op verbetering van de efficiëntie van monitoring komt terug onder UP 4.1.

Een belangrijke uitdaging in het KRM beoordelingskader is verdere ontwikkeling van indicatoren en drempelwaarden voor D1, D4 en D6 in samenspel met andere OSPAR- landen en op EU- niveau. Hiertoe zal worden ingezet op onderzoek en/of inzet van experts in de internationale kaders om deze ontwikkeling te ondersteunen. Dit betekent dat een beperkt aantal grotere advies- en onderzoeksprojecten met EMFAF zullen worden gefinancierd die zien op de ontwikkeling van bovengenoemde indicatoren en drempelwaarden.

2. Onderzoek en ontwikkeling van maatregelen en technieken ter bescherming van soorten en habitats (zoals instellen en beheren van MPA's, kweken en uitzetten van bijv. platte oesters t.b.v. natuurherstel en/of natuurinclusief bouwen):

Onder Europese regelgeving en het Noordzeeakkoord zijn het instellen van beschermde gebieden (MPA's) en het opstellen van soortenbeschermingsplannen

de belangrijkste maatregelen om soorten en habitats te beschermen en hun status te verbeteren. Onder het Programma zullen onderzoeksprojecten worden uitgevoerd naar de effectiviteit van bestaande maatregelen en soortenbeschermingsplannen ten behoeve van verbetering van de uitvoering van bestaand beleid en het opstellen van nieuwe soortenbeschermingsplannen, zoals voor bodemdieren en andere kwetsbare soorten. Op basis van gepland onderzoek zal volgens het NZO na overleg met belanghebbenden beslissen welke aanvullende soortenplannen zullen ontwikkeld. Conform N2000, KRM en OSPAR zullen vogels, zeezoogdieren, haaien en roggen, en benthos worden beschouwd. De genoemde onderzoeken kunnen vervolgens gebruikt worden om eventuele aanvullende instandhoudingsmaatregelen te nemen.

Ook wordt onderzoek uitgevoerd dat bijdraagt aan inzichten over de wijze waarop herstelmaatregelen kunnen worden vormgegeven. Bijvoorbeeld onderzoek naar specifieke maatregelen om soorten te beschermen, zoals start- stopmaatregelen voor offshore windparken, of specifieke visserijmaatregelen zoals tijdelijke sluiting. Dit onderzoek draagt oa bij aan het Nederlandse Prioritair actiekader voor Natura 2000, waarbij de gunstige status van instandhouding van habitats en soorten in het marine ecosysteem als doelstelling is opgenomen.

Voor het noordelijke deel van het Nederlandse deel van de Noordzee wordt middels onderzoeksprojecten bijgedragen aan dataverzameling van vogels tbv inventarisatie van (toekomstige) VR-gebieden en nieuwe windenergiegebieden. Dit type onderzoeksprojecten zullen uit het EMFAF gefinancierd worden.

In het kader van herstel van soorten en (delen) van bedreigde habitats wordt middels onderzoeksprojecten en uitvoeringsprojecten gezocht naar ontwerpen en technieken die bij kunnen dragen aan habitatherstel of natuurinclusieve ontwikkeling van installaties. Ook zullen projecten worden gefinancierd voor het opzetten van innovatieve technieken en installaties (hatcheries) voor het kweken van rifvormende soorten zoals platte oesters.

3. Glas- en pootaal

Ten slotte ondersteunt EMFAF de uitzet van glas-en pootaal, zoals opgenomen in het Nederlandse aalbeheerplan op grond van Verordening 1100/2007. Het beheerplan is een op nationaal niveau aangenomen plan in het kader van de communautaire instandhoudingsmaatregelen. Hiermee betreft het een wettelijke verplichting om aan het aalbeheer uitvoering te geven. In het aalbeheerplan is gekozen voor een mix van diverse maatregelen: van vermindering visserij (beroeps en recreatief), verbetering van migratie en dus ook uitzet van jonge aal. Voor de uitzet van jonge aal is een protocol opgesteld, welke onderdeel is van het door de Europese Commissie goedgekeurde Nederlandse aalbeheerplan. Dit protocol is leidend bij het vaststellen van de locaties voor de daadwerkelijke uitzet van jonge aal. Alleen als alle stappen met de bijbehorende overwegingen (omtrekt bijvoorbeeld: ecologie, sociaal-economie en visserij) een positieve uitkomst kennen, komt een specifiek water daadwerkelijk in aanmerking voor de uitzet van jonge aal. Hierin is ook het onderdeel passeerbaarheid voor aal (en dus de uittrekbaarheid van de uitzetgebieden) een cruciaal onderdeel. De wateren waarbij jonge aal wordt uitgezet maken en veilige migratie naar de zee mogelijk, of er zijn goed functionerende voorzieningen getroffen die dit mogelijk maken. Ten aanzien van de waterkwaliteit wordt er concreet geen aal uitgezet in gebieden die vervuild zijn door dioxines en PCB. Er wordt ook rekening gehouden met de impact van de uitzet op bestaande activiteiten in het betreffende water.

Hierbij is ook budget beschikbaar voor onderzoek naar aalbeheer en factoren die de achteruitgang in de aalstand veroorzaken. Daarbij zal ook worden gekeken of het mogelijk is om de bijdrage van uitzet beter te kunnen duiden voor de aalstand. Over de langere termijn draagt deze maatregel ook bij aan de levensvatbaarheid van de kleinschalige binnenvisserij, gezien de grote afhankelijkheid van een deel van deze deelsector van de aalvisserij.

In het kader van de KRW heeft Nederland ook maatregelen voor het verminderen van migratieknelpunten en het verbeteren van de habitat voor aal, deze maatregelen worden niet met EMFAF middelen gefinancierd.

4. Fishing for Litter

Ook maakt EMFAF middelen vrij die zorgen dat vissers opgevist afval kosteloos aan wal kwijt kunnen en voor duurzame verwerking ervan (fishing for litter). Met dit project wordt bijgedragen aan richtlijn (EU) 2019/883 inzake havenontvangstvoorzieningen voor afvalafgifte van schepen, een doel van deze richtlijn is het mariene milieu te beschermen door afgiftevoorzieningen van afval in de haven te verbeteren. Met het oog op minimale negatieve milieu-impact zal bij voorkeur passieve fishing for litter gefinancierd worden. Een belangrijk doel van het project is bewustwording creëren bij vissers over afval op de zeebodem en daarmee hun eigen afvalbeheer en bedrijfsvoering. Hiermee draagt het project bij aan de SUP-richtlijn, bedoeld om het volume en de impact van bepaalde plastic producten op het milieu te verminderen, aangezien het een positieve stimulans is voor vissers om hun afgedankte vistuig apart aan boord te houden en naar de havenfaciliteiten aan wal te brengen. Dit draagt bij aan de inzamelingsdoelstelling voor vistuig binnen de SUP-richtlijn. Het project draagt ook bij aan OSPAR-acties met betrekking tot Fishing for Litter, bijv. actie 53, en OSPAR-aanbeveling 2010/19. Zoals ook in de Sea Basin Analyses is opgemerkt, dient het verzamelen van marien zwerfvuil door blijven gaan, om het probleem effectief aan te pakken. De focus qua deelname en doelgroep ligt nu op de kleinschaligere visserij en kottervisserij, die hun milieu impact kunnen verminderen door het opruimen van de zee en zich ook kunnen profileren. Het is daarmee een positieve drijfveer voor de visserij voor het verduurzamen van bedrijfspraktijken aan boord. de Europese Kaderrichtlijn Water kan Fishing for Litter als een bijkomende maatregel van het stroomgebiedsbeheersplan beschouwen, aangezien dit project toename van verontreiniging van mariene wateren helpt voorkomen.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

Belangrijkste doelgroepen van deze specifieke doelstelling:

- Rijksoverheid
- Kennisinstellingen

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt. Nederland is een relatief klein land, met beperkte regionale verschillen. Het hele grondgebied wordt derhalve als één regio gezien.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

De Noordzee is een internationale zee waarvoor de verantwoordelijkheden voor beleid en beheer gedeeld worden door verschillende lidstaten. Op vele thema's werken Noordzeelanden samen, daartoe aangemoedigd en gefaciliteerd door oa. de Kaderrichtlijn Mariene Strategie en OSPAR.. Deze samenwerking is belangrijk voor het beschermen, herstellen en monitoren van mariene soorten en habitats. Bij projecten in dit kader wordt altijd aangesloten op de ontwikkelingen in OSPAR en het Europese KRM implementatieproces zodat de projecten bijdragen aan regionale samenwerking. Aan het einde van een project worden de resultaten gedeeld in de relevante internationale fora.

Projecten waarbij Nederland de samenwerking met naburige lidstaten wil versterken, zijn bijvoorbeeld de instandhoudingsmaatregelen voortvloeiend uit de Natura 2000-doelstellingen en de KRM. De KRM vereist het bereiken van Goede Milieutoestand voor ondermeer biodiversiteit (soorten en habitats) op ecologisch relevante ruimtelijke schalen, die veelal landsgrensoverschrijdend zijn. Alle lidstaten moeten deze doelen bereiken en de maatregelen bestaan voor het grootste deel uit het sluiten van gebieden. Nederland werkt samen met andere lidstaten binnen OSPAR om een ecologisch coherent netwerk van beschermde gebieden in te stellen en regionaal beheermaatregelen af te stemmen.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Onder deze specifieke doelstelling wordt geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten dit omdat het uitsluitend overheidsopdrachten betreft die worden uitgevoerd door overheden of kennisinstellingen.

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	6.00	17.00

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR10	Actions contributing to good environmental status including nature restoration, conservation, protection of ecosystems, biodiversity, animal health and welfare	actions	0.00	2020	10.00	Interventiologica EMFAF	
CR21	Datasets and advice made available	number	0.00	2020	7.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources

2.1.1.1. Specific objective: 1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
01. Reducing negative impacts and/or contributing to positive impacts on the environment and contributing to a good environmental status	6,300,000.00
06. Contributing to a good environmental status through implementing and monitoring of marine protected areas, including Natura 2000	3,500,000.00

2.1.1. Priority: 2.Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

Specific objectives

Specific objective
2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term
2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

De aquacultuursector is een groeiende voedingsindustrie met een enorme potentie om een sterk marktaandeel te verkrijgen. Binnen deze SD worden de volgende type acties ondersteund:

1.Steun voor innovatie en onderzoek

Onder deze specifieke doelstelling stelt het EMFAF financiering beschikbaar om deze sector middels innovatie te laten groeien. Voor deze focus op innovatie is gekozen omdat de Nederlandse aquacultuursector op dit moment al beschikt over een sterk innovatief karakter. Zo speelt het EMFAF in op de kwaliteiten van de eigen sector en kansen van de markt.

Vanuit de Europese Unie zijn strategische richtlijnen opgesteld om de aquacultuursector in lidstaten te bevorderen. In navolging van dit beleid heeft lidstaat Nederland in 2014 een Nationaal Strategisch Plan Aquacultuur (NSPA) uitgewerkt om te komen tot een duurzaam groeiende aquacultuursector. Het NSPA is in 2020 bijgesteld conform de hernieuwde richtlijnen van de Europese Commissie. De strategie van Nederland blijft ongewijzigd, wat inhoudt dat productie- en afzetverhoging door innovatie in techniek en kennis het credo blijft. Het EMFAF stelt middelen beschikbaar die aansluiten op doelstellingen uit het NSPA.

De aquacultuursector bestaat uit een aantal deelsectoren die allen te maken hebben met hun eigen problematiek. Het EMFAF zal innovatie stimuleren bij alle genoemde deelsectoren van de aquacultuur. Dit omdat in al deze deelsectoren het volledig commercieel potentieel nog niet benut wordt. Doel is niet om meer bedrijven in deze sector te krijgen, maar bestaande bedrijven meer waarde te laten creëren. De lijn van het vorige programma zal grotendeels worden voortgezet. Hiervoor worden innovatieregelingen opgesteld.

De op te stellen regelingen zijn specifiek gericht op het verlichten van de problematiek in de aquacultuursector, zoals de stijging van de productiekosten. Innovatie kan hier een oplossing bieden. Innovatie op het gebied van kweekmethoden kan er voor zorgen dat deze stijgende productiekosten een halt wordt toegevoerd. Hierbij is het noodzakelijk dat een brede innovatieregeling wordt opgezet, dit omdat de problematiek breed gedeeld wordt binnen de sector en concrete oplossingen nog niet beschikbaar zijn. Het doel van de innovatieregeling is dit soort efficiënte oplossingen te stimuleren. Hiernaast biedt de innovatieregeling (financiële) steun aan ondernemers om innovatieprojecten te starten en door te zetten, mede omdat blijkt dat de stap van pilot naar markttoetreding nog regelmatig een te grote uitdaging is. Het is hierom dat alle fasen van het innovatietraject worden ondersteund in de op te stellen regeling.

In de viskweek (waaronder ook de palingkweek valt) zal steun worden verleend aan innovaties rondom de daar gebruikte recirculatiesystemen. Innovaties die hierin nodig zijn betreffen efficiëntere apparatuur om water te zuiveren waardoor minder energie gebruikt hoeft te worden. Ook zijn innovaties mogelijk waarin deze energie via windmolens of zonneparken gerealiseerd kan worden. Een andere mogelijkheid is het verder reduceren van het gebruik van antimicrobiële middelen in de viskweek. Een andere innovatie die mogelijk veel kan betekenen voor de sector is de kweek van nieuwe soorten vis. Op dit moment kunnen namelijk niet alle vissen in recirculatiesystemen gekweekt worden. De kweek van nieuwe soorten vis is belangrijk omdat het niet interessant is om van de huidige soorten meer te produceren. Dit komt door de hoge kostprijs. Steun aan ondernemers uit het EMFAF is nodig om dit te kunnen bewerkstelligen.

Een ander voorbeeld uit de viskweek is de grote kostenpost van visvoer. Bij kweek heeft het voer namelijk een andere samenstelling van ingrediënten dan bij andere methoden. Innovatie moet het mogelijk maken om op een efficiëntere manier visvoer te maken waardoor de prijs naar beneden gaat. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor 'nieuwe grondstoffen'. Denk hier aan de vervanging van vismeel/visolie en soja door natuurlijke en circulaire grondstoffen met een lagere voetafdruk zoals algen of insecten. Hiermee sluiten deze beoogde innovaties ook aan bij F2F. In Nederland zijn slechts weinig ondernemers actief in de algen-, vis- en zeewierkweek. Winstgevendheid en opbrengsten in deze deelsectoren zijn over het algemeen laag. Innovatie kan er voor zorgen dat verdienmodellen verbeterd en verduurzaamd worden. Op deze manier is de sector ook aantrekkelijker voor ondernemers om in actief te zijn. Het is van belang om de innovatieregeling zo open mogelijk te houden, omdat verdienmodellen op verschillende wijzen verbeterd kunnen worden. Een strikte afbakening kan ongewenst ideeën bij voorbaat uitsluiten. Bovendien veranderen de behoeften door de jaren heen, terwijl de steun uit dit programma over zeven jaar nog altijd relevant, actueel en toepasbaar moet zijn. Innovaties waaraan steun zal worden verleend zijn vervanging van dure manuele arbeid, viskweek op land of de bouw van circulaire installaties.

Om meer ruimte te creëren voor kweek moet worden onderzocht of andere kweeklocaties mogelijk zijn. Dit is belangrijk nu er weinig grond beschikbaar is voor kweek. De meest logische plek om deze ruimte te creëren is de voordelta. Het EMFAF steunt onderzoek naar de haalbaarheid van deze kweeklocaties. Ook kan onderzocht worden of windmolenparken of offshore platforms kansen bieden.

2. Steun voor investeringen

Hiernaast stelt het EMFAF financiering ter beschikking om de productie van schelpdieren (oesters en mosselen) in stand te houden. Zo wordt er steun geboden bij de aanschaf van MZI's en zal er geïnvesteerd worden in het benodigde materiaal voor de kweek van oesters. Er is geen lijst met waardige investeringsdoelen opgesteld, alhoewel mogelijk toekomstige investeringsmogelijkheden met een volledig afwijkend doeleinde kritisch benaderd worden, hetgeen betekent dat steun buiten deze scope in enkele gevallen wanneer aangetoond wordt hoe dit de sector helpt ook mogelijk is. Daarnaast garandeert Nederland dat alleen investeringen die het KRW respecteren gefinancierd zullen worden. Innovatie waaraan steun zal worden verleend is de ontwikkeling van Integrated Multi Trophic Aquaculture (IMTA's). Voor specifieke steun voor de schelpdierensector is gekozen omdat Zeeuwse oesters- en schelpdieren een sterk streekproduct zijn die met een direct probleem kampt. Zo eten steeds minder jongeren schelpdieren en is er een directe dreiging van de Japanse Oesterboorder. Hiernaast is de sector belangrijk omdat Yerseke het belangrijkste im- en exportcentrum in Europa van schelpdieren. Een functie die behouden moet worden.

De sector staat onder druk doordat de Japanse Oesterboorder een bedreiging is voor de kweek. Deze is actief in Nederlandse wateren en eet levende oesters. Op dit moment wordt geëxperimenteerd met offbottom kweek van oesters, op tafels en in hangmanden. Dit lijkt een oplossing. Een andere bedreiging voor de oesterkweek is oesterherpes. Op dit moment is er vooral sprake van bodemkweek van oesters. Innovaties moeten het mogelijk maken dat oesters ook rendabel in de kustwateren gekweekt kunnen worden. Onderzoek naar deze innovaties kan gefinancierd worden via dit programma EMFAF.

De mosselsector wordt ondersteund vanuit EMFAF om te kunnen investeren in MZI's. Dit is nodig omdat is afgesproken dat de mosselzadvisserij in de Waddenzee wordt afgebouwd. Dit omdat de Waddenzee als N2000 gebied is aangewezen en mosselzaad een belangrijke voedselbron is voor vogels die daar leven. Doordat dit mosselzaad in de toekomst niet meer mag worden opgevist is relatieve schaarste ontstaan. Het mosselzaad wordt steeds meer ingewonnen met MZI's. Door afbouw van de bodemberoerende mosselzadvisserij zijn meer MZI's nodig, waarmee off-bottom mosselzaad kan worden ingevangen. Voor de aanschaf van MZI's biedt het EMFAF ondersteuning. De Waddenzee behoort in de Kaderrichtlijn Water tot twee internationale stroomgebieden: de Rijn en de Eems. Hierdoor kan de investering in MZI's als een bijkomende maatregel van het stroomgebiedsbeheersplan beschouwd worden, aangezien deze investering bijdraagt aan de goede ecologische toestand van dit gebied.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

Belangrijkste doelgroepen binnen deze specifieke doelstelling zijn:

- Bedrijven in de mosselsector
- Bedrijven in de oestersector
- Bedrijven in de zeewierkweek
- Bedrijven in de viskweek
- Bedrijven in de algenkweek
- Kennisinstellingen
- NGO's
- Productieorganisaties (PO's)

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt. Nederland is een relatief klein land, met beperkte regionale verschillen. Het hele grondgebied wordt derhalve als één regio gezien.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Met deze specifieke doelstellingen draagt het EMFAF bij aan de thematische doelstellingen van de Europese Commissie om een duurzame sterke visserijsector in Europa te bewerkstelligen. De projecten die onder het programma zullen worden geselecteerd, dragen met hun resultaten bij aan de nationale resultaten en de doelstellingen van de Europese Commissie in Nederland. Zo neemt het EMFAF een positie in binnen de integrale aanpak van regionale ontwikkeling. Samenwerking met buitenlandse partners is echter geen onderdeel van de doelstellingen van het EMFAF, wanneer een buitenlandse partners een bijdrage kan leveren aan een project, is dit mogelijk, maar primaire doelstelling is de ondersteuning van de Nederlandse aquacultuursector.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Nederland kent een goed functionerende kapitaalmarkt met aan publieke zijde een ruime beschikbaarheid aan fondsen, bijvoorbeeld regionale fondsen beschikbaar via Regionale Ontwikkelmaatschappijen en thematische fondsen op regionaal niveau. Nederland kiest er in eerste instantie niet voor om onder deze SD financiële instrumenten te gebruiken. Echter, op dit moment heeft het Ministerie LNV opdracht verleend om een ex ante assessment uit te voeren waarin de vraag beantwoord gaat worden of het wenselijk is financiële instrumenten in te zetten en waar deze instrumenten de meeste toegevoegde waarde hebben. Deze instrumenten zullen allereerst gevuld worden met resterende middelen uit het VIN-fonds, dat is opgezet met EVF-middelen. Wanneer noodzakelijk zullen middelen uit het EMFAF hier aan toegevoegd worden. De optie om financiële instrumenten in te zetten wordt dus opengehouden. Inzet wordt heroverwogen indien uit de ex ante beoordeling blijkt dat de inzet financiële instrumenten wenselijk is.

Een in te zetten financieel instrument zal niet in de vorm van een borgstelling zijn, aangezienborgstelling wordt gedekt via **Borgstellingskrediet Landbouw**.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	24.00	53.00

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR02	Aquaculture production maintained	tonnes/year	0.00	2020	22,880.00	Interventielogica EMFAF	
CR14	Innovations enabled (number of new products, services, processes, business models or methods)	number	0.00	2020	13.00	Interventielogica EMFAF	

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
02. Promoting conditions for economically viable, competitive and attractive fisheries, aquaculture and processing sectors	5,600,000.00

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Onder deze specifieke doelstelling wordt de visverwerkende keten versterkt en verduurzaamd middels de volgende type acties:

1.Steun voor innovatie

Allereerst via innovatie. Dit is een belangrijke kracht van de visverwerkende keten in Nederland en zorgt er voor dat verdere verduurzaming en een betere traceerbaarheid mogelijk is. Een voorbeeld van innovatiesubsidie die beschikbaar komt onder deze openstelling is de ontwikkeling van steeds betere methodiek om de herkomst van vis te traceren. Dit zodat kan worden aangetoond dat vis duurzaam gevangen is en duurzaam verwerkt. Hier financiering voor vrij maken komt overeen met F2F. De innovatieregeling voor de visverwerkende keten wordt breed ingestoken zodat deze aan het einde van de looptijd van het programma nog steeds actueel is.

2.Steun voor de ontwikkeling van kortere ketens (verduurzaming)

Hiernaast wordt de visverwerkende keten ondersteund door EMFAF steun te verlenen voor de ontwikkeling van nieuwe vermarkingsconcepten met aandacht voor kortere ketens. Kortere ketens leiden vaak tot minder transport, waardoor minder CO2 wordt uitgestoten, en tot betere afstemming tussen producent en consument resulteert in minder voedselverspilling. Hiermee draagt financiering aan projecten binnen deze specifieke doelstelling ook bij aan de F2F . Tevens worden middelen beschikbaar gemaakt voor initiatieven om consumenten te informeren over de duurzaamheid van de aangeboden producten. Dit kan consumenten helpen bewustere keuzes te maken.

Kortere ketens zijn ook in het belang van de kleinschalige visserij, door kortere ketens zijn minder tussenpersonen nodig, hetgeen ten goede zal komen aan de omzetten van de kleinschalige visserij. De kleinschalige visserij krijgt ook de mogelijkheid om van deze actie gebruik te maken.

Op het vlak van de visafslagen wordt een transitie verwacht, van fysieke veiling, naar marktbemiddelaar via internet en logistieke dienstverlener. Een inkrimping qua aantallen die samenhangt met het krimpen van de aanvoervloot en de veranderde marktmodellen is onvermijdelijk. Dit biedt kansen om transitie vorm te geven. Visafslagen hebben een belangrijke rol in visserijgemeenschappen. Met steun vanuit het EMFAF om deze transitie vorm te geven, geeft het EMFAF dus ook steun aan deze visserijgemeenschappen.

3.Noodsteun aan bedrijven

Onder deze SD wordt financiering vrijgemaakt om bedrijven te ondersteunen wanneer een crisis uitbreekt. Omdat niet bekend is hoe deze crisis er uit gaat zien, is het niet mogelijk een accurate beschrijving te geven van de te ondersteunen activiteiten. Op het moment dat deze middelen nodig zijn, zal worden geoordeeld welke geplande interventies geen of minder middelen uit het programma zullen ontvangen.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

Belangrijkste doelgroepen binnen deze specifieke doestelling zijn:

- Ondernemingen in de visverwerkende keten
- Visserijorganisaties
- Vissers
- Kennisinstellingen
- Detailhandel
- NGO's
- Producentenorganisaties

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt. Nederland is een relatief klein land, met beperkte regionale verschillen. Het hele grondgebied wordt derhalve als één regio gezien.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Met deze specifieke doelstellingen draagt het EMFAF bij aan de thematische doelstellingen van de Europese Commissie om een duurzame sterke visserijsector in Europa te bewerkstelligen. De projecten die onder het programma zullen worden geselecteerd, dragen met hun resultaten bij aan de nationale resultaten en de doelstellingen van de Europese Commissie in Nederland. Zo neemt het EMFAF een positie in binnen de integrale aanpak van regionale ontwikkeling.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Nederland kent een goed functionerende kapitaalmarkt met aan publieke zijde een ruime beschikbaarheid aan fondsen, bijvoorbeeld regionale fondsen beschikbaar via Regionale Ontwikkelmaatschappijen en thematische fondsen op regionaal niveau. Nederland kiest er in eerste instantie niet voor om onder deze SD financiële instrumenten te gebruiken. Echter, op dit moment heeft het Ministerie LNV opdracht verleend om een ex ante assessment uit te voeren waarin de vraag beantwoord gaat worden of het wenselijk is financiële instrumenten in te zetten en waar deze instrumenten de meeste toegevoegde waarde hebben. Deze instrumenten zullen allereerst gevuld worden met resterende middelen uit het VIN-fonds, dat is opgezet met EVF-middelen. Wanneer noodzakelijk zullen middelen uit het EMFAF hier aan toegevoegd worden. De optie om financiële instrumenten in te zetten wordt dus opengehouden. Inzet wordt heroverwogen indien uit de ex ante beoordeling blijkt dat de inzet financiële instrumenten wenselijk is.

Een in te zetten financieel instrument zal niet in de vorm van een borgstelling zijn, aangezien borgstelling wordt gedekt via **Borgstellingskrediet Landbouw**.

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	3.00	6.00

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR14	Innovations enabled (number of new products, services, processes, business models or methods)	number	0.00	2020	3.00	Interventiologica EMFAF	
CR16	Entities benefitting from promotion and information activities	entities	0.00	2020	3.00	Interventiologica EMFAF	
CR20	Investment induced	euro	0.00	2020	7,000,000.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union

2.1.1.1. Specific objective: 2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
02. Promoting conditions for economically viable, competitive and attractive fisheries, aquaculture and processing sectors	2,432,573.00

2.1.1. Priority: 3. Enabling a sustainable blue economy in coastal, island and inland areas, and fostering the development of fishing and aquaculture communities

Specific objectives

Specific objective

2.1.1. Priority: 4.Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

Specific objectives

Specific objective
4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Naast het feit dat de Noordzee van groot economisch belang is, heeft de zee ook een unieke ecologische waarde die beschermd moet worden. Een belangrijke ontwikkeling is dat het (economisch) gebruik van de Noordzee toeneemt en dat de druk op het mariene ecosysteem in de nabije toekomst zal veranderen en in zijn totaal mogelijk zal toenemen. Zo is wind op zee een belangrijke pijler onder de energietransitie en wordt verwacht dat de omvang van deze activiteit de komende decennia zal verveelvoudigen. Daarnaast wordt een toename verwacht van het kweken van voedsel voor menselijke consumptie (bijvoorbeeld schelpdieren en zeewier) en treden er veranderingen op in de fysieke leefomgeving van mariene organismen onder invloed van klimaatverandering. Het EMFAF zal worden ingezet om data en kennis te genereren voor de uitvoering van Europese beleidskaders inzake de bescherming van het mariene milieu en voor het onderzoeksprogramma van het Noordzeeakkoord (MONS). Een beter begrip van (veranderingen in) het functioneren en de draagkracht van het ecosysteem en de cumulatieve effecten van menselijke activiteiten staan centraal onder deze specifieke doelstelling:

1. monitoring ecosysteemfunctioneren en drukfactoren en innovatie en integratie van monitoringsprogramma's:

De basiskennis die nodig is voor de uitvoering van de KRM/OSPAR, de VR en HR en het Noordzeeakkoord is gebaseerd op monitoring van drukfactoren en ecosysteemcomponenten. Specifieke monitoring van soorten en habitats wordt in het EMFAF Programma medegefinancierd onder UP1.6. Onder UP4.1 valt ondersteuning van de overige monitoring, inclusief metingen gerelateerd aan zeewaterverzuring en gevolgen van klimaatverandering. Dit is een internationaal proces. Pilotprojecten om de monitoring van nationale projecten vooruit te helpen worden internationaal aangepakt.

Met name projecten die gericht zijn op innovatieve meettechnieken (incl. hardware) en integratie van monitoringprogramma's zullen onder het Programma worden uitgevoerd. De grote kennisbehoefte die voortvloeit uit de Europese Regelgeving en het Noordzeeakkoord noopt tot efficiënter omgaan met de beschikbare middelen en om geïnformeerde keuzes te maken welke indicatoren essentieel zijn voor het begrijpen van ecosysteemfunctioneren en (cumulatieve) effecten van menselijke activiteiten daarop. Voorbeelden zijn inventarisaties en analyses van bestaande geïntegreerde programma's, de ontwikkeling en toepassing van innovatieve technieken, bijvoorbeeld voor monitoring van bodemdieren, en een pilotstudie om aan te tonen hoe geïntegreerde monitoring georganiseerd kan worden tbv. prioritaire indicatoren en hoe deze worden beïnvloed door cumulatieve drukfactoren, inclusief klimaatverandering. Voorts streeft Nederland naar een open en transparant databeheer, tbv. uitwisseling van informatie met andere Europese landen. WISE Marine en EMODnet zijn belangrijke platforms en staan centraal in de implementatie van de KRM en VHR. De gegevens die middels het EMFAF verzameld worden en terecht

komen in de rapportages over deze Richtlijnen worden gedeeld via WISE Marine en overige projectgegevens worden gedeeld via EMODnet. Gebruik van deze datasystemen wordt actief gestimuleerd.

2. Onderzoek naar ecosysteemfunctioneren en trofische interacties:

Centraal in de kennisbehoefte staat begrip van het functioneren van het ecosysteem, inclusief de voedselrelaties tussen soorten (o.a. voor KRM Descriptor 4 – voedselwebben), tegen de achtergrond van klimaatverandering. Omdat dit zo'n complex vraagstuk is en het monitoringbudget beperkt is, wordt in het EMFAF Programma ingezet op inventarisatie van bestaande gegevensreeksen en onderzoek naar het creëren van meerwaarde in het combineren van data. Ook zal onderzoek naar bepalende sleutelfactoren in ecosysteemfunctioneren worden versterkt.

3. Onderzoek naar relaties tussen drukfactoren en ecosysteem, ook cumulatief:

Voorts zal – vooral vanuit het Noordzeeakkoord – het Programma onderzoeksprojecten financieren naar cumulatieve effecten en de draagkracht van het ecosysteem Noordzee ter ondersteuning van beleid om menselijk gebruik van het systeem te reguleren. Met name cumulatie van effecten van de aanleg en het gebruik van windparken, visserij, kweek van voedsel en seismisch onderzoek is van belang. Beter begrip van cumulatieve effecten is tevens bruikbaar voor de invulling van de EU Maritieme Ruimtelijke Planning Richtlijn.

Deze onderzoeken dienen als basis voor het maken van afspraken over gebruik van de Noordzee: door kennis over het functioneren van het ecosysteem, de effecten van menselijke activiteiten en de effectiviteit van maatregelen om deze activiteiten te reguleren en het ecosysteem te versterken wordt de ocean governance versterkt, hetgeen overeenkomt met het doel van deze specifieke doelstelling.

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The main target groups – point (d)(iii) of Article 22(3) CPR

Belangrijkste doelgroepen van deze specifieke doelstelling:

- Rijksoverheid
- Onderzoeksinstituten

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Horizontale beginselen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in artikel 10 VWEU, met inbegrip van de beginselen subsidiariteit en evenredigheid als bedoeld in artikel 5 van het VEU worden nageleefd bij de uitvoering van dit programma EMFAF 2021-2027. Hierbij wordt rekening gehouden met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met artikel 9 en met de wetgeving van de Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

De Management Autoriteit ziet erop toe dat projecten binnen iedere openstelling onder deze specifieke doelstelling worden uitgevoerd conform de nationale regelgeving.

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Hier wordt geen gebruik van gemaakt. Nederland is een relatief klein land, met beperkte regionale verschillen. Het hele grondgebied wordt derhalve als één regio gezien.

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

De Noordzee is een internationale zee waarvoor de verantwoordelijkheden voor beleid en beheer gedeeld worden door verschillende lidstaten. Op vele thema's werken Noordzeelanden samen, daartoe aangemoedigd en gefaciliteerd door oa. de Kaderrichtlijn Mariene Strategie en OSPAR. Deze samenwerking is belangrijk voor het in kaart brengen (monitoren) en het beschermen en herstellen van het mariene ecosysteem. Bij projecten in dit kader wordt altijd gekeken naar, en waar mogelijk aangesloten op de ontwikkelingen in OSPAR en het Europese KRM implementatieproces zodat de projecten bijdragen aan regionale samenwerking. Aan het einde van een project worden de resultaten gedeeld in de relevante internationale fora.

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Onder deze specifieke doelstelling wordt geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten dit omdat het uitsluitend overheidsopdrachten betreft die worden uitgevoerd door overheden of kennisinstellingen.

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Code	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
CO01	Number of operations	number	2.00	6.00

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
CR10	Actions contributing to good environmental status including nature restoration, conservation, protection of ecosystems, biodiversity, animal health and welfare	actions	0.00	2020	3.00	Interventiologica EMFAF	
CR21	Datasets and advice made available	number	0.00	2020	3.00	Interventiologica EMFAF	

2.1.1. Priority: 4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and sustainably managed

2.1.1.1. Specific objective: 4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard cooperation

2.1.1.1.4. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Table 9: Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention for EMFAF

Code	Amount (EUR)
01. Reducing negative impacts and/or contributing to positive impacts on the environment and contributing to a good environmental status	3,500,000.00

2.2. Technical assistance priorities

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

Type
------

3. Financing plan

Reference: points (g)(i), (ii) and (iii) of Article 22(3), Article 112(1), (2) and (3), and Articles 14 and 26 CPR

3.1 Transfers and contributions

Programme amendment related to	☐ contribution to InvestEU
	☐ transfer to instruments under direct or indirect management
	☐ Transfer between ERDF, ESF+, Cohesion Fund or to another Fund or Funds

3.1 Transfers and contributions

Table 15A: Contributions to InvestEU (breakdown by year)

To InvestEU window	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

3.1 Transfers and contributions

Table 15B: Contributions to InvestEU (summary)

Sustainable Infrastructure (a)	Innovation and Digitisation (b)	SME (c)	Investment and Skills (d)	Total (e=a+b+c+d)

3.1 Transfers and contributions

Justification

--

3.1 Transfers and contributions

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Table 16A: Transfers to instruments under direct or indirect management (breakdown by year)

Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
------------	------	------	------	------	------	------	------	-------

Programme amendment related to

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Table 16B: Transfers to instruments under direct or indirect management (summary)

Total

3.1 Transfers and contributions

Justification

--

3.1 Transfers and contributions

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Table 17A: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds (breakdown by year)

Transfer to fund	Category of region	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
------------------	--------------------	------	------	------	------	------	------	------	-------

3.1 Transfers and contributions

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Table 17B: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds (summary)

ERDF more developed	ERDF transition	ERDF less developed	ESF more developed	ESF transition	ESF less developed	CF	AMIF	ISF	BMVI	Total
---------------------	-----------------	---------------------	--------------------	----------------	--------------------	----	------	-----	------	-------

3.1 Transfers and contributions

Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds - justification

--

--

3.4 Transfers back

Table 20A: Transfers back (breakdown by year)

From InvestEU or other EU Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
--------------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	-------

3.4 Transfers back

Table 20B: Transfers back (summary)

From InvestEU or other EU Instrument	Total
--------------------------------------	-------

3.5 Financial appropriations by year

Reference: point (g)(i) of Article 22(3) CPR and Articles 3, 4 and 7 JTF Regulation

Table 10: Financial appropriations by year

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
0.00	18,993,302.00	18,361,447.00	17,708,957.00	16,044,188.00	13,303,600.00	13,512,794.00	97,924,288.00

3.6 Total financial appropriations by fund and national co-financing

EMFAF programmes using technical assistance according to Article 36(5) CPR in accordance with the choice made in the Partnership Agreement.

Table 11A Total financial allocations by fund and national contribution

Priority	Specific objective	Basis for calculation	Union contribution			National contribution	Total	Co-financing rate
			Total	Union contribution without TA pursuant to Article 36(5) CPR	Union contribution for TA pursuant to Article 36(5) CPR			
1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	1.1.1. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities. All operations except those supported under Articles 17 and 19	Public	19,586,819.00	18,478,131.00	1,108,688.00	8,394,351.00	27,981,170.00	70.0000000000%
1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	1.1.2. Strengthening economically, socially and environmentally sustainable fishing activities. Operations supported under Articles 17 and 19	Public	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	1.2. Increasing energy efficiency and reducing CO2 emissions through the replacement or modernisation of engines of fishing vessels	Public	7,420,000.00	7,000,000.00	420,000.00	3,180,000.00	10,600,000.00	70.0000000000%
1. Fostering sustainable	1.3. Promoting the adjustment of	Public	742.00	700.00	42.00	318.00	1,060.00	70.0000000000%

Priority	Specific objective	Basis for calculation	Union contribution			National contribution	Total	Co-financing rate
			Total	Union contribution without TA pursuant to Article 36(5) CPR	Union contribution for TA pursuant to Article 36(5) CPR			
fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	fishing capacity to fishing opportunities in cases of permanent cessation of fishing activities and contributing to a fair standard of living in cases of temporary cessation of fishing activities							
1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	1.4. Fostering efficient fisheries control and enforcement, including fighting against IUU fishing, as well as reliable data for knowledge-based decision-making	Public	48,304,200.00	45,570,000.00	2,734,200.00	20,701,800.00	69,006,000.00	70.0000000000%
1. Fostering sustainable fisheries and the restoration and conservation of aquatic biological resources	1.6. Contributing to the protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems	Public	10,388,000.00	9,800,000.00	588,000.00	4,452,000.00	14,840,000.00	70.0000000000%
2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union	2.1. Promoting sustainable aquaculture activities, especially strengthening the competitiveness of aquaculture production, while ensuring that the activities are environmentally sustainable in the long term	Public	5,936,000.00	5,600,000.00	336,000.00	2,544,000.00	8,480,000.00	70.0000000000%
2. Fostering sustainable aquaculture activities, and processing and marketing of fisheries and aquaculture products, thus contributing to food security in the Union	2.2. Promoting marketing, quality and added value of fisheries and aquaculture products, as well as processing of those products	Public	2,578,527.00	2,432,573.00	145,954.00	1,105,083.00	3,683,610.00	70.0000000000%
4. Strengthening international ocean governance and enabling seas and oceans to be safe, secure, clean and	4.1. Strengthening sustainable sea and ocean management through the promotion of marine knowledge, maritime surveillance or coast guard	Public	3,710,000.00	3,500,000.00	210,000.00	1,590,000.00	5,300,000.00	70.0000000000%

Priority	Specific objective	Basis for calculation	Union contribution			National contribution	Total	Co-financing rate
			Total	Union contribution without TA pursuant to Article 36(5) CPR	Union contribution for TA pursuant to Article 36(5) CPR			
sustainably managed	cooperation							
Grand total			97,924,288.00	92,381,404.00	5,542,884.00	41,967,552.00	139,891,840.00	

4. Enabling conditions

Reference: point (i) of Article 22(3) CPR

Table 12: Enabling conditions

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
1. Effective monitoring mechanisms of the public procurement market	Yes	<p>Monitoring mechanisms are in place that cover all public contracts and their procurement under the Funds in line with Union procurement legislation. That requirement includes:</p> <p>1. Arrangements to ensure compilation of effective and reliable data on public procurement procedures above the Union thresholds in accordance with reporting obligations under Articles 83 and 84 of Directive 2014/24/EU and Articles 99 and 100 of Directive 2014/25/EU.</p>	Yes	<ul style="list-style-type: none"> •Aanbestedingswet 2012 (herzien per 1 juli 2016, o.a. ter implementatie van de richtlijn 2014/24 en 2014/25) •TenderNed, https://www.tenderned.nl 	<p>Op 1 april 2013 is in Nederland de eerste versie van de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. Per 1 juli 2016 is deze wet herzien, o.a. ter implementatie van de richtlijn 2014/24 en 2014/25.</p> <p>Artikel 2.132 van de Aanbestedingswet 2012 bepaalt dat de aanbestedende dienst over de gunning van een overheidsopdracht en de instelling van een dynamisch aankoopstelsel een proces-verbaal opstelt dat een aantal basisgegevens omvat, o.a. namen van de winnende bidder (lid 1h), het aantal initiële bidders (lid 1 c-e) en de contractuele waarde (lid 1b).</p> <p>Alle aanbestedende diensten zijn verplicht tot publicatie van hun aankondigingen van opdrachten en aankondigingen van gegunde opdrachten op het nationale platform TenderNed, indien de waarde van de opdracht gelijk is tot of boven de EU drempelwaarden.</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					Op deze manier wordt voldaan aan criterium 1. Meer detail in bijlage.
		<p>2. Arrangements to ensure the data cover at least the following elements:</p> <p>a. Quality and intensity of competition: names of winning bidder, number of initial bidders and contractual value;</p> <p>b. Information on final price after completion and on participation of SMEs as direct bidders, where national systems provide such information.</p>	Yes	<ul style="list-style-type: none"> •Aanbestedingswet 2012 (herzien per 1 juli 2016, o.a. ter implementatie van de richtlijn 2014/24 en 2014/25) •TenderNed, https://www.tenderned.nl •Onderzoeksrapport “Effecten van de Aanbestedingswet 2012, Perceel 1: Deelname MKB aan overheidsopdrachten en het Feitenonderzoek”, •2021 Monitor Aanbestedingen in Nederland 2017-2019 <p>Meer detail in bijlage.</p>	<p>2.a) idem criterium 1</p> <p>2.b) In Nederland is het niet verplicht om de informatie genoemd onder criterium 2.b. te verzamelen. Niettemin wordt er onderzoek naar de participatie van MKB in aanbestedingen gedaan, bijvoorbeeld in een onderzoek van 2015 over de Effecten van de Aanbestedingswet 2012 en de deelname MKB aan overheidsopdrachten. Hieruit bleek o.a. dat in 2014 63% van alle aanbestedingen boven de EU-drempels werden toegekend aan MKBs. In 2021 verscheen de tweede editie van het rapport, “2021 Monitor Aanbestedingen in Nederland 2017-2019”, ivm de monitoringsrapportage aanbesteden (art 83 en 85).</p>
		<p>3. Arrangements to ensure monitoring and analysis of the data by the competent national authorities in accordance with article 83 (2) of directive 2014/24/EU and article 99 (2) of directive 2014/25/EU.</p>	Yes	<ul style="list-style-type: none"> •34 329 Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met de implementatie van aanbestedingsrichtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU, Nr. 3 MEMORIE VAN TOELICHTING 	<p>De Memorie van Toelichting bij de wijziging van de aanbestedingswet 2012 legt het met betrekking tot de invulling van artikel 83 (2)/99(2) uit dat er verschillende controlemechanismen zijn voor de rechtmatige toepassing van de</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				<ul style="list-style-type: none"> • Procurement Monitoring Report of the Netherlands, laatste versie van 2021 (eerdere versie: 2018) • 2021 Monitor Aanbestedingen in Nederland 2017-2019 Meer detail in bijlage	<p>aanbestedingsregels.</p> <p>Er zijn mogelijkheden voor toezichthoudende autoriteiten of structuren om problemen aan te kaarten bij instanties als de Ombudsman of het parlement. Er zijn geen belemmeringen om, binnen de grenzen van het procesrecht, problemen voor te leggen aan de rechter.</p> <p>Op grond van artikel 83 en 85 van de Aanbestedingsrichtlijn levert Nederland elke drie jaar een toezichtrapport aan de EC aan.</p>
		<p>4. Arrangements to make the results of the analysis available to the public in accordance with article 83 (3) of directive 2014/24/EU and article 99 (3) directive 2014/25/EU.</p>	Yes	<ul style="list-style-type: none"> • 34 329 Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met de implementatie van aanbestedingsrichtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU, Nr. 3 MEMORIE VAN TOELICHTING • Procurement Monitoring Report of the Netherlands, laatste versie van 2021 (eerdere versie: 2018) • 2021 Monitor Aanbestedingen in Nederland 2017-2019 Meer detail in bijlage.	<p>De Memorie van Toelichting over de wijziging van de aanbestedingswet 2012 legt met betrekking tot artikel 83 (3)/99(3) uit dat de uitkomsten van accountscontroles openbaar worden gemaakt. Eveneens worden deze uitkomsten gebruikt ihkv op te stellen toezichtsrapporten.</p> <p>Zie ook publicatie van het ‘Public Procurement Monitoring Report of the Netherlands’ (mei 2021) en de ‘2021 Monitor Aanbestedingen in Nederland 2017-2019’ (mei 2021). Beide documenten zijn ook gepubliceerd als onderdeel van de brief aan de Tweede</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					<p>Kamer “Programma Beter Aanbesteden, onderzoek inkoopvolume en monitoringsrapportage”.</p> <p>Artikel 4.12a van de Aanbestedingswet geeft invulling aan artikel 83(3): aanbestedende diensten zijn verplicht om processen-verbaal van alle gegunde overheidsopdrachten en ingestelde dynamische aankoopssystemen, op diens verzoek, te verstrekken aan de Minister van Economische Zaken.</p>
		<p>5. Arrangements to ensure that all information pointing to suspected bid-rigging situations is communicated to the competent national bodies in accordance with Article 83(2) of Directive 2014/24/EU and Article 99(2) of Directive 2014/25/EU.</p>	<p>Yes</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Mededingingswet, https://wetten.overheid.nl/BWBR0008691/2019-01-01 •34 329 Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met de implementatie van aanbestedingsrichtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU, Nr. 3 MEMORIE VAN TOELICHTING •Informatiefolder “Betaal niet teveel...ziet u afspraken tussen bedrijven bij aanbestedingen? Meld ze bij ACM” •Informatie van de ACM over collusie bij aanbestedingen(zie hier) •https://www.acm.nl/nl/contact/tips-en-meldingen/tip-ons <p>Meer info in bijlage.</p>	<p>De Mededingingswet heeft als doel de concurrentie te bevorderen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) handhaaft de wet en heeft als taak overtredingen van de Mededingingswet en het EU-Verdrag op te sporen. Op basis van deze wet, de Aanbestedingswet 2012, de Wet op het financieel toezicht en uitvoerende regelingen ziet de ACM erop toe dat marktdeelnemers zich houden aan de regels voor concurrentie en marktwerking. De ACM helpt aanbestedende diensten bij het herkennen van afstemming tussen concurrenten bij inkooptrajecten. Om verboden afspraken tussen bedrijven te</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					<p>herkennen wordt op de website van ACM informatie gepubliceerd. Evenzo is er een meldpunt ingericht waar anonieme meldingen gedaan kunnen worden.</p> <p>Bovendien zijn de gegevens in TenderNed openbaar en dus ook beschikbaar voor de ACM. TenderNed is een onderdeel van PIANOo (expertisecentrum aanbesteden). ACM werkt nauw samen met PIANOo. Zie ook criterium 3.</p> <p>Meer info in bijlage.</p>
2. Tools and capacity for effective application of State aid rules	Yes	<p>Managing authorities have the tools and capacity to verify compliance with State aid rules:</p> <p>1. For undertakings in difficulty and undertakings under a recovery requirement.</p>	Yes	artikel 2 van Verordening (EU) 651/2014	<p>Onderneming in moeilijkheden</p> <p>In ieder aanvraagformulier voor ondersteuning uit de fondsen wordt de aanvrager – in het geval van een consortium alle deelnemers - gevraagd of de betreffende onderneming in moeilijkheden verkeert volgens de definitie van artikel 2 van Verordening (EU) 651/2014. Hiertoe moet een formulier met een verklaring ‘geen financiële moeilijkheden’ worden ingevuld en ondertekend. Dit wordt beoordeeld door de managementautoriteit aan de hand van de</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					<p>jaarrekening. Voor de beoordeling van ondersteuning uit EFRO kan ook gebruik gemaakt worden van ARACHNE.</p> <p>Ondernemingen waartegen een vordering loopt</p> <p>In ieder aanvraagformulier wordt de aanvrager gevraagd of er tegen de betreffende onderneming een bevel tot terugvordering van steun uitstaat. Er wordt door de managementautoriteit vooral gesteund op deze verklaring van de aanvrager.</p> <p>Gezien het zeer geringe aantal terugvorderingen wordt voor een pragmatische insteek gekozen. Hierbij neemt ook het Interdepartementaal Steun Overleg (ISO) een rol in. Zodra het ISO over een terugvorderingsbevel geïnformeerd is, kunnen de managementautoriteiten hierover geïnformeerd worden.</p>
		<p>2. Through access to expert advice and guidance on State aid matters, provided by State aid experts of local or national bodies.</p>	<p>Yes</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Interdepartementale afspraken 2017 (in het bijzonder afspraak 11), https://wetten.overheid.nl/BWBR0040099/2017-10-21 •Coördinatiepunt Staatssteun: 	<p>In 2017 zijn in Nederland de interdepartementale afspraken inzake staatssteun geactualiseerd. In afspraak 11 staan de taken van het Interdepartementaal Steun Overleg</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				https://europadecentraal.nl/coördinatiepunt-staatssteun/	<p>(ISO) beschreven. Hier is onder meer vastgelegd dat het ISO op verzoek adviezen kan geven over staatssteunvraagstukken aan ministeries, decentrale overheden, interdepartementale gremia of onderdelen daarvan. In voorkomend geval zal het ISO zich verstaan met andere commissies binnen de Rijksdienst die belast zijn met het geven van adviezen op juridisch gebied, zoals bijvoorbeeld de Interdepartementale Commissie Europees Recht (ICER). Hiermee wordt gewaarborgd dat de managementautoriteiten toegang hebben tot advies van staatssteun experts op nationaal niveau. Verder heeft het landelijke kenniscentrum ‘Europa decentraal’ het Coördinatiepunt Staatssteun (CPS) ingericht en biedt ondersteuning aan decentrale overheden bij het doen van kennisgevingen.</p>
3. Effective application and implementation of the Charter of Fundamental	Yes	<p>Effective mechanisms are in place to ensure compliance with the Charter of Fundamental Rights of the European Union ('the Charter') which include:</p> <p>1. Arrangements to ensure compliance of</p>	Yes	<p>Richtsnoeren voor de eerbiediging van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Oprichting en taak College 	<p>Nederland gebruikt bijlage III, Richtsnoeren voor naleving van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, o.a. bij volgende</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
Rights		the programmes supported by the Funds and their implementation with the relevant provisions of the Charter.		<p>voor de Rechten van de Mens (CvRM): Wet College voor de rechten van de mens, https://wetten.overheid.nl/BWBR0030733/2020-01-01</p> <ul style="list-style-type: none"> •Memorie van toelichting op Wet College voor de Rechten van de Mens (zie in het bijzonder punt 3.1. mandaat en het verwijst naar het Handvest): https://mensenrechten.nl/nl/memorie-van-toelichting-op-wet-college-voor-de-rechten-van-de-mens •Algemene wet bestuursrecht •Wet Nationale ombudsman <p>Meer detail in bijlage</p>	<p>processen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de beheersautoriteit bij het opstellen en toepassen van selectiecriteria, de verstrekking van gegevens over concrete acties, de voorlichting van potentiële begunstigen en het onderhouden en verstrekken van toegang tot de lijst van concrete acties 2. het Comité van Toezicht bij het goedkeuren van de project selectiecriteria en het bestuderen en goedkeuren van het eindverslag. 3. De auditautoriteit bij het uitvoeren van audits. <p>In de Comités van Toezicht zit een vertegenwoordiger van het CvRM of een vergelijkbare organisatie. Dit lid heeft de rol om zowel bij de programmauitvoering, evaluatie en afsluiting aandacht op de conformiteit met het Handvest te leggen.</p> <p>In de opzet van de programma's is het maatschappelijk middenveld in gelegenheid gesteld te reflecteren op naleving van het Handvest.</p> <p>Meer detail in bijlage.</p>
		2. Reporting arrangements to the	Yes	•Klachtenprocedure College	Non-conformiteit: Indien non

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
		<p>monitoring committee regarding cases of non-compliance of operations supported by the Funds with the Charter and complaints regarding the Charter submitted in accordance with the arrangements made pursuant to Article 69(7).</p>		<p>voor de Rechten van de Mens (CvRM): https://mensenrechten.nl/nl/college-voor-jou</p> <ul style="list-style-type: none"> •Oprichting en taak College voor de Rechten van de Mens: Wet College voor de rechten van de mens •Memorie van toelichting op Wet College voor de Rechten van de Mens (artikel 3.1. Mandaat) •Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid •Algemene wet bestuursrecht •Wet Nationale ombudsman <p>Meer detail in bijlage.</p>	<p>conformiteit bij gesteunde acties tijdens controlewerkzaamheden door de managementautoriteit, auditautoriteit of andere bevoegde autoriteiten wordt vastgesteld, wordt dit vermeldt aan het CvT, bv. als onderdeel van jaarlijkse controleverslagen. Hier wordt ook vermeldt welke (corrigerende) acties ondernomen (moeten) worden. Klachten over de niet-naleving van het Handvest kunnen bij verschillende instanties ingediend worden. Het CvRM staat centraal bij klachten m.b.t. de rechten uit het Handvest. De managementautoriteit als verantwoordelijk bestuursorgaan informeert het CvT over ontvangen klachten als ook de afhandeling (corrigerende acties) hiervan. In alle CvTs zit bovendien een vertegenwoordiger (bv. van het CvRM) die o.a. de naleving van het Handvest onder zijn of haar verantwoordelijkheid heeft. Dit lid heeft de rol om de managementautoriteit actief te bevragen over naleving van het Handvest in het programma. Tenminste een keer per</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					jaar wordt dit punt op de agenda van het CvT geagendeerd. Meer detail in bijlage.
4. Implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in accordance with Council Decision 2010/48/EC	Yes	A national framework to ensure implementation of the UNCRPD is in place that includes: 1. Objectives with measurable goals, data collection and monitoring mechanisms.	Yes	<ul style="list-style-type: none"> •VN-Verdrag (ratificatie NL In juni 2016) •Rapportage over naleving VN verdrag handicap in Nederland •Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte •Wet Banenafpraak/Quotumwet, kennisdocument voorjaar 2020. •Onbeperkt Meedoen (programma) •2020 Kamerbrief over indicatoren programma Onbeperkt Meedoen! •Eindrapportage Onbeperkt meedoen! 2018 - 2021 •Programma Iedereen onderweg •Rapport Inzicht in Inclusie (2018) •Wet College voor de rechten van de mens •Memorie van toelichting op Wet College voor de Rechten van de Mens <p>Meer detail in bijlage.</p>	In juni 2016 heeft Nederland het VN Verdrag inzake rechten van personen met een handicap geratificeerd. De regering heeft in overleg met personen met een beperking en organisaties die een rol spelen bij de implementatie van het VN-verdrag het programma “Onbeperkt Meedoen” opgezet. Dit is een uitwerking van het VN-Verdrag en omvat concrete doelen en een tijdpad voor de geplande activiteiten. Eenmaal per jaar wordt de voortgang gerapporteerd aan de Tweede Kamer, waarbij de behaalde doelstellingen in vastgestelde indicatoren worden gerapporteerd . Deze rapportages worden tevens aan het VN-Comité gerapporteerd. Het programma sluit aan bij Nederlandse wetgeving, die stelt dat de overheid een rol heeft in het bevorderen van voldoende werkgelegenheid, waaronder voor mensen met een beperking. In de Wet gelijke

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					<p>behandeling op grond van handicap en chronische ziekte is het VN Verdrag bij wet uitgewerkt. Aanvullend zijn er sinds 2015 ook de Wet Banenafpraak en Quotumwet en is in 2019 het programma ‘Iedereen onderweg’ ingevoerd.</p> <p>Door Het College voor de Rechten van de Mens worden ook regelmatig onderzoeksrapporten gepubliceerd, zoals “Inzicht in Inclusie”(2018).</p>
		<p>2. Arrangements to ensure that accessibility policy, legislation and standards are properly reflected in the preparation and implementation of the programmes.</p>	<p>Yes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid • Onbeperkt Meedoen (programma) • Oprichting en taak College voor de Rechten van de Mens: Wet College voor de rechten van de mens, Memorie van toelichting op Wet College voor de Rechten van de Mens Meer detail in bijlage. 	<p>In het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid wordt bepaald dat overheidssites moeten voldoen aan toegankelijkheidseisen zoals vastgelegd in EN 301 549/WCAG 2.1 en daarover verantwoordelijkheid moeten afleggen in een gepubliceerde toegankelijkheidsverklaring om aan toegankelijkheidsvereisten te voldoen. Eveneens vonden tijdens de 2021-27 programmavoorbereiding openbare consultaties plaats om toe te zien op de vereisten.</p> <p>Bij de programma’s die meer gericht zijn op individuele begunstigde (bv. ESF+) zijn deskundigen actief</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
					<p>betrokken bij de programmavoorbereiding en ook de implementatie.</p> <p>Door doelgerichte trainingen worden de programma-autoriteiten alsook de begunstigden ondersteund om aan de vereisten te voldoen.</p> <p>Zie ook het programma “Onbeperkt Meedoen” zoals onder criterium 1 beschreven. Dit programma richt zich op alle vereisten van het verdrag.</p> <p>Bovendien zal Het College voor de Rechten van de Mens of een vergelijkbare organisatie als lid van het Comité van Toezicht erop toezien dat Verdrag tijdens de programmauitvoering wordt gerespecteerd.</p> <p>Meer detail in bijlage.</p>
		<p>3. Reporting arrangements to the monitoring committee regarding cases of non-compliance of operations supported by the Funds with the UNCRPD and complaints regarding the UNCRPD submitted in accordance with the arrangements made pursuant to Article 69(7).</p>	<p>Yes</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Klachtenprocedure College voor de Rechten van de Mens: https://mensenrechten.nl/nl/college-voor-jou •Oprichting en taak College voor de Rechten van de Mens: Wet College voor de rechten van de mens, Memorie van toelichting op Wet College voor de Rechten van de Mens 	<p>Non-conformiteit: Indien non conformiteit bij gesteunde acties tijdens controlewerkzaamheden door de managementautoriteit, auditautoriteit of andere bevoegde autoriteiten wordt vastgesteld, wordt dit vermeldt aan het CvT, bv. als onderdeel van jaarlijkse controleverslagen. Hier wordt ook</p>

Enabling condition	Fulfilment of the enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				<ul style="list-style-type: none"> •Bezwaar en beroepsprocedure algemeen: Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid Brochure Rijksoverheid.nl •Algemene wet bestuursrecht •Wet Nationale ombudsman <p>Meer detail in bijlage.</p>	<p>vermeldt welke (corrigerende) acties ondernomen (moeten) worden, bv. een proportionele korting van de subsidie.</p> <p>Klachten: Klachten over de niet naleving van het Verdrag kunnen bij verschillende instanties ingediend worden. De managementautoriteit als verantwoordelijk bestuursorgaan informeert het CvT over ontvangen klachten als ook de afhandeling (corrigerende acties) hiervan.</p> <p>In alle CvTs zit een vertegenwoordiger die o.a. de naleving van het VN-verdrag onder zijn of haar verantwoordelijkheid heeft. Dit lid heeft de rol om de managementautoriteit actief te bevragen over naleving van het VN-verdrag in het programma. Tenminste een keer per jaar wordt het onderwerp klachten en non conformiteit op de agenda het CvT geagendeerd.</p> <p>Meer detail in bijlage.</p>

5. Programme authorities

Reference: point (k) of Article 22(3) and Articles 71 and 84 CPR

Table 13: Programme authorities

Programme authorities	Name of the institution	Contact name	Position	Email
Managing authority	Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	Marissa Giesen		m.m.giesen@minlnv.nl
Audit authority	Auditdienst Rijk	Karin Streppel-Mulder		k.e.streppel@minfin.nl
Body which receives payments from the Commission	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	René van der Burg		rene.vanderburg@rvo.nl
Body which receives payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	René van der Burg		rene.vanderburg@rvo.nl
Body (other than managing authority) carrying out the accounting function	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	René van der Burg		rene.vanderburg@rvo.nl

5. Programme authorities

The repartition of the reimbursed amounts for the technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR if more bodies are identified to receive payments from the Commission

Reference: Article 22(3) CPR

Table 13A: The portion of the percentages set out in point (b) of Article 36(5) CPR that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR (in percentage points)

6. Partnership

Reference: point (h) of Article 22(3) CPR

Bij het opstellen van het EMFAF programma zijn verschillende partners uit de Nederlandse visserij en daarbuiten betrokken. De partners zullen ook betrokken blijven bij de uitvoering van het programma.

Betrokkenheid tijdens de voorbereiding

Het Noordzeeakkoord (NZA) en de kottervisie vormen belangrijke inhoudelijke vertrekpunten voor de inhoud van dit programma. Het NZA bevat gezamenlijke voorstellen voor keuzes en afspraken in de driehoek natuur, windenergie en visserij. In het traject om te komen tot het NZA zijn de energieorganisaties op de Noordzee, de visserijorganisaties, de NGO's en de branche organisatie zeehavens op meerdere manieren betrokken en is een uitgebreid stakeholderproces doorlopen onder leiding van onafhankelijk voorzitter Jacques Wallage. Dat heeft geresulteerd in een Noordzeeoverleg. Dat overleg is tot een gezamenlijk onderhandelaarsakkoord gekomen dat is voorgelegd aan de verschillende achterbannen. Na consultatie van de achterban van de visserijorganisaties is gebleken dat de visserijsector verdeeld is over het NZA. Een meerderheid van de visserijsector heeft tegen het akkoord gestemd. Dit heeft ertoe geleid dat de visserijorganisaties het akkoord niet hebben getekend en geen onderdeel uitmaken van het Noordzeeoverleg. De minister van LNV heeft de heer Joustra gevraagd om te onderzoeken welke feiten en omstandigheden tot zulke onderlinge verschillen binnen de visserij hebben geleid. En te verkennen hoe bevorderd kan worden dat bij de start van het permanente Noordzeeoverleg een zo breed mogelijk samengestelde delegatie aan dat overleg gaat deelnemen. De heer Joustra heeft met alle voorzitters van de producentenorganisaties in de visserij, een vertegenwoordiging van de NGO's, het Ministerie van LNV en I&W en de heer Wallage gesproken om tot zijn advies te komen. Dit advies heeft geen verandering in het standpunt van de visserij ten opzichte van het NZA gebracht en niet tot het aansluiten van de visserij bij het NZO geleid. Het Noordzeeakkoord dat er ligt is niet door de visserijsector ondertekend, het NZA wordt uitgevoerd en hierover wordt overleg gevoerd in het NZO.

Hiernaast is de kottervisie een belangrijke bouwsteen voor het programma. In het NZA is aangegeven dat gezien de vele uitdagingen die op de Nederlandse kottervloot afkomen, een apart traject nodig is met een toekomstvisie voor de sector. Deze visie moet perspectief bieden aan de kottersector, die voor een ongewisse toekomst staat. De minister van LNV heeft opdracht gegeven aan Annemie Burger haar te adviseren over hoe een toekomstperspectief voor de kottervisserij op de Noordzee eruit zou kunnen zien. Mw. Burger heeft zich laten assisteren door een klein kernteam bestaande uit beleidsmedewerkers van LNV, medewerkers van twee kottersorganisaties (Nederlandse Vissersbond, VisNed) en een medewerker van Wageningen Marine Research voor de wetenschappelijke ondersteuning. Zij heeft gesprekken gevoerd met vissers, bestuurders in de visserij en de keten, natuurorganisaties, de heer Wallage en het Bestuurlijk Platform Visserij. Wageningen Research heeft zogenaamde Bouwstenen aangeleverd voor de onderbouwing van het advies. De Minister van LNV heeft een appreciatie gestuurd naar de Tweede Kamer op het advies van mw. Burger. Die appreciatie is leidend in de uitvoering van de kottervisie, waarin de visserijsector en NGO's nadrukkelijk betrokken zijn.

Buiten deze processen zijn voor de totstandkoming van het programma gesprekken gevoerd en werksessies georganiseerd met in totaal ca. 40 verschillende partijen over heel Nederland. Het gaat om partners uit het Rijk, decentrale overheden, visserijorganisaties (zowel producenten als in de keten), aquacultuurorganisaties, kennisinstellingen, en NGO's. In het vierde kwartaal van 2019 en het eerste kwartaal van 2020 zijn werksessies gehouden met deze partners over de invulling van de SWOT-analyse. Deze sessies zijn begeleid door externe begeleiders vanuit bureau ERAC.

Na vaststelling van de SWOT is geschreven aan de strategie. Deze strategie is op 24 juni 2020 gepresenteerd aan de partners. De door de partners geleverde feedback is hierna verwerkt. Een laatste conceptversie van het programma is van 12 maart 2021 tot 23 april 2021 ter inzage gelegd om burgers, bedrijven en organisaties te informeren over de voorgenomen nationale invulling van het programma en om hen de gelegenheid te bieden hierop een reactie te geven. Hierop zijn 15 reactie binnengekomen, deze zijn bestudeerd. Een deel van de feedback is overgenomen. De selectie heeft op grond van haalbaarheid en geldende wet- en regelgeving plaatsgevonden.

Betrokkenheid tijdens de uitvoering

Ook tijdens de uitvoering blijven partners betrokken. De volgende gremia zijn betrokken bij de uitvoering, toezicht en evaluatie van het programma:

- Monitoringscomité;
- Adviescommissie;
- Ervaringsdeskundige.

Monitoringscomité

Er wordt bij de uitvoering van het EMFAF programma gewerkt met een Comité van Toezicht (CvT) met een toezichthoudende rol. Het CvT ziet toe op de correcte uitvoering van het programma: het evalueert de uitvoering en de voortgang van het programma, kan gevraagd en ongevraagd adviseren over de strategische en inhoudelijke sturing van het programma, en brengt advies uit over door de Beheersautoriteit voorgestelde wijzigingen van het programma.

Voor de programmaperiode 2021 – 2027 is gekozen voor de onderstaande samenstelling van het Monitoringscomité.

- Een afgevaardigde van producenten van visserijproducten;
- Een afgevaardigde van de verwerkingsketen en handel van visserijproducten;
- Een afgevaardigde van de aquacultuur;
- Een afgevaardigde van de milieupartners;
- Een afgevaardigde van de wetenschap;
- Een afgevaardigde van lokale en regionale overheden;
- Een afgevaardigde van de controle instanties;
- Een afgevaardigde van de overheidsorganen die verantwoordelijk zijn voor natuurbeleid;
- Een afgevaardigde van de bemiddelende instantie;
- Een afgevaardigde van de Europese Commissie.

In tegenstelling tot bij het EFMZV is nu ook een vertegenwoordiger toegevoegd namens de aquacultuursector. Met deze samenstelling van het monitoringscomité zijn de stakeholders die direct betrokken zijn bij de uitvoering van het EMFAF vertegenwoordigd. Er is besloten geen stoel in te vullen die toeziet op sociale thema's (zoals insluiting, grondrechten, rechten van personen met een handicap, gendergelijkheid en non-discriminatie). In Nederland is voor de thema's waar het EMFAF betrekking op heeft geen sprake van problemen op dit gebied, daarom is toezicht hierop via een aparte

vertegenwoordiger in het monitoringscomité niet nodig. Het monitoringscomité zal jaarlijks worden geraadpleegd over de naleving van de randvoorwaarden in overeenkomst met artikel 40.1 (h) en bijlage 3 van de CPR.

Adviescommissie

Een expertgroep van onafhankelijke deskundigen op de terreinen van het EMFAF programma zal de inhoudelijke en eventueel vergelijkende beoordeling van projectaanvragen uitvoeren. Nadat aanvragen door RVO zijn getoetst op volledigheid en op passendheid binnen het programma, beoordeelt de adviescommissie de kwaliteit van aanvragen en geeft zij een zwaarwegend advies aan de beheersautoriteit op basis van de kwalitatieve rangschikking van de aanvragen.

De criteria voor de selectie van deskundigen in de commissie zijn:

- Onafhankelijkheid: geen betrokkenheid bij aanvragers.
- Deskundigheid: inhoudelijke expertise op het/de terrein(en) van het programma.

Informele consultatie ervaringsdeskundigen

Naast het CvT en de adviescommissie worden ook ‘ervaringsdeskundigen’ (aanvragers uit de afgelopen programmaperiode) informeel geraadpleegd bij aanvang van nieuwe subsidiemodules. Dit is om ervoor te zorgen dat de inhoud van de subsidiemodule (los van de selectiecriteria – deze worden vastgesteld door het CvT) en de openstellingsperiode goed aansluiten bij de beoogde doelgroep.

7. Communication and visibility

Reference: point (j) of Article 22(3) CPR

Inleiding

Alle communicatie-, zichtbaarheids- en transparantieacties zullen worden uitgevoerd in overeenstemming met artikel 46-50 van de CPR en in overeenstemming met artikel 60 van de EMFAF verordening.

Overkoepelende communicatiestrategie Europese fondsen

EMFAF heeft met de andere Europese fondsen een communicatievisie en -strategie ontwikkeld. Daarnaast zal ieder fonds een strategie ontwikkelen voor haar eigen activiteiten. Voor de gezamenlijke activiteiten zal een nationaal communicatie-coördinator worden aangesteld. Deze werkt nauw samen met de programma-communicatiemedewerker. Deze communicatie medewerker zorgt voor de zichtbaarheid en communicatie over het EMFAF en de maatregelen naar de verschillende doelgroepen conform de eisen in de CPR en maakt deel uit van het Europese netwerk.

1. Communicatiestrategie, doelstelling en boodschappen

1a. Strategie

De nadruk van communicatie ligt op het informeren van de primaire doelgroep over de subsidiemogelijkheden en regels. Omdat we een brede doelgroep hebben, kiezen we voor een mix van communicatiemiddelen. Waar mogelijk zetten we ambassadeurs (aanvragers van het eerste uur) in die worden ondersteund met diverse communicatiemiddelen.

Daarnaast hebben we met de andere fondsen de plicht, zoals omschreven in de gezamenlijke communicatiestrategie, uit te leggen wat Europa voor de burger doet. Dit wordt gekoppeld aan communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie.

1b. Doelstelling

Ondernemers en gegadigden gedurende de programmaperiode informeren over de mogelijkheden die het EMFAF biedt. Het doel is de beschikbare financiële middelen maximaal te benutten en zo een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het EMFAF.

Het is belangrijk dat de doelgroepen weten waar zij de informatie kunnen vinden, wat het programma inhoudt en dat ze bekend zijn met de eisen, rechten en verplichtingen van de regelingen.

Ook wordt ingezet om het programma bij een breder publiek bekend te maken. We laten zien wat er met de middelen uit het fonds gebeurt, welke projecten er opgestart zijn en we plaatsen zoveel mogelijk praktijkverhalen op 'Europa om de hoek' en RVO.nl.

1c. Boodschap

De communicatieboodschap bestaat uit twee componenten verdeeld over 2 fasen. Een derde component is de overkoepelende boodschap die we delen met de andere Europese fondsen.

- De eerste communicatiefase betreft de bekendmaking van het EMFAF en legt de nadruk op de doelstellingen en prioriteiten en wijzigingen t.o.v. het oude fonds. Daarvoor gebruiken we free publicity via diverse communicatiekanalen (website RVO, brancheorganisaties) en een digitale brochure.

- De tweede fase bestaat uit het uitdiepen van de open te stellen regelingen en uit informatie over het indienen van een aanvraag.
- Als Europees fonds maken wij de effecten en resultaten van de projecten bekend aan het brede publiek (burger) om zo ook bij te dragen aan een positief imago van de EU in het algemeen en de Europese fondsen en programma's in het bijzonder.

2. Doelgroepen

Primaire doelgroep

- De (potentiële) aanvragers uit de visserij & aquacultuur sector.

Overige doelgroepen

- Brede publiek

Dit is ook de hoofddoelgroep van de gezamenlijke communicatiestrategie van de Europese fondsen. Communicatie voor het brede publiek loopt via de nationaal coördinator.

3. Communicatie OSI

Nederland heeft het project datacollectie als OSI gekozen. Zie hiervoor bijlage 3.

1. Communicatiemiddelen

a. Middelen voor primaire doelgroep:

- Frequent informatie delen via derden
- Persoonlijke begeleiding en één op één gesprekken bij indienen van aanvragen
- Programma webpage op website RVO.nl. Hier wordt alle vereiste informatie op gepubliceerd.

b. Middelen voor brede publiek:

- De nationale portaalwebsite www.europaomdehoek.nl
- De landelijke sociale mediakanalen Europa om de hoek
- Programma webpage op website RVO.nl, deze zal binnen 6 maanden na goedkeuring van het programma online zijn
- De middelen die samen met de partners specifiek voor een campagne gekozen worden
- Persberichten en -woordvoering
- Strategisch communicatie-overleg

c. Gezamenlijke middelen voor brede doelgroepen:

- Praktijkverhalen
- Social media outreach
- RVO.nl

4. Budget

Van het communicatiebudget wordt een deel beschikbaar gesteld voor de gezamenlijke communicatie van de Europese fondsen voor de gezamenlijke campagnes, de nationale website en de nationale coördinator.

5. Monitoring en evaluatie

De gebruikte tools en kanalen worden gemonitord en geëvalueerd. Maandelijks wordt het aantal contactmomenten (telefonisch, email en whatsapp), likes en views voor nationale websites (Europa om de Hoek en RVO.nl) en uitingen op social media bekeken. Bij activiteiten en evenementen kijken we naar het aantal deelnemers en de diversiteit aan doelgroepen. Er worden interviews of korte enquêtes en klanttevredenheidsonderzoeken gehouden. Resultaten hiervan en klantsignalen worden ingezet voor verbetering van doelgroep specifieke communicatie. De KPI meet na afronding van projecten met een evaluatie in hoeverre begunstigden bewust zijn van de bijdrage van hun project aan de EMFAF doelstellingen. Het Monitoringscomité zal worden geraadpleegd over de voortgang van de acties van strategisch belang in overeenkomst met artikel 40.1 (g) van de CPR.

8. Use of costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Reference: Articles 94 and 95 CPR

Table 14: Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Intended use of Articles 94 and 95 CPR	Yes	No
From the adoption, programme will make use of reimbursement of the Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates under the priority according to Article 94 CPR (if yes, fill in appendix 1)	☐	☒
From the adoption, programme will make use of reimbursement of the Union contribution based on financing not linked according to Article 95 CPR (if yes, fill in appendix 2)	☐	☒

Appendix 1

A. Summary of the main elements

Priority	Specific objective	Estimated proportion of the final allocation within the priority to which the SCO will be applied in %	Type(s) of operation covered		Indicator triggering reimbursement		Unit of measurement for the indicator triggering reimbursement	Type of SCO (stand scale of unit, lump sums or flat rates)	Amount (in EUR) or percentage (in case of flat rates) of the SCO
			Code	Description	Code	Description			

Appendix 1

B. Details by type of operation

Appendix 1

C. Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates

1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data, where the data is stored, cut-off dates, validation, etc.)

--

2. Please specify why the proposed method and calculation based on Article 94(2) CPR is relevant to the type of operation.

3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and, if requested, provided in a format that is usable by the Commission.

--

4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.

5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.

--

Appendix 2

A. Summary of the main elements

Priority	Specific objective	The amount covered by the financing not linked to costs	Operation type		Conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission	Indicator		Unit of measurement for the conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission	Envisaged type of reimbursement method used to reimburse the beneficiary or beneficiaries
			Code	Description		Code	Description		

B. Details by type of operation

Appendix 3: List of planned operations of strategic importance with a timetable

Article 22(3) CPR

Nederland ondersteunt data collectie van visserij als verplicht door EU regelgeving. Een essentieel onderdeel daarvan wordt uitgevoerd door Wageningen Marine Research (WMR) en Wageningen Economic Research (WEcR). Het Werkprogramma van Nederland voor data collectie in de visserij- en de aquacultuursector 2022-2027 geeft een uitgebreide en gedetailleerde omschrijving van de activiteiten van WMR en WEcR.

De activiteiten voor het verzamelen van gegevens omvatten:

- Verplicht onderzoek op zee. Deze onderzoeken zijn van essentieel belang voor het vaststellen van de abundantie-indexen voor soorten die van belang zijn voor de visserij en voor het opstellen van ecosysteeminidicatoren die verband houden met de vereisten van MSFD. De Rijksrederij levert schepen en bemanning voor het gros van deze onderzoeken.
- Observatieprogramma's bij veilingen en aan boord van commerciële visserij en activiteitenonderzoeken naar de visserij-inspanning in Nederlandse binnenwateren.
- Data collectie van mariene recreatievisserij voor specifieke soorten op basis van data collectie vereisten en diadrome soorten.
- Sociaaleconomische enquêtes over de visserijinspanning en aquacultuur in Nederland.

Nederland is van mening dat de door WMR en WEcR uitgevoerde data collectie van strategisch belang is, aangezien deze - samen met de vangstregistratiegegevens - belangrijke input vormen voor de verschillende internationale instanties die de visbestanden beoordelen. Als zodanig speelt data collectie een centrale rol binnen het Gemeenschappelijk Visserijbeleid.

Planning

Dit project wordt elk jaar uitgevoerd. De activiteiten zijn constant, met kleine veranderingen van jaar tot jaar. Details zijn te vinden in het goedgekeurde Werkprogramma van Nederland.

Elk jaar wordt een nationaal verslag opgesteld en ingediend bij DG MARE. Nederland vindt het belangrijk om te voldoen aan en het verbeteren van de normen voor data collectie in EU-kader. Daarom zal het werkplan, waar nodig, worden herzien n.a.v. het advies van het STECF over het jaarverslag.

Communicatie OSI

Likes en weergaven van communicatie over de OSI zullen elke maand worden gemonitord. Minstens één keer per jaar tijdens evenementen waar resultaten met betrekking tot de OSI worden besproken, worden de deelnemers, en de diversiteit onder hen, gecontroleerd.

Appendix 4

EMFAF action plan for each outermost region

DOCUMENTS

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent by
Programme snapshot 2021NL14MFPR001 1.1	Snapshot of data before send	28-Oct-2022		Ares(2022)7486875	Programme_snapshot_2021NL14MFPR001_1.1_en.pdf Programme_snapshot_2021NL14MFPR001_1.1_nl_en.pdf Programme_snapshot_2021NL14MFPR001_1.1_nl.pdf	28-Oct-2022	den Elzen, Fedor